

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 32

วิทยานิพนธ์

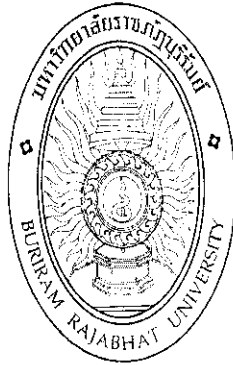
ของ

สมพุด เกตขจร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มกราคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์



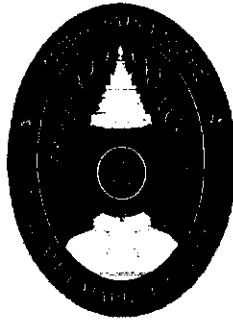
**THE FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF EDUCATION
QUALITY ASSURANCE OPERATION IN SCHOOLS UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 32**

Sompud Ketkhajorn

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
of Doctor Philosophy of Education Program in Educational Administration**

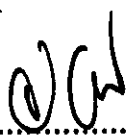
January 2018

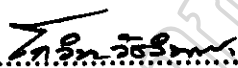
Copyright of Buriram Rajabhat University




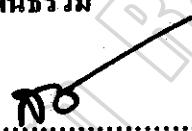
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายสมพุด เกตขจร
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

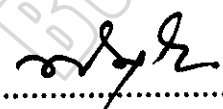

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิณฉัตร ปะโลทัง)


..... กรรมการ
(ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก


..... กรรมการ
(ดร.กระพัน ศรีงาน)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม



..... กรรมการ
(ดร.สุชาติ หอมจันทร์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา


.....
(ดร.พัชนี กุลทานันท์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
25 ๓.ค. 2561


.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
25 ๓.ค. 2561



คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายสมพุด เกตขจร
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉัตร ปะโคตัง)

กรรมการ

(ดร.โกวิท วชรินทร์ทรงกูร)

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

กรรมการ

(ดร.กระพัน ศรีงาน)

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

กรรมการ

(ดร.สุชาติ หอมจันทร์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ดร.พัชนี กุลยานันท์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

วันที่..... เดือนพ.ศ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือนพ.ศ.....

บทคัดย่อ

สมพุด เกตขจร. 2560. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. ปรินญาคุณฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร, ดร. กระพันธ์ ศรีรงาน, 150 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และ 4) เพื่อสร้างสมการจำแนกประเภทของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 433 คน จาก 20 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ และการวิเคราะห์จำแนกประเภท แบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล ปัจจัยด้านทัศนคติ และปัจจัยด้านแรงจูงใจ 2) โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน และไม่ได้มาตรฐานในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ มี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล และปัจจัยด้านทัศนคติ และ 4) สมการจำแนกโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน ในรูปคะแนนดิบ คือ
$$Y' = -5.200 + 1.658_{x_1} + 1.556_{x_6} + 1.184_{x_3}$$
 และ สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ
$$Z_y = .904Z_{x_1} + .786Z_{x_6} + .607Z_{x_3}$$

คำสำคัญ: ปัจจัย ประสิทธิภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

Sompud Ketchajorn. The Factors Affecting the Effectiveness of Education Quality Assurance Operation in Schools under the Secondary Educational Service Area Office 32 Doctor of Philosophy (Educational Administration). Thesis Advisors: Dr. Kovit Vajarintaragoon, Dr. Krapan Sri-ngan, 150 pages

The purposes of this study were: 1) to examine factors affecting the effectiveness of education quality assurance operation, 2) to compare factors affecting the effectiveness of education quality assurance operation among schools with different sizes, 3) to analyze factors affecting the effectiveness of education quality assurance operation, and 4) to construct discriminant equation of factors affecting the effectiveness of education quality assurance operation. The sample used in this study consisted of 433 teachers and administrators from 20 schools under the Secondary Educational Service Area Office 32, obtained by using the stratified random sampling technique. The instrument used in this study was a reliability (α) of 0.95. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, F-test (One-way MANOVA), and stepwise method discriminant analysis. The results of the study were as follows: 1) The factors affecting the effectiveness of education quality assurance operation as a whole were at a high level ranking from the highest to the lowest mean: personnel, attitude and motivation. 2) The schools with different sizes had different factors affecting the effectiveness of education quality assurance operation at the .01 level of significance. 3) There were three factors which could discriminate between standard and non-standard schools for the effectiveness of education quality assurance operation: leadership, personnel and attitude. 4) The equation discriminating between standard and non-standard schools in a raw-score form was $Y' = -5.200 + 1.658_{x_1} + 1.556_{x_6} + 1.184_{x_1}$ and the equation in a standard-score form was $Z_y = .904Z_{x_1} + .786Z_{x_6} + .607Z_{x_1}$

Keywords: Factor, Effectiveness, Education quality assurance

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านที่จะได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินฉวีตร ปะโคทั้ง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. กระพัน ศรีงาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร. สุชาติ หอมจันทร์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำให้คำปรึกษาและเอาใจใส่แก้ไขข้อบกพร่องด้วยดี ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ ทั่วยเรือคำ อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดร. รัตติมา พานิชอนุรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และ ดร.อดุลย์ อุธิรัมย์ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยได้ให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ดร. รัตติมา พานิชอนุรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 นายเหมือน รักสนาม ผู้อำนวยการโรงเรียนนางรองพิทยาคม และผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณผู้บริหาร คุณครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น ป.ร.ค. 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทุกท่าน ตลอดจนท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ และขอบคุณในความรักความห่วงใยจากคุณครูศศิธร เกตขจร เด็กหญิงนภสร เกตขจร และเด็กหญิงกรกนก เกตขจร ที่ได้ให้กำลังใจ และมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมควร เกตขจร คุณแม่เคน เกตขจร คุณแม่มุก เกตขจร และญาติพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่า และประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมพุด เกตขจร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามของการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	10
2.2 การดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	27
2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.....	34
2.4 การวิเคราะห์จำแนกประเภท.....	55
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	74
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	77
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	81
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4.3 ผลการวิจัย.....	82
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	91
5.2 อภิปรายผล.....	92
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	109
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	111
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ง คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	127
ภาคผนวก จ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อารดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.....	133
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	150

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.....	53
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	75
3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและผลการประเมินของ สมศ.	76
4.1 จำนวนและร้อยละของครู และผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งขนาดของโรงเรียนและผลการประเมินรอบสามของ สมศ.	83
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและผลการประเมินของสมศ.	85
4.3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นรายด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน.....	87
4.4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษา.....	87
4.5 ตัวแปรที่จำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐานในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวิธีแบบขั้นตอน.....	88
4.6 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนกประเภทของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	89
4.7 ค่าสถิติในการทดสอบนัยสำคัญของการจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	90
4.8 ผลการจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน.....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
1 การปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ.....	128
2 ค่าความสอดคล้อง (IC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ของปัจจัยที่ศึกษา.....	129
3 ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม.....	132
4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด.....	134
5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามผลการประเมินของ สมศ.....	135
6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขนาดกลาง จำแนกตามผลการประเมินของ สมศ.....	140
7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขนาดใหญ่ จำแนกตามผลการประเมินของ สมศ.....	145

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 องค์ประกอบของ MBNQA.....	22
2.2 องค์ประกอบของ EQA.....	24
2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	73

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยที่ผ่านมา กล่าวได้ว่ามีความพยายามที่จะพัฒนาในเชิงคุณภาพมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานระดับกรมก็มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษารองรับเพื่อจะพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการพัฒนาคุณภาพ ยังไม่บรรลุผลตามความมุ่งหวัง สภาพการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังคงได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่ายังไม่มีคุณภาพ และมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของสังคม ในปี พ.ศ. 2541 มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา พบว่าประชาชนร้อยละ 60.56 ไม่พอใจต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทย โดยให้เหตุผลว่าระบบการศึกษายังไม่ดี ไม่มีการควบคุมระดับมาตรฐานการศึกษา การกระจายการศึกษาไม่ทั่วถึง มาตรฐานสถานศึกษาแตกต่างกันมาก ค่าใช้จ่ายสูง การศึกษาภาคบังคับต่ำเกินไป มีระบบเส้นสาย วังคั้นและใช้เงิน (วิทยากร เชียงกูล, 2542, หน้า 175)

ผลสำรวจดังกล่าว เป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนที่ไม่พึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของรัฐ ที่ไม่ได้มุ่งเน้นพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่เพียงพอ ขาดการกำหนดมาตรฐาน หรือตัวบ่งชี้ด้านการปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การพัฒนาที่ผ่านมา ประสบความสำเร็จในการขยายการศึกษาในเชิงปริมาณ ได้แก่ การขยายพื้นที่ก่อสร้างอาคาร การจัดซื้อครุภัณฑ์ แต่ในด้านคุณภาพการศึกษากลับพบว่าเป็นวิกฤติของระบบการศึกษาไทย (ฮารุง จันทวานิช และ ไพบุลย์ แจ่มพงษ์, 2542, หน้า 5) ซึ่งทำให้การพัฒนาในด้านการเรียนการสอน หรือการพัฒนาให้เกิดผลต่อคุณภาพของนักเรียนโดยตรงยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ และคุณภาพของนักเรียนไทยเมื่อเทียบกับนานาชาติในการแข่งขันบนเวทีโลกอยู่ในอันดับที่ไม่น่าพอใจ ประกอบกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารมีการแลกเปลี่ยนและเคลื่อนไหวทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง มีทั้งความร่วมมือและการแข่งขันกันสูง ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมโลกก็ต้องมีการปรับตัวไปด้วย

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้นได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวางแผนและจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษา และทบทวนการปฏิบัติงานว่าเป็นไปอย่างปราศจากข้อบกพร่อง รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าจะเป็นทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาสอดคล้องกับเป้าหมายหลักการจัดการศึกษาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ สถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญต่อเรื่องคุณภาพ เนื่องจากผู้รับบริการจะมุ่งเน้นความสนใจด้านคุณภาพมากกว่าด้านปริมาณ การที่สถานศึกษาต้องให้ความเชื่อมั่นต่อสังคมว่าจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้กลายเป็นหลักประกันว่าผู้รับบริการจะได้รับสิ่งที่ดีที่สุดตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งก็คือการประกันคุณภาพการศึกษานั้นเอง (Cheng, 1996, p. 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุถึงการประกันคุณภาพการศึกษา โดยบัญญัติไว้ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งกำหนดสาระสำคัญไว้ในมาตรา 47 ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดและพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ และมาตรา 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน นอกจากนี้ มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 3) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแผนงานหลักการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ผลักดันให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ในกระแสโลกาภิวัตน์ สังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว และมีการดิ้นรนแข่งขันสูงมากตลอดเวลา ประชาชนจะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในด้านต่าง ๆ อย่างพอเพียง จึงจะสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมนั้นได้อย่างสมดุล แผนการศึกษาชาติแห่งชาติระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545-2559) ได้ให้ความสำคัญ

ต่อคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย อันมีผลกระทบมาจากการพัฒนาที่ก้าวเข้าสู่ยุคสมัยโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้ขอบข่ายของการสืบเสาะ ค้นหา และถ่ายทอดความรู้ และการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว พร้อมกับการขยายอย่างกว้างขวางของความรู้ และการเรียนรู้แห่งศาสตร์ต่าง ๆ นำไปสู่การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาโดยภาพรวมให้พัฒนาทันกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เกิดขึ้น ประกอบกับแนวโน้มการพัฒนาสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ของสังคมโลกที่เป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy) มีการใช้ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการผลิตและพัฒนา เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ การพัฒนาความรู้และการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ในการพัฒนาปัจเจกบุคคล การพัฒนาประเทศอย่างมีคุณภาพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยยึดถือ/เน้นหลักการ “พัฒนาโดยประชาชนด้วยระบบการบริหารและการจัดการที่ดี” ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมีส่วนร่วมใจ ในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนให้สังคมทุกส่วนและทุกระดับ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 2-3) แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดวัตถุประสงค์ และแนวนโยบายเพื่อดำเนินการไว้ในวัตถุประสงค์ 3 ข้อ และแนวนโยบาย 11 ประการ โดยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุล แนวนโยบายเพื่อการดำเนินการ 2 เป้าหมายข้อที่ 4 ระบุให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 45) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามภาระรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น เอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ สามารถสนองเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของรัฐธรรมนูญ แผนการศึกษาแห่งชาติ และสร้างหลักประกันได้ว่าจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

นโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา แต่ปรากฏว่าการดำเนินการของสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามความมุ่งหวัง ผลการประเมินภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือสมศ. ในรอบแรกจำนวน 35,159 โรงเรียน พบว่ามีโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน 12,167 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 34.61 และโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน 22,992 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.39 (นสพ.มติชน ฉบับวันที่ 19 สิงหาคม 2551 : 2) ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) มีโรงเรียนทั่วประเทศรวม 32,936 แห่ง รับการประเมินแล้ว 31,797 แห่ง และได้รับการรับรอง

19,570 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 61.55 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2558, หน้า 5) และจากรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสาม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ได้รับการรายงาน เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2558 ซึ่งจำนวนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีทั้งหมด 66 โรงเรียน ผลปรากฏว่า ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ. จำนวน 50 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.76 และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ. จำนวน 16 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.24 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2558, หน้า 13) จากผลการประเมินภายนอกดังกล่าว จะเห็นว่ายังมีโรงเรียนอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินของ สมศ. ไม่ว่าจะเป็นภาพรวมในระดับประเทศ หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการตรวจสอบ หาสาเหตุ หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยแยกประเด็นการวิจัยได้เป็น 4 แนวทาง คือ แนวทางแรก เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นสภาพการดำเนินงาน และปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ งานวิจัยของ ชาดิชาย กิ่งมีเส (2543, หน้า 97-98)) สังกม โศตรสีเขียว (2546, หน้า 109-111) และจอมพล แก้วขวัญ (2547, หน้า 115-116) แนวทางที่ 2 เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนและการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่งานวิจัยของ สุกิจ กลางสุข (2547, หน้า 157-161) ผ่องศรี แก้วชูแสน (2555, หน้า 126-128) ละมุล รอดขวัญ (2555, หน้า 262-271) และจิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ แนวทางที่ 3 เป็นการวิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่งานวิจัยของเก็จกนก เอื้อวงศ์ (2546, หน้า 343-350) ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2553, หน้า 132-136) และมยุรี แพร่หลาย (2554, หน้า 253-260) และแนวทางที่ 4 เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่งานวิจัยของ สุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546, หน้า 132-134) อุดลย์ สุธรรมย์ (2555, หน้า 132-137) และวินัย ป้อมคำ (2556, หน้า 210-213) จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ในช่วงแรก ๆ งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นการวางแผน และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา แต่ในระยะต่อมาจะเน้นการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อใช้เป็นแนวทางให้โรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปวางแผน วางกลยุทธ์

ในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุประสิทธิผลและเป็นรูปธรรม นำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และปรับปรุง การดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานศึกษาต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2.2 โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
- 1.2.3 มีตัวแปรใดบ้างที่มีความสามารถในการจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2.4 สมการจำแนกประเภทสามารถจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ถูกต้องร้อยละเท่าไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
- 1.3.3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.3.4 เพื่อสร้างสมการจำแนกประเภทของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

- 1.4.1 โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน
- 1.4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย 1 ปัจจัยสามารถจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2559 จาก 66 โรงเรียน จำนวน 3,088 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2559 จาก 20 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำนวน 433 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ขนาด (จำแนกตามเกณฑ์ของ สมศ.) ดังนี้

- 1.1 ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน)
- 1.2 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 301-1,000 คน)
- 1.3 ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

- 2.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ
- 2.2 ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม
- 2.3 ปัจจัยด้านทัศนคติ
- 2.4 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ
- 2.5 ปัจจัยด้านงบประมาณ
- 2.6 ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรจำแนก ที่นำมาศึกษาในการวิเคราะห์จำแนกประเภท ประสิทธิภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

- 1.1 ด้านภาวะผู้นำ
- 1.2 ด้านการทำงานเป็นทีม
- 1.3 ด้านทัศนคติ
- 1.4 ด้านแรงจูงใจ

1.5 ด้านงบประมาณ

1.6 ด้านบริหารงานบุคคล

2. ตัวแปรจัดประเภท ได้แก่ ผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม

2.1 โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน

2.2 โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน

1.5.3 ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปีการศึกษา 2559

1.6 ประโยชน์ของการวิจัย

1.6.1 ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อันจะเป็นแนวทางให้โรงเรียนได้ปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพยิ่งขึ้น

1.6.2 ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้จากเปรียบเทียบโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เพื่อที่จะนำปัจจัยเหล่านั้นไปใช้ให้ตรงกับบริบทของแต่ละโรงเรียน และสามารถประเมินคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

1.6.3 ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับ โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนกำหนดนโยบาย ส่งเสริม และปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัย หมายถึง เหตุ หรือการกระทำที่สนับสนุนการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ หมายถึง ภาวะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถทำการโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนคล้อยตามได้ ซึ่งเป็นวิถีทางการบริหารและสั่งการแก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยมีการพิจารณาเกี่ยวกับความรู้สึกรักของบุคลากรและวิธีการโน้มน้าวบุคลากร เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดประสิทธิผล

1.2 ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม หมายถึง สภาพที่บุคลากรในโรงเรียนมีการรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมร่วมกันและก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างกัน เพื่อต้องการทำงานให้บรรลุประสิทธิผลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่โรงเรียนมุ่งหวัง

1.3 ปัจจัยด้านทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

1.4 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ การปฏิบัติงานที่ตรงความสามารถ การมีส่วนร่วมในความสำเร็จของโรงเรียน และด้านจิตใจ ได้แก่ การได้รับผลตอบแทน การพัฒนาตนเอง และการพัฒนานักเรียน

1.5 ปัจจัยด้านงบประมาณ หมายถึง การใช้งบประมาณด้านการเงินและพัสดุเป็นไปตามเป้าหมายอย่างประหยัดและคุ้มค่า

1.6 ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล หมายถึง สภาพการณ์ของโรงเรียนที่มีการบริหารงานบุคคลโดยยึดระบบคุณธรรมในทุกขั้นตอน มีการคัดเลือกบุคคลโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการให้ผลตอบแทนการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม

2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การวางแผน ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำมาตรฐานการศึกษา การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน/แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.2 การดำเนินการ ได้แก่ การจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก การดำเนินการตามแผน และการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการตามแผน

2.3 การตรวจสอบ ประเมิน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การตรวจสอบ ประเมิน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

3. ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ.

4. การวิเคราะห์จำแนกประเภท หมายถึง วิธีการทางสถิติที่หาตัวแปร เพื่อจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

5. ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

6. ครู หมายถึง ครูปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32

7. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียน ตามเกณฑ์สำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. โดยจำแนกเป็น 3 ขนาด
ดังนี้

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 301-1,000 คน

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป

8. โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ.

โดยมีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพภายนอกระดับสถานศึกษา ตั้งแต่ 80.00 คะแนน ขึ้นไป
มีตัวบ่งชี้อย่างน้อย 10 ตัวบ่งชี้ จากทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ที่มีระดับคุณภาพแต่ละตัวบ่งชี้ตั้งแต่ระดับดี
ขึ้นไป และต้องไม่มีตัวบ่งชี้ใดอยู่ในระดับคุณภาพควรปรับปรุง หรือ ต้องปรับปรุง

9. โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน หมายถึง โรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ.

โดยมีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพภายนอกระดับสถานศึกษา ต่ำกว่า 80.00 คะแนน
มีตัวบ่งชี้ใน 10 ตัวบ่งชี้ จากทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ที่มีระดับคุณภาพแต่ละตัวบ่งชี้ต่ำกว่าระดับดี
และมีตัวบ่งชี้อยู่ในระดับคุณภาพควรปรับปรุง หรือ ต้องปรับปรุง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย โดยศึกษาสาระสำคัญในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.2 การดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน
- 2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.4 การวิเคราะห์จำแนกประเภท
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคุณภาพ ความหมายของการประกันคุณภาพ และความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

2.1.1 ความหมายของคุณภาพ

คำว่า คุณภาพ ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 263) ให้ความหมายว่าลักษณะที่ดีเด่นของบุคคลหรือสิ่งของ ส่วนคุณภาพในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Quality ซึ่งใน Webster's New World Dictionary (1983 : 349) ได้อธิบายความหมายของ Quality หมายถึง 1) คุณลักษณะ 2) ธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ 3) ระดับความเป็นเลิศของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และ 4) ความเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพ โดยมีการนิยามแตกต่างกันออกไป สำหรับสมศักดิ์ สันธูระเวชญ์ (2541, หน้า 27) ได้กล่าวว่า คุณภาพ หมายถึง การทำให้ลูกค้าพึงพอใจด้วยการทำให้มีความต้องการ และความต้องการของลูกค้าได้รับการตอบสนอง ส่วนบุญใจ ศรีสถิตนรากุล (2543, หน้า 75) ได้วิเคราะห์เป็นสองแนวทาง คือ ความมีคุณภาพตามมาตรฐานของทั่วไป (Normal standard) และความพึงพอใจของผู้บริโภค (Customer satisfaction) ในมุมมองของอุไรวรรณ เจนวนานิชยานนท์ (2544, หน้า 6) กล่าวว่า ลักษณะที่เป็นไปตามเกณฑ์เชิงเปรียบเทียบกับลักษณะอื่น ๆ และเป็นที่ยอมรับในแง่บวก ส่วนเทวินทร์ ศิริโชคชัยกุล (2549, หน้า 6) เน้นความหมายในเชิงธุรกิจ ว่ามีการกระทำได้ตาม

ข้อกำหนดมาตรฐาน เหมาะสมกับการใช้งานเป็นที่พึงพอใจของลูกค้า มีการรักษาผลกำไร สามารถเติบโตได้ในอนาคต และนักการศึกษาอย่าง อิชิคาวา(Ishikawa, 1985, p. 45) กล่าวถึงคุณภาพไว้ 2 ลักษณะ คือ คุณภาพในความหมายที่แคบ ซึ่งหมายถึง คุณภาพของตัวสินค้า แต่ในความหมายที่กว้าง คือ คุณภาพของการทำงาน คุณภาพของการบริการ คุณภาพของสารสนเทศ คุณภาพของกระบวนการ คุณภาพของแผนก คุณภาพของบุคคล คุณภาพของระบบ ฯลฯ และเดมมิง (Deming, 1986, p. 92) กล่าวถึงคุณภาพว่า เป็นคำที่สามารถให้คำจำกัดความได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับว่าใครจะเป็นผู้ตัดสินว่าจะมองคุณภาพในแง่มุมใด แต่โดยสรุปแล้ว คุณภาพน่าจะหมายถึง การบรรลุข้อตกลงในการผลิตสินค้า หรือการทำให้ได้ตามข้อกำหนด สอดคล้องกับแซลลิส (Salliss, 1993, p. 22-24) ได้วิเคราะห์หัม โนทส์ในเชิงสมบูรณ์ (Absolute concept) และเชิงสัมพัทธ์ (Relative concept) ซึ่งเป็นแง่การตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค ตรงตามจุดมุ่งหมายของการใช้งาน (Fitness for purpose) อันจะส่งผลต่อการมีคุณภาพในระดับสูง และสอดคล้องกับไนติงเกิล และโอนีล (Nightingale & O'Neil, 1994, pp. 8-13) ซึ่งมองคุณภาพในแง่ความมีมาตรฐานสูง (High standard) มีข้อเสียน้อยที่สุด (Zero defects) เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ (Fitness for purpose) คู่มีค่ากับเงินที่จ่ายไป (Value for money) พร้อมทั้งสามารถปรับเปลี่ยน (Transformation) ไปในทางที่ดีขึ้นเสมอ

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า คุณภาพ หมายถึง ลักษณะที่ดีเด่นของบุคคลหรือสิ่งของ เป็นคุณลักษณะความเป็นเลิศของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่เป็นไปตามเกณฑ์เชิงเปรียบเทียบกับลักษณะอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับในทางบวก ตรงตามมาตรฐานและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นได้ตลอดเวลา

2.1.2 ความหมายของการประกันคุณภาพ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพ โดยเน้นถึงกระบวนการที่ดำเนินการการผลิตและบริการให้ได้ตามมาตรฐานและข้อกำหนด สมคิด พรหมขุ้ย และสุพักตร์ พิบูลย์ (2544, หน้า 1-2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ (Quality assurance) เป็นระบบการควบคุม ตรวจสอบและตัดสินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ในระบบการประกันคุณภาพจะมีการกำหนดเกณฑ์หรือเงื่อนไขแห่งคุณภาพ มีการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามเกณฑ์ มีการตรวจสอบมาตรฐานการปฏิบัติ และมีการตัดสินว่างานหรือกิจกรรมใดบรรลุตามเกณฑ์หรือไม่ สำหรับเอลลิส (Ellis, 1993 : 4) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการที่ผู้ผลิตได้ให้การรับประกันกับลูกค้าหรือผู้รับบริการว่า ผลผลิตหรือการบริการที่เกี่ยวข้องจะเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับพาร์สัน (Parsons, 1994, p 2) และแฮร์ริงตัน และแมร์เธอร์ (Harrington & Mathers, 1997, p.) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพคือ ปฏิบัติการทั้งหลายที่ได้รับ

การวางแผนและจัดทำอย่างเป็นระบบ เพื่อจะสร้างความมั่นใจว่าผลผลิตและบริการสามารถตอบสนองต่อข้อกำหนดด้านคุณภาพที่ระบุไว้ สำหรับฮาร์แมน (Harman, 1996, p 6) เน้นว่าการประกันคุณภาพเป็นกลไกและกระบวนการต่าง ๆ ที่องค์การจัดขึ้น เพื่อจะนำไปสู่การรักษาและการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมั่นใจในวิธีการควบคุมและมาตรฐานของผลผลิต และยังเป็นการประกันว่าผลผลิตได้มาตรฐานตามที่กำหนด สอดคล้องกับ ไอร์แมน และลูนซ์ซิงเกอร์ (Vroman & Lunschinger, 1994, p. 329) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่าการประกันคุณภาพ คือ การใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าผลผลิตได้มาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้

นักการศึกษาอีกกลุ่มหนึ่งได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพ โดยเน้นถึงระบบหรือกระบวนการที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานว่ามีประสิทธิภาพ ได้แก่ ฟราเซียร์ (Frazier, 1997, p. 227) อธิบายว่า การประกันคุณภาพเป็นระบบของกิจกรรมซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าภารกิจการควบคุมคุณภาพได้รับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับคัทตันซ์ (Cuttance, 1994, p. 5) นิยามการประกันคุณภาพไว้ว่า คือกลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบและปฏิบัติงานตามที่ได้ออกแบบไว้ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการดูแลและปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับฮิลล์ (Hill, 1998, p. 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นความพยายามในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพ โดยมีการเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ซึ่งต้องอาศัยการตรวจสอบเป็นเครื่องมือสำคัญ และแซลลิส (Sallis, 1993, p. 25) กล่าวว่า การประกันคุณภาพมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการควบคุมคุณภาพ เพราะเป็นวิธีการที่ดำเนินการก่อนและระหว่างกระบวนการผลิต เพื่อป้องกันการผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในการผลิต โดยมีหน่วยประกันคุณภาพที่ได้รับการฝึกอบรม และเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งให้มีการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก และการตรวจสอบภายในองค์การ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานเป็นเกณฑ์การตรวจสอบ จากความหมายของการประกันคุณภาพข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการดำเนินการที่มีการวางแผนปฏิบัติงาน มีการกำหนดมาตรฐานกระบวนการ และดำเนินการตามแผนและมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยให้มีการตรวจสอบการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันได้ว่าผลผลิตและบริการขององค์การ ทำให้ผู้รับบริการพึงพอใจ และเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้

2.1.3 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเกิดจากการรวมแนวคิด 2 อย่างเข้าด้วยกัน คือ แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ซึ่งกล่าวได้ว่า คุณภาพการศึกษานั้น เป็นการให้ความสำคัญกับคุณภาพในเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักการของการจัดการศึกษา และมาตรฐานการศึกษา และคุณภาพตามความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยมี

กระบวนการทำงานที่มีการวางแผนและการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อจะเป็นหลักประกันให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลการปฏิบัติงานบรรลุถึงมาตรฐานการศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ สำหรับสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2541, หน้า 5-6) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบที่สร้างความมั่นใจต่อสังคม ผู้ปกครอง และลูกค้ำว่าสถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ส่วน อารุง จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2542, หน้า 10) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน โดยนักเรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม สอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมาน (2543, หน้า 1-2) ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การระบุความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตลอดจนวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งมีคำที่เกี่ยวข้องอีก 4 คำ คือ Quality control, Quality audit, Quality accreditation และ Quality assessment และสอดคล้องกับรุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 110) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การประกันคุณภาพการสอนของครู และการประกันคุณภาพการบริหารของผู้บริหาร และหัวใจที่สำคัญที่สุดของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 7) กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และนักการศึกษาอย่างกรีน (Green, 1993, p. 5) ได้กล่าวเน้นว่าเป็นกลไกซึ่งสถาบันแต่ละแห่งต้องแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากภายนอก (External accountability) โดยแสดงให้เห็นว่า สถาบันได้จัดวางปรัชญาการบริหารและกระบวนการเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่ากิจกรรมเหล่านั้นได้รับการดำเนินการเพื่อให้ได้คุณภาพในระดับที่เหมาะสม ส่วนฟราเซียร์ (Frazier, 1997, pp. 116-117) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายที่ไม่ใช่การตรวจสอบคุณภาพหลังจากสิ้นสุดกระบวนการ แต่เป็นการให้ความสำคัญกับการป้องกันข้อผิดพลาด โดยใช้การวิเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นระบบ และมีการออกแบบกระบวนการเพื่อที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินและควบคุมปัญหา เพื่อการตัดสินใจและสามารถให้ข้อมูล

แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ โดยเน้นให้ครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ กำกับติดตามและปรับปรุงแก้ไข กระบวนการของตนเอง อาจไม่จำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก

จากความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่นักวิชาการกล่าวถึง สามารถสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรม ตลอดจนวิธีการปฏิบัติงาน ที่สถานศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบได้มาตรฐานตามเกณฑ์ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนด หรือมีคุณลักษณะเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาอันเป็นการสร้างความมั่นใจต่อผู้รับบริการและเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.1.4 หลักการที่นำไปสู่การประกันคุณภาพ

การดำเนินการในการประกันคุณภาพเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการทบทวนและติดตามกระบวนการผลิตอย่างใกล้ชิด ดังนั้นหลักการสำคัญในการนำไปสู่การประกันคุณภาพจึงเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพเป็นหลัก โดยเฉพาะการเน้นที่การปรับปรุงกระบวนการ (Process improvement) เพื่อจะนำไปสู่ความพึงพอใจของลูกค้า หลักการสำคัญ ๆ ในการนำไปสู่การประกันคุณภาพมีดังนี้

2.1.4.1 หลักการเกี่ยวกับการจัดการให้ความบกพร่องมีค่าเป็นศูนย์ (Zero defects concept) องค์กรหลายแห่งได้เริ่มสร้างโปรแกรมการปรับปรุงคุณภาพ โดยเน้นความบกพร่องเป็นศูนย์ ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1960 แต่ส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร Philip Crosby ได้นำแนวคิดนี้กลับมาใช้โดยเสนอแนะไว้ในหนังสือ Quality Is Free กล่าวว่า ความบกพร่องเป็นศูนย์เป็นโปรแกรมที่เน้นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน โดยเชื่อว่าความผิดพลาดทั้งหลายเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ขาดความรู้ 2) ขาดความเอาใจใส่ และเสนอว่าจำเป็นต้องพัฒนาสาเหตุในประการที่ 2 เป็นสำคัญ โดยต้องทำให้เกิดข้อตกลงในผู้ปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน นั่นคือ ต้องสร้างทัศนคติที่มีต่อการนำหลักการเกี่ยวกับความบกพร่องเป็นศูนย์ไปใช้เพื่อให้เกิดมาตรฐานเสียก่อน ครอสบี (Crosby, 1979, pp. 127-139)

2.1.4.2 โปรแกรมการปรับปรุงคุณภาพตามแนวคิดของ Crosby (Crosby's quality improvement program) Crosby ได้เสนอแนะขั้นตอนในการปรับปรุงคุณภาพไว้ 14 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การให้คำมั่นสัญญาของฝ่ายบริหาร 2) การสร้างทีมงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพ 3) การสร้างเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพ 4) การกำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อการปรับปรุงคุณภาพ 5) สร้างความตระหนักเรื่องคุณภาพให้เกิดขึ้นกับบุคคลทุกกลุ่ม 6) การแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพที่ได้แยกแยะไว้แล้ว 7) เตรียมการให้มีวันแห่งการปลอดความบกพร่อง (Zero defects day) 8) ให้การฝึกอบรมหัวหน้างาน 9) รักษาสภาพของการเป็นวันปลอดความบกพร่องต่อไป 10) การตั้งเป้าหมายด้านคุณภาพ 11) สร้างกระบวนการแก้ไขความผิดพลาด 12) ให้การยอมรับและเห็นคุณค่าของความสำเร็จ

13) ก่อตั้งคณะที่ปรึกษาด้านคุณภาพ 14) ทบทวนกระบวนการ (Crosby, 1979, pp. 132-139; Sallis, 1993, p. 53; Dale & Michelin, 1994, p. 15; Goetsch & Davis, 1994, p. 27)

2.1.4.3 การปรับปรุงคุณภาพตามแนวคิดของ Juran (Juran's ten steps to quality improvement) จูแรน และ ไกรนา (Juran & Gryna, 1993, p. 9) เป็นบุคคลแรกที่นำหลักการประกันคุณภาพเข้ามาสู่การบริหาร เรียกว่า Quality Trilogy แนวคิดดังกล่าวประกอบด้วยกระบวนการพื้นฐาน 3 ประการ ซึ่งเชื่อมโยงให้เห็นความจำเป็นของกิจกรรมคุณภาพ อันได้แก่ การวางแผนคุณภาพ (Quality planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality control) และการปรับปรุงคุณภาพ (Quality improvement) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) สร้างความตระหนักให้เห็นความจำเป็นและโอกาสในการปรับปรุงคุณภาพ
- 2) ตั้งเป้าหมายสำหรับการปรับปรุง
- 3) จัดองค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยเริ่มจากการตั้งหน่วยงานที่ดูแลเรื่องคุณภาพ ดำเนินการแยกแยะปัญหา คัดเลือกโครงการ และแต่งตั้งคณะทำงาน

- 4) จัดให้มีการฝึกอบรม
- 5) สร้างโครงการที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา
- 6) รายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน
- 7) ให้การยกย่องผู้ปฏิบัติงานรวมทั้งให้ความสำคัญและให้การยอมรับว่าการปรับปรุงคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็น
- 8) เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานให้ได้รับทราบโดยทั่วกัน
- 9) บันทึกผลการปฏิบัติงาน
- 10) พัฒนาระบบการทำงานและกระบวนการทำงานปกติในหน่วยงาน เป็นประจำในแต่ละปี เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.1.4.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพโดยใช้วงจร PDCA วงจร PDCA ริเริ่มพัฒนาโดย Walter Shewhart แต่ได้นำมาดำเนินการ และเป็นที่ยุติกันแพร่หลายโดย เอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง (W. Edwards Deming, 1986, pp. 88-89) นักวิชาการด้านการบริหารที่มีชื่อเสียง โดยเสนอเกี่ยวกับหลักการสำคัญของแนวคิดนี้อยู่บนพื้นฐานของการทำงานที่มีความคงเส้นคงวา (Stable) และสามารถทำนายได้ (Predictable) เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการปรับปรุงคุณภาพต้องเริ่มที่การวางแผน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบแก้ไขและจะเคลื่อนเข้าสู่การวางแผนอีกครั้งอย่างต่อเนื่อง ทำให้งานที่กระทำอยู่นั้นมีคุณภาพตลอดไปภารกิจหลักของการปรับปรุงคุณภาพโดยการใช้วงจร PDCA มีดังต่อไปนี้คือ

- 1) การวางแผน (Plan-P) หมายถึง ขั้นตอนการศึกษาปัญหา กำหนดเป้าหมาย การแก้ปัญหา และการวางแผนแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน การวางแผนจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมา ทำให้เกิดรายละเอียดที่พร้อมจะนำไปสู่การปฏิบัติ
- 2) การปฏิบัติตามแผน (Do-D) หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการแก้ปัญหา หรือการนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติซึ่งต้องออกแบบวิธีการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา
- 3) การตรวจสอบ (Check-C) หมายถึง การตรวจสอบประเมินว่าการดำเนินการบรรลุผลตามความต้องการหรือไม่ การตรวจสอบประเมินอย่างต่อเนื่องจะสร้างความมั่นใจว่าคุณภาพของผลผลิตจะมีอยู่ตลอดเวลา
- 4) การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา (Act-A) หมายถึง ขั้นตอนการนำวิธีการแก้ปัญหาที่ได้จากการตรวจสอบแล้วว่า ได้ผล มากำหนดเป็นมาตรฐานการทำงานเพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ให้ปฏิบัติการแก้ไขตามลักษณะของปัญหาที่ค้นพบ

การกระทำดังกล่าวจะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เป็นเสมือนกับวงจรที่มีการหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง กล่าวโดยสรุป วงจร PDCA ก็คือ วิธีการที่เป็นขั้นตอนในการทำงานให้สำเร็จอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเชื่อถือวางใจได้ โดยมีจุดหมายเพื่อการปรับปรุงคุณภาพและพัฒนาการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้นั่นเอง

2.1.4.5 หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

ผลสำเร็จของการจัดการศึกษาและคุณภาพของนักเรียนที่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจของสังคม ทำให้เกิดแนวคิดที่จะเรียกร้องให้ผู้มีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา แสดงบทบาทของความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินการของตน การที่นักเรียนออกจากโรงเรียน โดยไม่มีเครื่องมือที่จะเรียนรู้ (Tool of learning) ไม่มีสำนักแห่งการแสวงหาความรู้หรือมองไม่เห็นถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการเรียนรู้กับงานที่จะต้องทำ เป็นปัญหาที่หน่วยงานทางการศึกษาและโรงเรียนต้องแสดงความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ โดยเลสซิงเจอร์ (Lessinger, 1971, p. 7) กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้จึงถือเป็นหลักประกันว่านักเรียนทุกคนจะได้รับทักษะทางการศึกษาที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับชีวิตและการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับ มิลลิเคน (Milliken, 1972, p. 18) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้นี้ เป็นการตรวจสอบอย่างเข้มงวดโดยนักการศึกษาหรือครูผู้สอน เพื่อจะแสวงหาวิธีการให้โรงเรียนได้ใช้งบประมาณหรือวิธีการต่าง ๆ ในการทดสอบที่ยืนยันได้ว่าครูสอนนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีการเน้นให้มีการปรับปรุงทั้งในด้านการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทักษะและพฤติกรรมของนักเรียนรวมทั้งเน้นให้มีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน

เพื่อจะเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พอร์ตเตอร์ (Porter, 1971, p. 46)

ในการดำเนินการเพื่อแสดงความรับผิดชอบนั้น สิ่งที่สำคัญประการแรก คือ การวางแผน เพราะการวางแผนจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติรู้เป้าหมายการดำเนินการต่าง ๆ และสามารถจะวัดความสำเร็จของการดำเนินการตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตามแผนจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่ชัดเจนระหว่างเป้าหมายกับผลที่คาดว่าจะได้รับวิธีการนี้ เลสซิงเจอร์ (Lessinger, 1971, p. 9) กล่าวว่าจะเป็นวิธีการสร้างให้เกิดความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ซึ่งจะพิจารณาทั้งในส่วนของกระบวนการและผลที่ได้รับในการจัดการศึกษา ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ดังกล่าว แสดงถึงการให้ความสำคัญกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการเรียนการสอน และส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสถานศึกษามีความเป็นอิสระในการตัดสินใจดำเนินงาน สถานศึกษาจึงต้องมีความรับผิดชอบที่จะแสดงให้เห็นว่าได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานไปอย่างถูกต้องเหมาะสม อย่างไรก็ตามหน่วยงานระดับเขตการศึกษา หรือระดับประเทศก็จะมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ โดยอาจจะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานและเป้าหมายการจัดการศึกษา และแสวงหาวิธีการในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเลสซิงเจอร์ (Lessinger, 1971, p. 17) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ความสัมพันธ์ของการจัดการศึกษา ไม่ควรใช้การวัดประเมินว่าได้ตามมาตรฐานชาติเท่านั้น แต่ต้องดูความสำเร็จในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ของโรงเรียนและนักเรียน และต้องหลีกเลี่ยงความผิดพลาดในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุมาตรฐานชาติจนละเลยความต้องการของท้องถิ่นไป

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นหลักการเกี่ยวกับความบกพร่องเป็นศูนย์ หลักการในการวางแผนคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพ วงจร PDCA รวมทั้งหลักการเกี่ยวกับการแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เป็นหลักการที่รู้จักในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม และใช้เพื่อการปฏิบัติและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นแนวคิดที่มีคุณค่า และจะเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อการพัฒนาการปฏิบัติงาน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาได้

2.1.5 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

จากแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่ได้กล่าวมาแล้วพบว่า การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการทำงานที่มีระเบียบและมีขั้นตอนในการดำเนินงาน การประกันคุณภาพในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ดำเนินการอยู่นั้นมีอยู่ด้วยกันหลายระบบ แต่ละระบบจะมีแนวทางการดำเนินการและเกณฑ์มาตรฐานที่แตกต่างกัน ซึ่งทุกระบบก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะประกันผลผลิตให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานทั้งสิ้น โดยในวงการศึกษาได้มีการนำระบบการประกัน คุณภาพดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2543,

หน้า 5-17) กล่าวถึงการดัดแปลงระบบการประกันคุณภาพมาใช้ในวงการศึกษาโดยสรุปแล้ว มี 6 ระบบ คือ

1. ระบบ ISO 9000
2. ระบบ Total Quality Management (TQM)
3. ระบบ The Malcolm Baldrige National Quality Award)
4. ระบบ CIPP (Context, Input, Process, Product)
5. ระบบ Input, Process, Output (I-P-O)
6. ระบบ Context, Input, Process, Output, Impact

วรภัทร์ ภูเจริญ (2541, หน้า 49-89) นำเสนอระบบการประกันคุณภาพซึ่งสถานศึกษาสามารถนำมาใช้ในการประเมินผลภายในได้ในหลายรูปแบบ โดยจำแนกออกเป็น 3 ระบบ ดังนี้

1. ระบบมาตรฐานการประกันคุณภาพ ISO 9000
2. ระบบบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM) ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 2.1 TQM แบบญี่ปุ่น : CWQC (Company Wide Quality Control)
 - 2.2 TQM แบบยุโรป : EQA (European Quality Award)
 - 2.3 TQM แบบอเมริกา : MBNQA (Malcolm Baldrige National Quality

Award)

3. ระบบการประเมินโดยใช้ดัชนีวัดผล : KPI (Key Performance Indicator)

แซลลิส และ ไฮจ์เลย์ (Sallis & Hingley, N.d.; cited in Doherty, 1994, p. 12)

กล่าวว่า ระบบประกันคุณภาพในสถาบันการศึกษา สามารถจะเลือกใช้ระบบใดก็ได้ใน 3 ระบบ คือ

- 3.1 BS 5750 Quality Systems (BSI 1987 and 1990) ซึ่งก็คือระบบ ISO 9000
- 3.2 Total Quality Management (TQM)
- 3.3 ระบบซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถคิดขึ้นเอง

กล่าวได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่นำมาใช้ในวงการศึกษาขณะนี้ ประกอบด้วย 1) ระบบมาตรฐานประกันคุณภาพ ISO 9000 2) ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) และ 3) ระบบการประเมินโดยใช้ดัชนีวัดผล (KPI) ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นระบบที่สามารถครอบคลุมระบบ CIPP, I-P-O และระบบ Context Input Process Output Impact

ระบบทั้ง 3 กลุ่มนี้ สถานศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาได้ ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไปนี้

1. ระบบมาตรฐานการประกันคุณภาพ ISO 9000

ISO เป็นชื่อย่อขององค์การสากลระหว่างประเทศที่เรียกว่า International

Organization for Standardization เป็นองค์การที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นมาตรฐาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความเป็นมาตรฐาน ได้มีการประกาศใช้ ISO 9000 : 2000 ในปี ค.ศ. 2000 ซึ่งพัฒนามาจากระบบการบริหารคุณภาพ ISO 9001, 9002 หรือ 9003 มีลักษณะสำคัญดังนี้ (ประเสริฐ สุทธิประสิทธิ์, 2544, หน้า 36)

1.1 เป็นมาตรฐานที่สนับสนุนให้มีการใช้การดำเนินงานเป็นกระบวนการในขณะทำการพัฒนารวมทั้งในขณะลงมือปฏิบัติจริง และทำการปรับปรุงความมีประสิทธิภาพของระบบการบริหารคุณภาพ เพื่อจะให้เป็นที่ยอมรับของลูกค้า โดยบรรลุซึ่งข้อกำหนดของลูกค้า

1.2 องค์การจะต้องชี้แจงและบริหารกิจกรรมจำนวนมากเชื่อมโยงกัน ประโยชน์ที่ชัดเจนของการดำเนินงานเป็นกระบวนการก็คือ การดำเนินการควบคุม ซึ่งสามารถทำได้ทั้งการควบคุมเชื่อมโยงระหว่างแต่ละกระบวนการ และการควบคุมในภาพรวม รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ

1.3 การใช้ระบบบริหารคุณภาพ ให้มีความสำคัญกับความเข้าใจและการทำให้ครบข้อกำหนด ความจำเป็นที่จะต้องพิจารณากระบวนการต่างๆ ในรูปของคุณค่าที่เพิ่มขึ้น การได้รับผลของสมรรถนะและความมีประสิทธิภาพของแต่ละกระบวนการ และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องของกระบวนการต่างๆ

1.4 ข้อกำหนดทั้งหมดมีลักษณะของความทั่วไป มุ่งให้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับองค์การทั้งหลายโดยไม่ขึ้นกับประเภท ขนาดและผลิตภัณฑ์ขององค์การ

1.5 เป็นมาตรฐานที่สามารถนำมาใช้ได้โดยองค์การเองและหน่วยงานภายนอก รวมทั้งหน่วยงานรับรอง เพื่อตรวจประเมินความสามารถในการบรรลุข้อกำหนดของลูกค้า ข้อกำหนดตามข้อบังคับและข้อกำหนดขององค์การเอง

1.6 มีข้อกำหนดประกอบด้วย 5 ข้อกำหนดหลัก คือ ข้อกำหนดหลัก 4 (ระบบการบริหารคุณภาพ), 5 (ความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร), 6 (การบริหารทรัพยากร), 7 (การผลิต/การให้บริการ) และ 8 (การวัด การวิเคราะห์ และการปรับปรุง)

2. ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การ (Total Quality Management : TQM)

การบริหารคุณภาพทั้งองค์การ หรือที่เรียกโดยย่อว่า TQM นั้น เชื่อกันว่าเริ่มต้นมาจากแนวคิดเรื่อง Total Quality Control (TQC) ของ Frigenbaum ซึ่งแนวคิดเบื้องต้นของ Frigenbaum ได้รับการพัฒนาโดยชาวญี่ปุ่น ในช่วงทศวรรษที่ 1970 นักวิชาการด้านคุณภาพ ได้แก่ Juran, Frigenbaum, Deming และ Crosby ได้เผยแพร่แนวคิดที่เป็นรากเหง้าของคุณภาพ ซึ่งในระยะต่อมา กลายเป็น TQM และในประเทศญี่ปุ่นเองก็ได้พัฒนา TQC มาเป็นการควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (Company-Wide Quality Control-CWQC) (Burrill & Ledolter, 1999, p. 34) อย่างไรก็ตาม

ความเห็นของ Goetsch and Davis (1994, p. 19) กล่าวว่าผู้ที่บุกเบิกแนวคิดของ TQM จนเป็นที่แพร่หลายคือ Deming, Juran และ Crosby ซึ่งได้เรียกรวมบุคคลทั้ง 3 ว่าผู้บุกเบิกแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพโดยรวม (Total Quality Pioneers)

2.1 ความหมายของ TQM

SEMATECH (Semiconductor Manufacturing Technology) ซึ่งเป็นสมาคมที่ดูแลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสารกึ่งตัวนำในสหรัฐอเมริกา ให้ความหมาย TQM ว่าเป็นวิธีการบริหารธุรกิจ (โดยองค์กรรวม) ที่จะวางแนวทางกิจกรรมของพนักงานทุกคนในองค์กรให้ดำเนินถึงจุดเน้นที่ความพึงพอใจของลูกค้า โดยผ่านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดคุณภาพในทุก ๆ กิจกรรมของกระบวนการผลิต รวมทั้งคุณภาพของสินค้าและการบริการ (Burrill & Ledolter, 1999, p. 34)

แซลลิส (Sallis, 1993, p. 35) กล่าวว่า TQM มีความหมายเป็น 2 นัย ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ความหมายแรกเป็นปรัชญาว่าด้วยการแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ส่วนความหมายที่สองเป็นเทคนิคและเครื่องมือในการดำเนินงาน เช่น การระดมสมอง และการวิเคราะห์สนามพลัง (Force-field analysis) โดย Sallis กล่าวเพิ่มเติมว่า การบริหารโดยใช้ระบบ TQM อาจไม่ต้องระบุชื่อ TQM นำหน้า สามารถใช้ชื่ออย่างอื่น เช่น การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) นักเรียนสำคัญเป็นอันดับแรก (Student first) หรือ โปรแกรมปรับปรุงโรงเรียน (The school improvement program) นั่นคือทำให้ความสำคัญกับสาระของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ

2.2 หลักการสำคัญของ TQM

Deming ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารที่กำหนดเป็นความรับผิดชอบการบริหาร (Management commitment) และนโยบายคุณภาพ (Quality policy) 14 ประการ (Sallis, 1993, pp. 48-49; Goetsch & Davis, 1994, p. 22; สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2539, หน้า 21-22)

2.2.1 กำหนดเป้าหมายที่แน่นอนเพื่อปรับปรุงผลผลิตและบริการ องค์กรจำเป็นต้องมีแผนระยะยาวที่ตั้งอยู่บนวิสัยทัศน์ในอนาคต และการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ

2.2.2 การยอมรับแนวคิดปรัชญาใหม่ๆ มีการเปลี่ยนแปลงและยอมรับแนวทางการทำงานใหม่ๆ

2.2.3 ยกเลิกการตรวจตราจากภายนอก เพราะไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยปรับปรุงหรือเป็นหลักประกันคุณภาพได้ ควรใช้การฝึกอบรมบุคลากรเพื่อให้พวกเขาได้กำกับ และพัฒนางานของตน

2.2.4 เลิกยกย่องธุรกิจโดยพิจารณาจากราคาเป็นหลัก ราคาไม่มีความหมาย ไม่ได้วัดคุณภาพจากการซื้อขาย วิธีทางแห่งคุณภาพได้แก่ การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้ขายและทำงานร่วมกับเขาบนพื้นฐานแห่งคุณภาพ

2.2.5 ปรับปรุงกระบวนการผลิตและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพและผลิตภาพ และขณะเดียวกันก็ให้ลดค่าใช้จ่ายลง

2.2.6 จัดให้มีการฝึกอบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน

2.2.7 สร้างให้เกิดภาวะผู้นำ ทั้งนี้เพราะงานของการบริหารไม่ใช่เป็นการนิเทศ แต่เป็นเรื่องของภาวะผู้นำ

2.2.8 ขจัดความกลัวออกไป เพื่อให้ทุกคนทำงานได้อย่างเต็มที่ โดยสร้างแรงจูงใจและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงาน

2.2.9 ทำลายกำแพงของความเป็นหน่วยงานย่อย ๆ และส่งเสริมให้ทำงานเป็นทีม

2.2.10 ยกเลิกคำขวัญ คำปลุกใจ หันมาให้ความสนใจกับระดับของผลิตภาพ โดยให้หน่วยปฏิบัติมีอิสระในการเลือกวิธีการทำงานที่จะให้ได้ดีที่สุดด้วยตัวเอง

2.2.11 ยกเลิกการกำหนดมาตรฐาน โดยใช้การอธิบายเชิงปริมาณ การทำงานตามเป้าหมายเชิงปริมาณอย่างเดียวทำให้ละเลยความสำคัญอื่น ๆ และทำให้การทำงานขาดคุณภาพ

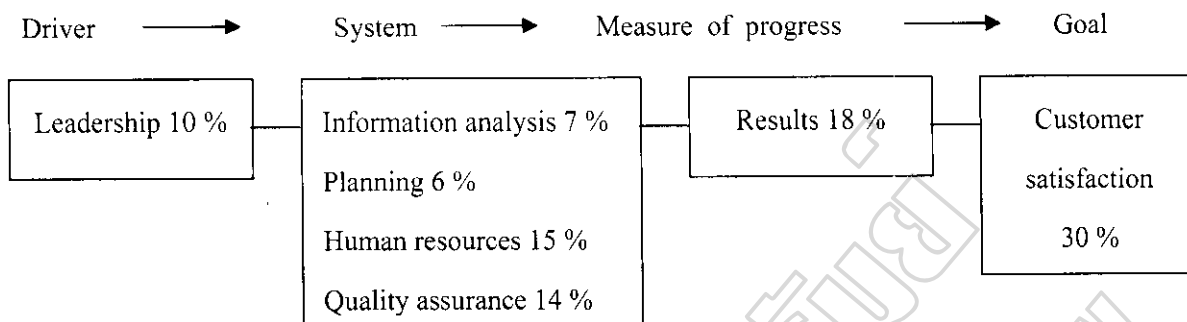
2.2.12 ขจัดอุปสรรคที่มีผลต่อความภูมิใจในการทำงาน ยกเลิกระบบการประเมินความดีความชอบ เพราะทำให้เกิดการแข่งขันและทำลายการทำงานเป็นทีม

2.2.13 กำหนดให้มีโปรแกรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และการพัฒนาตนเอง

2.2.14 ให้ทุกคนในองค์กรปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุถึงการปรับเปลี่ยน และให้ถือว่าการปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน

3. Malcolm Baldrige National Quality Award

TQM ถือเป็นแนวคิดพื้นฐานที่ทำให้ผู้นำในองค์กรมีความมั่นใจ เป็นการดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้าระยะยาว ซึ่งได้มีการนำแนวคิด TQM มาใช้เป็นข้อกำหนดเพื่อรับรางวัล Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ 7 ประการ ในองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ (Four elements with seven categories) มีรายละเอียดตามแผนภาพ ดังนี้



ภาพประกอบ 2.1 องค์ประกอบของ MBNQA

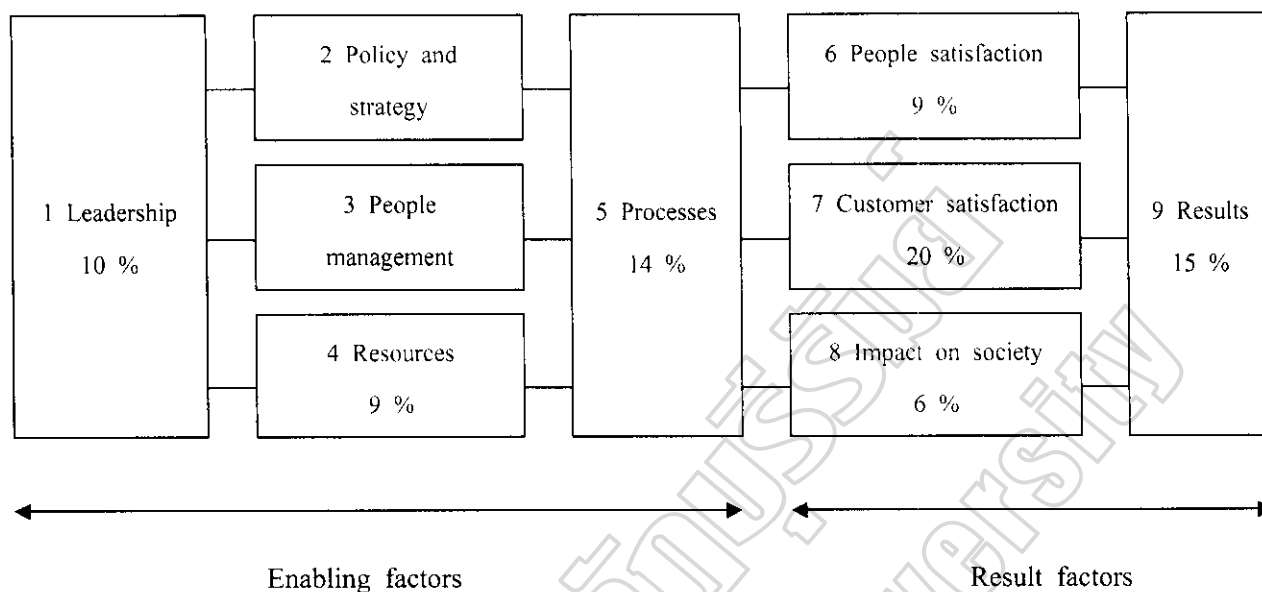
ต่อมาในปี 1995 มีการนำแนวคิดนี้มาใช้ทางการศึกษา ซึ่งมีข้อกำหนดคล้ายคลึงกัน เรียกว่า Educational pilot criteria 1995 (National Institute of Standards and Technology, 1996, p. 237) สรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ (Leadership)
 - 1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูง
 - 1.2 ภาวะผู้นำของระบบและองค์กร
 - 1.3 ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ
2. สารสนเทศและการวิเคราะห์
 - 2.1 การจัดการกับข้อมูลและสารสนเทศ
 - 2.2 การเปรียบเทียบมาตรฐาน
 - 2.3 การวิเคราะห์และใช้ข้อมูลในระดับสถานศึกษา
3. การวางแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
 - 3.1 การพัฒนายุทธวิธี
 - 3.2 การนำยุทธวิธีไปใช้อย่างเหมาะสม
4. การพัฒนาและจัดการทรัพยากรมนุษย์
 - 4.1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ
 - 4.2 ระบบการทำงานของคณาจารย์
 - 4.3 การพัฒนาคณาจารย์
 - 4.4 ระบบสวัสดิการและบำรุงขวัญคณาจารย์
5. กระบวนการบริหารและการจัดการศึกษา
 - 5.1 การออกแบบการจัดการศึกษา

- 5.2 การให้บริการการศึกษา
- 5.3 การออกแบบและการจัดระบบบริหารการศึกษา
- 5.4 การวิจัยสนับสนุนทุนการศึกษา และบริการสนับสนุนวิชาการ
- 5.5 การลงทะเบียน
- 5.6 การจัดการกิจการสำนักงาน
- 6. ผลงานของสถานศึกษา
 - 6.1 ผลงานของนักเรียน
 - 6.2 ผลการปรับปรุงบรรยากาศการศึกษาในสถานศึกษา
 - 6.3 การบริการทุนการศึกษาและการวิจัย
 - 6.4 ผลการปฏิบัติงานของสำนักงานในสถานศึกษา
- 7. การให้ความสำคัญกับผู้เรียนและความพอใจของผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 ความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนในปัจจุบัน
 - 7.2 ความต้องการและความคาดหวังในอนาคต
 - 7.3 การจัดการด้านสัมพันธภาพกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 7.4 การกำหนดความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 7.5 ผลที่ได้รับในด้านความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 7.6 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4. European Quality Award (EQA) หรือรางวัลคุณภาพยุโรป

EQA ตั้งขึ้นมาโดยบริษัทชั้นนำ 14 บริษัทของยุโรป ในปี ค.ศ. 1991 มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของธุรกิจให้เกิดคุณภาพทั่วทั้งองค์กร เป็นรางวัลประจำปีที่จะให้กับบริษัทในประเทศยุโรปที่บริหารแบบ TQM องค์กรประกอบของรางวัลประกอบด้วย 2 องค์กรประกอบใหญ่ คือ องค์กรประกอบด้านการดำเนินการ (Enabling factors) และองค์กรประกอบด้านผลลัพธ์ (Result factors) รายละเอียดองค์กรประกอบนำเสนอแผนภาพต่อไปนี้



ภาพประกอบ 2.2 องค์ประกอบของ EQA

จากแผนภาพข้างต้น EQA มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาตัดสินรางวัลอยู่ 9 ด้าน คือ (Sallis, 1993, p. 75; Hakes, 1994, unpagued; cited in Doherty, 1994, p. 245)

1. ด้านภาวะผู้นำ เป็นลักษณะพฤติกรรมของผู้บริหารและทีมงานบริหาร ซึ่งจะมีบทบาทในการสร้างแรงจูงใจให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. นโยบายและยุทธศาสตร์ ผู้บริหารระดับสูงจะรวบรวมค่านิยมและแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพ เพื่อตัดสินใจรายงานและปรับปรุงนโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์การ
3. การจัดการด้านบุคลากร เป็นการดำเนินการที่จะให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถเต็มศักยภาพ
4. ทรัพยากร เป็นการบริหารการใช้และรักษาทรัพยากรขององค์การ ในด้านการเงิน สารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี
5. กระบวนการ องค์การต้องระบุ ทบทวน หรือปรับปรุงกระบวนการ ที่สำคัญเพื่อสร้างความมั่นใจในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6. ความพึงพอใจของบุคลากร เป็นการรับรู้และความรู้สึกของบุคลากรขององค์การต่อความสำเร็จขององค์การ
7. ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นการรับรู้ของลูกค้าต่อองค์กรและความพึงพอใจในบริการที่ได้รับ

8. ผลกระทบต่อสังคม เป็นการรับรู้เกี่ยวกับองค์การของชุมชน โดยเฉพาะในด้านคุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรของโลก

9. ผลลัพธ์ เป็นผลสำเร็จขององค์การซึ่งสัมพันธ์กับแผนการดำเนินงาน และผลที่ได้จากกระบวนการภายในที่สำคัญ ๆ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของ EQA มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับ MBNQA องค์การสามารถใช้เกณฑ์นี้ประเมินความสำเร็จได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม EQA มีเกณฑ์ที่ให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อสังคมชัดเจนกว่า และให้ความสำคัญกับผลลัพธ์มากกว่า MBNQA

5. ระบบการประเมินโดยใช้ดัชนีวัดผล (Key Performance Indicator : KPI)

สถานศึกษาสามารถจัดพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ เพื่อจะสร้างเป็นเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จของหน่วยงานของตน (KPI) และกำหนดเป็นดัชนีในการประกันคุณภาพของสถาบัน เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจขององค์การ หรือกำหนดดัชนีตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรฐานการศึกษาในสถานศึกษาของแต่ละสังกัด ซึ่งโดยส่วนใหญ่มาตรฐานเหล่านี้จะครอบคลุมประเด็นต่างๆในการพัฒนาตามแนวคิดเชิงระบบ คือ ครอบคลุมในด้านปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

6. การนำระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) มาปรับใช้ในสถานศึกษา

การนำแนวคิดของระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) มาปรับใช้ในสถานศึกษานั้น แซลลิส (Sallis, 1993, p. 131) กล่าวว่า ควรมีขั้นตอนดังนี้ 1) ระบุภารกิจที่ต้องทำให้ชัดเจน 2) ตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการทำงาน 3) เขียนสิ่งที่ตั้งใจจะทำเป็นลายลักษณ์อักษร 4) ทำในสิ่งที่กล่าวว่าจะทำ 5) จัดทำหลักฐานที่บ่งชี้ว่าภารกิจนั้นได้สำเร็จตามที่กำหนดไว้

นอกจากนั้น ควรมีองค์ประกอบสำคัญในการบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบ TQM แซลลิส (Sallis, 1993, pp. 132-135) ดังนี้ 1) การพัฒนาภาวะผู้นำและกลยุทธ์คุณภาพ 2) การทำให้ลูกค้าชื่นชม 3) การแต่งตั้งผู้นำคุณภาพและคณะกรรมการอำนวยการ (Steering group) 4) ทีมบริหารระดับสูงต้องกำกับติดตามความก้าวหน้า 5) การฝึกอบรมบุคลากรเพื่อคุณภาพ 6) การกำกับติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ 7) การตรวจสอบวิธีการประเมินผลนักเรียน 8) การประชาสัมพันธ์คุณภาพ 9) การวัดค่าของคุณภาพ 10) การสนับสนุนทีมงาน 11) การประยุกต์ใช้เทคนิคและเครื่องมือคุณภาพ และ 12) การพัฒนาวัฒนธรรมการประเมินตนเอง

สำหรับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการที่จะรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีทั้งหมด 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 21)

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนมี 12 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ เน้นพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพ และมีความสุข

2. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการมี 6 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ เน้นในด้านการกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัยมี 9 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้ เป็นการกำหนดคุณลักษณะหรือสภาพความพร้อมของผู้บริหาร ครู หลักสูตร อาคารสถานที่ และชุมชน อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการเพื่อประเมินภายนอกในระบบการประกันคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการที่จะให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกจำนวน 14 มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 5-7)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุนทรีย์ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม และการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและครูมีเพียงพอ

มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่กล่าวข้างต้น ถือเป็นทิศทางให้สถานศึกษาได้มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการประกันคุณภาพภายในให้ครอบคลุมตามกรอบมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนสาระรายละเอียดให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการของสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders)

สรุปแนวคิดในการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จะต้องคำนึงถึงภาวะผู้นำ นโยบายและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ การวางแผน การจัดระบบสารสนเทศ การจัดการด้านบุคลากร กระบวนการบริหารจัดการทรัพยากร การประเมินคุณภาพ ผลลัพธ์จากการดำเนินการ ผลกระทบต่อสังคม และความพึงพอใจของบุคลากรและผู้รับบริการ

2.2 การดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ กรมต้นสังกัดที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในปลายปี 2544 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัยเพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 50) อย่างไรก็ตามสภาพการดำเนินการในช่วงของเวลาที่ดำเนินการวิจัย สถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ยังคงมีการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในลักษณะเดิมที่ต้นสังกัดเป็นผู้กำหนด ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันไปบ้างตามบริบทของแต่ละสังกัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละสังกัด รวมทั้งการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้เห็นถึงลักษณะที่อาจมีความสอดคล้องหรือมีความแตกต่างกันไป

2.2.1 กระบวนการศึกษาระบบ

กระบวนการศึกษาระบบได้มอบหมายให้กรมวิชาการกำหนดวิธีการดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 30-46)

2.2.1.1 สร้างบุคลากรทั้งสถานศึกษาให้เป็นผู้รู้เข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานตามระบบคุณภาพได้ ทั้งนี้เพราะคุณภาพไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เป็นสิ่งที่ต้องจัดการอย่างเป็นระบบ คุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนที่อยู่ในกระบวนการจัดการ และต้องปฏิบัติโดยทุกฝ่ายทั่วทั้งสถานศึกษา บุคลากรเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ จึงจำเป็นต้องอบรมให้ความรู้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนสร้างจิตสำนึกเพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2.2.1.2 ปรับแต่งวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาหรือกำหนดใหม่ วิสัยทัศน์เป็นสภาพที่พึงปรารถนาในอนาคตที่สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสิ่งที่คาดหวังไว้ให้สำเร็จ การมีวิสัยทัศน์ทำให้สถานศึกษามีความเป็นเอกภาพ เพราะเป็นแกนสำหรับวิธีการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2.1.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำสารสนเทศเป็นการสร้างระบบการจัดการข้อมูลคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่สามารถใช้ตัดสินใจ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับห้องเรียนเป็นรายบุคคล ระดับชั้น/กลุ่มวิชา และระดับสถานศึกษา ซึ่งแสดงคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษา

2.2.1.4 พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐานต้องสร้างความมั่นใจให้กับสังคมว่า สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาต้องจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และมาตรฐานการเรียนรู้รายปี/รายภาค

2.2.1.5 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะยาวและแผนพัฒนาประจำปีที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศปัจจุบันมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง รวมทั้งศักยภาพของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน กำหนดเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน และระบุวิธีการดำเนินงานพัฒนาที่มีประสิทธิภาพที่มั่นใจว่าจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2.1.6 การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา เป็นการจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรและการปฏิบัติงานบนพื้นฐานของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการร่วมตัดสินใจของทุกฝ่าย ทั้งครูผู้สอน ผู้บริหาร และชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษา และอาจ

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะบุคคลที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษาต้องมุ่งให้บุคลากรทุกคนตระหนักและรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ และภารกิจของตนที่ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการติดตามช่วยเหลือการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2.2.1.7 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพสถานศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรม 2 กิจกรรม คือ 1) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบและทบทวนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดแผน กรอบการตรวจสอบและทบทวน และคณะบุคคลเพื่อรับผิดชอบ นอกเหนือจากที่ผู้ปฏิบัติงานประเมินเพื่อปรับปรุงผลงานของตนเอง 2) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษาและผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดำเนินการ โดยคณะกรรมการจากภายนอก ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ผู้แทนสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานระดับจังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษา

2.2.1.8 การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในที่สุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน และสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะมีการประเมินด้วยแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน หรือ SAT ซึ่งดำเนินการ โดยหน่วยงานกลางร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2.2.1.9 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี สถานศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบต่อในการจัดการศึกษาต่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยรายงาน ให้ทราบผลการปฏิบัติงานทุกสิ้นปีการศึกษา ซึ่งเป็นการแสดงผลของความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรอบปีอย่างรอบด้าน

2.2.1.10 การกำกับ ติดตาม ประเมินและผดุงระบบการประกันคุณภาพ เป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบบ ที่จะให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อส่งเสริมการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้งานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

2.2.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 2 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2541, หน้า 56)

2.2.2.1 ขั้นการประกันคุณภาพการศึกษา

- 1) การกำหนดปัจจัย เกณฑ์ และตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา ดำเนินการโดยสังเคราะห์จากปัจจัยและเกณฑ์เบื้องต้นที่ สช. กำหนดไว้ 7 ประการ ได้แก่ 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 3) บุคลากร 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 5) การจัดการการบริหาร 6) กิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา 7) สมรรถนะผลของผู้เรียน
- 2) การจัดทำแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน โดยให้มีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพหรือธรรมนูญโรงเรียน
- 3) ดำเนินการตามแผนหรือธรรมนูญโรงเรียน โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และลงมือปฏิบัติตามแผน
- 4) การติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุงการดำเนินงาน โดยสร้างเครื่องมือกำหนดบุคลากรและแผนการติดตามตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ดูแลและตรวจสอบตามแผนการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงานเพื่อรายงานและนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานต่อไป
- 5) การประเมินตนเอง เป็นการประเมินเพื่อสรุปสภาพและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน โดยใช้ปัจจัยและเกณฑ์คุณภาพมาเป็นกรอบในการประเมินพร้อมทั้งจัดทำรายงานความก้าวหน้าประจำปีของโรงเรียน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.2.2.2 ขั้นการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

เป็นกลไกตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก ว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการ 1) เขียนรายงานการประเมินตนเองและยื่นคำร้องขอรับการรับรอง 2) รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนคณะกรรมการ โรงเรียน บุคคลภายนอก คือผู้ทรงคุณวุฒิที่ สช. หรือเขตการศึกษาแต่งตั้ง และเจ้าหน้าที่ของ สช. 3) การรับผลการพิจารณาให้การรับรองมาตรฐานฯ เมื่อโรงเรียนรับการตรวจสอบคุณภาพ คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกไปศึกษาข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาของโรงเรียนแล้ว สช. แต่งตั้งคณะกรรมการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน จะทำหน้าที่วินิจฉัยผลการตรวจสอบและเสนอแนะต่อ สช. ว่าควรจะให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาหรือไม่ การรับรองกำหนดภายในเป็นระยะเวลา 5 ปี สำหรับโรงเรียนที่ได้พัฒนาคุณภาพได้ตามเกณฑ์คุณภาพที่ สช. เสนอแนะไว้ตามปัจจัยทั้ง 7 ประการข้างต้น

จากการนำเสนอเกี่ยวกับแนวการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่า มีการดำเนินการ
โดยภาพรวมมีความสอดคล้องกัน โดยกำหนดวิธีการดำเนินการไว้ตั้งแต่การวางแผนซึ่งรวมการ
เตรียมความพร้อม การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาและ
การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ/ธรรมนูญโรงเรียน ส่วนการดำเนินการครอบคลุมกระบวนการ
ดำเนินการทั้งหมด ได้แก่ การจัดทรัพยากร การประชุมชี้แจง การปฏิบัติตามแผนและการนิเทศ
กำกับติดตาม สำหรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาและการนำผลการประเมินมาใช้
มีการดำเนินการทั้งส่วนของสถานศึกษาเองและในส่วนของต้นสังกัด ดังนั้นระบบการประกัน
คุณภาพการศึกษา จึงควรเป็นระบบที่มีการดำเนินการครอบคลุมในด้านการวางแผน การดำเนินการ
การตรวจสอบประเมินคุณภาพการศึกษา และการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและ
พัฒนาคุณภาพ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการประกันคุณภาพ
การศึกษาตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผน กำหนดให้มีการเตรียมความพร้อม โดยให้มีผู้รับผิดชอบการดำเนินการ
ประกันคุณภาพ มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในการดำเนินการประกันคุณภาพ
และการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพ ซึ่งจูรานและไกรนา (Juran &
Gryna, 1993, p. 9) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ในการปรับปรุงคุณภาพขั้นตอนสำคัญคือการสร้างความ
ตระหนักให้เห็นความจำเป็นและโอกาสในการปรับปรุงคุณภาพ พร้อมทั้งจัดองค์การ โดยให้มี
หน่วยงานดูแลเรื่องคุณภาพ นอกจากนั้นต้องมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อ
ประโยชน์ในการพัฒนา และใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนี้เป็น
แนวทางสำคัญที่ MBNQA (Tenner & Detoro, 1992, p. 237) ได้กำหนดให้เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่
ต้องจัดทำ ส่วนในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา ในระดับสถานศึกษาตามทัศนะของนักการศึกษา
แล้ว มาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนที่จะพัฒนาให้เกิดคุณภาพได้ตรงตามมาตรฐานวิชาการที่ระบุไว้
เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ความต้องการและความ
คาดหวังของผู้รับบริการ (Whatmough, 1994, pp. 94-95) ซึ่งจะเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาต้อง
ดำเนินการเพื่อให้บรรลุผล โดยสามารถกำหนดให้เพิ่มสูงขึ้นตามความพึงพอใจของผู้ให้บริการและ
ผู้รับบริการและใช้กระบวนการในการร่วมคิด ร่วมดำเนินการระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
จัดการศึกษา อย่างไรก็ตามในทุกสังกัดกำหนดให้มีมาตรฐานของตน มีความสอดคล้อง และเป็นไป
ได้ในทิศทางเดียวกับมาตรฐานการประเมินภายนอก สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา/การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน และแผนปฏิบัติการในทุกสังกัดกำหนดให้มีการจัดทำ
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของ

สถานศึกษา ในเรื่องการจัดทำแผนนี้ จูแรนและไกรนา (Juran & Gryna, 1993, p. 9) ได้กล่าวถึงการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาว่า ขั้นตอนแรกในการดำเนินการ คือ การวางแผนคุณภาพซึ่งเป็นการเตรียมการในด้านคุณภาพต่าง ๆ นอกจากนี้ พาร์สัน (Parsons, 1994, p. 2) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพ คือปฏิบัติการทั้งหลายที่ได้รับการวางแผนและจัดทำอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นการดำเนินการที่สำคัญที่สถานศึกษาต้องจัดให้มืออย่างเป็นระบบ

2. การดำเนินการ กำหนดให้มีการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก ในการดำเนินการตามแผนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของบุคลากร การดำเนินการตามแผนเป็นการประชุมชี้แจงและการประสานการดำเนินงานตามแผน การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผน และการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการตามแผน การนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง การดำเนินการทั้ง 4 หน่วยงานได้กล่าวถึงการดำเนินการตามแผนที่ครอบคลุมในประเด็นที่ใกล้เคียงกัน สำหรับกระทรวงศึกษาธิการใช้คำว่า การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งเป็นการจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรและการปฏิบัติงานบนพื้นฐานของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นเอง การดำเนินการตามแผนนี้ นักวิชาการ เช่น ฮาร์แมน (Harman, 1996, p. 7) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาได้มีกระบวนการหรือกลไกต่าง ๆ ที่จะสร้างความมั่นใจว่าจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน

3. การตรวจสอบการประเมินคุณภาพการศึกษา และการนำผลการประเมินมาใช้ เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษา กำหนดไว้สอดคล้องกันคือ เป็นการประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยสถานศึกษาประเมินตนเอง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของตน พร้อมทั้งจัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด เป็นการดำเนินการตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพของหน่วยงานต้นสังกัดที่จัดให้มีขึ้น การดำเนินการนี้เป็นภารกิจที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพตามที่ Juran ระบุไว้ว่า การประกันคุณภาพมีองค์ประกอบ 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การควบคุม และการปรับปรุงคุณภาพ ในขั้นการปรับปรุงคุณภาพเป็นขั้นที่มีการทบทวนปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อการพัฒนาให้ มีมาตรฐานที่สูงขึ้น การดำเนินการเช่นนี้สอดคล้องกับวงจรคุณภาพของ Deming ที่เรียกว่า PDCA เดมมิง (Deming, 1986, pp. 88-89) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ 1) P = Plan การวางแผน 2) D = Do การปฏิบัติ 3) C = Check การตรวจสอบ 4) A = Act การปฏิบัติแก้ไข การดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพถึงขั้นนี้อาจถือได้ว่าได้ดำเนินการพัฒนาไปตามวงจรคุณภาพ เพื่อให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้และสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นเรื่อยไป วงจรนี้จึงเป็น

การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภารกิจสำคัญของสถานศึกษาคือการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งตามแนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพนั้นถือว่าเป็นกระบวนการภายในของสถานศึกษาในการรักษาและส่งเสริมคุณภาพ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับการวางแผนไว้ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด ด้วยการดำเนินการเตรียมความพร้อม กำหนดมาตรฐาน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ จัดระบบคุณภาพภายในองค์กรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา จัดทำระบบสารสนเทศ กำหนดวิธีการทำงานของบุคลากร และมีการดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ โดยให้มีการนิเทศกำกับติดตามเพื่อควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผน นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีมาตรการที่จะตรวจสอบ และพบทวนการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพ จึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นได้ว่า การดำเนินการของสถานศึกษาได้รับการตรวจสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งในส่วนนี้เองถือได้ว่าเป็นการประเมินตนเอง เพื่อค้นหาจุดแข็งและจุดด้อยในการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่กล่าวข้างต้น สรุปลักษณะการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดที่เป็นหลัก ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพตามวงจร PDCA ของ เดมมิง (Deming, 1986) แนวคิดของ จูแรนและไกรนา (Juran & Gryna, 1993) และพาร์สัน (Parsons, 1994) รวมทั้งการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. การวางแผน

1.1 การเตรียมความพร้อม โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบการดำเนินการประกันคุณภาพ การสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในการดำเนินการประกันคุณภาพ และการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพ

1.2 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (ข้อมูลสารสนเทศทั้งในระดับห้องเรียน ระดับชั้น และระดับ โรงเรียน) การนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 การจัดทำมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเอกลักษณ์และสภาพของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน/แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.5 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ให้มีความสอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน/แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน

2. การดำเนินการ

2.1 การจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก ในการดำเนินการตามแผน ที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2 การดำเนินการตามแผน มีการประชุมชี้แจงและการประสานการดำเนินงานตามแผน การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผน และการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้

2.3 การนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการตามแผน และการนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินการ

3. การตรวจสอบ ประเมิน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

3.1 การตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรของโรงเรียน มีการตรวจสอบและการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรของโรงเรียน และการนำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2 การตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด มีการตรวจสอบและการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด และนำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นนวัตกรรมที่ใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย ในที่นี้จะได้นำเสนอแนวคิดต่างๆเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

2.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา

2.3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2.3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างหลักประกันว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ ตามหลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่กล่าวได้ว่ามีประสิทธิผล นักวิชาการที่นำเสนอเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิผลทางการศึกษา ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีดังนี้

สเตียร์ส (Steers, 1977; อ้างถึงในสุพัตรา ทรัพย์เสถียร, 2546, หน้า 36-40) ได้เสนอแบบจำลองกระบวนการของประสิทธิผล (A process model of effectiveness) ที่แสดงปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กร โดยเน้นกระบวนการสำคัญที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กร ธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงขององค์กร และสภาพแวดล้อมรวมทั้งบทบาทสำคัญของการบริหารที่จะต้องสร้างความเข้าใจ และตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กรที่จะนำไปสู่การยกระดับความสำเร็จและการบรรลุประสิทธิผลขององค์กร ซึ่งมีแนวพิจารณาคือ 3 มิติ คือ 1) การตระหนักและให้ความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมายสูงสุดที่เป็นไปได้ 2) การพิจารณาองค์การเชิงระบบ ที่เป็นระบบเปิดเน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับสิ่งแวดล้อม และ 3) เน้นพฤติกรรมของบุคคลในบริบทขององค์กรนั้น ๆ เน้นความเข้าใจบทบาทและพฤติกรรมของบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตขององค์กร

ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กรตามแบบจำลองกระบวนการของประสิทธิผลองค์กร จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ลักษณะขององค์กร ประกอบด้วย โครงสร้างและเทคโนโลยี 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน 3) ลักษณะของบุคคลในองค์กร ประกอบด้วย ความผูกพัน การปฏิบัติงาน และ 4) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน การแสวงหาทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน กระบวนการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัวขององค์กร และการริเริ่มสิ่งใหม่

เบอร์ริจด์ และ ริปบินส์ (Burrige & Ribbins, 1995, pp. 195-196) กล่าวถึงหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ 10 ประการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาต้องส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และการเรียนการสอน โดยตรงเท่าที่สามารถจะทำได้

2. ต้องสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและกระบวนการของการวางแผนพัฒนา

3. ควรให้เกิดจากความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการกำกับติดตามและการประเมิน

4. ควรให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบและความรู้สึกเป็นเจ้าของของสถานศึกษา

5. การจะนำสิ่งต่าง ๆ เข้ามาในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องใช้วิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม

6. การพัฒนาคุณภาพจะทำได้ดีที่สุด ในโครงสร้างองค์การที่ไวต่อการตอบสนองและมีรูปแบบการบริหารที่เปิดกว้าง รวมทั้งมีข้อตกลงร่วมกันของบุคลากรทั้งหมด

7. ควรมีการจัดสรรบทบาทและความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนและแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบ

8. ควรกำหนดทรัพยากรและนำเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม

9. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่จะทำได้

10. วิธีการพัฒนาคุณภาพ ควรได้รับการยอมรับและความเข้าใจ และควรประกอบด้วยการสร้างกลไกการทบทวนคุณภาพทั้งระหว่างและสิ้นสุดของแผนพัฒนา การปรึกษาหารืออย่างกว้างขวางในการเลือกและใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งวิธีการสร้างเกณฑ์ โดยให้จัดทำข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับระบบและกระบวนการ เพื่อประโยชน์ในการกำกับติดตามและการประเมิน กำหนดให้มีการทบทวนภายในและการตรวจสอบจากภายนอก

ฮีลีย์ (Healy, 1994, pp. 68-69) กล่าวถึงจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา โดยเน้นใน 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านทีมงาน ต้องมีความเป็นอิสระ บุคลากรในทีมได้รับการสนับสนุนให้รับผิดชอบ ได้รับการพัฒนาทักษะในการทำงาน และการแก้ปัญหา รวมทั้งได้รับมอบอำนาจให้สามารถดำเนินการด้านทรัพยากรและงบประมาณ

2. ด้านโครงสร้าง ควรจัดโครงสร้างองค์การใหม่ที่สะท้อนการพัฒนาให้มีคุณภาพ มีการบริหารแบบราบ รวมทั้งกำหนดให้มีผู้จัดการคุณภาพ (Quality manager)

แฮร์ริส และ โจน (Harris & Jon, 2000, pp. 37-39) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ โปรแกรมการปรับปรุง สถานศึกษาของประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดา และได้ข้อสรุปองค์ประกอบร่วมกันในการปรับปรุงคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. การสนับสนุนของหน่วยงานภายในและภายนอก หน่วยงานภายใน ได้แก่ ครู และบุคลากรที่พร้อมจะทำงานร่วมกัน และสำหรับหน่วยงานภายนอกจะเข้ามามีบทบาทในการเจรจาต่อรองกับบุคลากร ให้การสนับสนุนทรัพยากรและเงินทุน ให้ความช่วยเหลือและกระตุ้นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2. การมีจุดเน้นที่เป้าหมายการสอนและการเรียนรู้ การที่สถานศึกษามีเป้าหมายเน้นที่การสอนและการเรียนรู้ จะมีส่วนกระตุ้นและสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงสถานศึกษาในด้านการสอนและการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3. ข้อตกลงในการพัฒนาครูและพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาครูเป็นหัวใจของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา โดยมีการพัฒนาด้านทักษะความรู้และความเข้าใจใหม่ ๆ มีการสนับสนุนให้ครูได้แสดงความเชี่ยวชาญในรูปแบบการสอนใหม่ ๆ และแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน

4. ภาวะผู้นำ ผู้นำต้องแสดงความรับผิดชอบและบทบาทต่อการปรับปรุงสถานศึกษา โดยการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของครู ในทุกระดับ ผู้นำจะผลักดันให้ครูรับผิดชอบต่อการเปลี่ยนแปลง

5. การประเมินระหว่างและสิ้นสุดการทำงาน การประเมินเป็นวงจรการปรับปรุงสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะเป็นวิถีทางที่จะได้ข้อมูลป้อนกลับ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นการประเมินที่มีหลักฐานชัดเจนและโปร่งใส

จะเห็นได้ว่า แฮร์ริส และ โจน (Harris & Jon, 2000, pp. 37-39) ได้นำเสนอเพิ่มจากที่ เบอริดจ์ และ ริบบินส์ (Burridge & Ribbins, 1995, pp. 191-217) และ ฮีลีย์ (Healy, 1994, pp. 68-69) กล่าวไว้ ในเรื่องการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ความร่วมมือจากบุคลากรภายใน นอกจากนั้นยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและการพัฒนาวิชาชีพรวมทั้งภาวะผู้นำของผู้บริหาร

เรโนลด์ (Reynolds, 1995, p. 20) กล่าวถึงทฤษฎี 5 ปัจจัย (Five-factor) ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับที่ Harris and Jon เสนอไว้ใน 2 ประเด็น คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารต้องเข้มแข็งและสนใจในคุณภาพการเรียนการสอน 2) จุดเน้นในเรื่องการสอนต้องได้รับความเข้าใจอย่างกว้างขวาง และเพิ่มเติมอีก 3 ประเด็น คือ 1) มีความเป็นระเบียบและบรรยากาศที่ปลอดภัยที่จะนำไปสู่การสอนและการเรียนรู้ 2) พฤติกรรมของครูส่งผลให้เกิดความคาดหวังว่านักเรียนทุกคนอย่างน้อยที่สุดจะได้รับทักษะและความรู้พื้นฐาน 3) การใช้การวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินโปรแกรม

คัทแทนซ์ (Cuttance, 1994, pp. 56-57) กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยนำเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรม และบรรยากาศของสถานศึกษาไว้ว่า วัฒนธรรมและบรรยากาศของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาจะมีสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เป็นระเบียบเอื้อต่อการพัฒนา วัฒนธรรมการทำงานที่มีการยอมรับของผู้ปฏิบัติงานที่จะร่วมดำเนินการตามพันธกิจที่เน้นผลสำเร็จ การมุ่งเน้นการแก้ปัญหา และมีความสมานสามัคคี ความร่วมมือ การเห็นพ้อง การสื่อสารของบุคลากรในองค์กรที่ถูกต้องคล่องตัว นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อนักเรียนจะได้ประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนให้สมบูรณ์และเหมาะสม มีการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล สำหรับเรื่องภาวะผู้นำถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ผู้นำควรสามารถคัดเลือกและแต่งตั้งบุคลากรอย่างเหมาะสม มีความเป็นอิสระ ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก สามารถกำกับติดตามกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง รู้จักใช้เวลาและพลังงานในการปรับปรุงสถานศึกษา ให้การสนับสนุนและพัฒนาครูอาจารย์ จัดหาทรัพยากรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และที่สำคัญคือการเป็นผู้นำด้านวิชาการ ปัจจัยภายนอกที่กล่าวถึงคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

โดยสรุป ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลทางการศึกษา คือ

- 1) ปัจจัยในด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และการพัฒนางานในด้านวิชาการ ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการเรียนการสอน การกำหนดมาตรฐานและความคาดหวังต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
- 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษา ให้การสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานอย่างอิสระ สามารถจัดหาทรัพยากรสนับสนุน และสามารถเป็นผู้นำในด้านวิชาการ
- 3) ปัจจัยด้านการจัด โครงสร้างและการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนที่เอื้อต่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากร
- 4) ปัจจัยด้านทีมงานที่มีความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครู ความเป็นอิสระ และมุ่งสู่เป้าหมายของสถานศึกษา
- 5) ปัจจัยด้านครู ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และการได้รับการพัฒนาและฝึกอบรมอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ
- 6) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศของสถานศึกษาที่ปลอดภัย มีระเบียบ มีการยอมรับของผู้ปฏิบัติงานตามพันธกิจ และมีความสมานสามัคคี เน้นการพัฒนาภาพรวมของสถานศึกษา
- 7) ปัจจัยในด้านการกำกับติดตามและการประเมินผลการดำเนินงาน โดยสร้างกลไกการทบทวนคุณภาพทั้งระหว่างและสิ้นสุดของแผน และ
- 8) ปัจจัยภายนอก คือการมีส่วนร่วมและความรู้สึกร่วมรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของของผู้ปกครองและชุมชน

2.3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

สถานศึกษาในต่างประเทศได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการบริหารคุณภาพมาเป็นแนวทางในการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM) มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินการ ดังนี้

เมอร์กาทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan, 1994, pp. 63-65) ได้วิเคราะห์องค์การที่นำ TQM ไปปฏิบัติงานได้ดี พบว่าองค์การที่ประสบความสำเร็จมีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1. การดำเนินตามแนวทางเดียวกันขององค์การ ทุกคนมุ่งสู่จุดหมายด้วยกลยุทธ์เดียวกัน และยอมรับในวิสัยทัศน์ขององค์การ
 2. การมีจุดเน้นที่ลูกค้า และกระบวนการถือเป็นหลักการพื้นฐานของคุณภาพ
 3. องค์การออกแบบให้ทำงานเป็นทีม มีการพัฒนาทีมงาน โดยระบบการปฏิบัติงานสะท้อนภาพการทำงานเป็นทีม
 4. การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายทำให้้องค์การเพิ่มผลการปฏิบัติงานอย่างเห็นได้ชัดเจน
 5. การบริหารงานแต่ละวันอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการวัด และการให้ข้อมูลย้อนกลับ
- สำหรับองค์การที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว มีลักษณะดังนี้
1. ไม่มีวิสัยทัศน์ร่วม แต่ละคนทำงานโดยไม่สัมพันธ์กัน และบางครั้งขัดแย้งกัน
 2. ขณะที่ “คุณภาพ” อาจจะเป็นถ้อยคำที่สวยหรูขององค์การแต่วัตถุประสงค์เบื้องต้นขององค์การไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง
 3. องค์การเคร่งครัดตามสายงานตามลำดับชั้น ซึ่งมีระดับของอำนาจหลายชั้น มีความรู้สึกการทำงานเป็นทีมน้อยมาก มีการแข่งขันระหว่างผู้ปฏิบัติงานในเรื่องการเลื่อนขั้น การได้รับรางวัล และการได้รับการยอมรับ
 4. เป้าหมายถูกกำหนดอย่างง่าย ๆ โดยไม่มีข้อมูลการปรับปรุงการปฏิบัติงานเมื่อปีก่อนเป้าหมายถูกกำหนดเป็นรายปี
 5. ผู้ปฏิบัติงานได้รับข้อมูลป้อนกลับน้อยมาก แม้จะมีระบบการประเมินแต่ก็เป็นระบบที่อยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันระหว่างบุคคลมากกว่าเป็นข้อมูลที่ชัดเจน หรือเป็นตัวบ่งชี้สำหรับการปรับปรุงกระบวนการ

เมอร์กาทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan, 1994, pp. 188-201) สรุปถึงลักษณะขององค์การที่นำ TQM มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพว่ามีลักษณะที่เรียกว่า “3 C” ดังนี้

1. วัฒนธรรม (Culture) เป็นด้านที่เป็นนามธรรม เป็นกฎเกณฑ์ที่ปรากฏอยู่ และเป็นค่านิยมที่ผูกพันองค์กรเข้าไว้ด้วยกัน องค์กรที่ประสบความสำเร็จจะสร้างวัฒนธรรม โดยยึดถือว่าการสร้างวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สถานภาพต่าง ๆ เป็นเรื่องรองในการปฏิบัติงาน มีการให้รางวัลโดยผ่านการทำงานเป็นทีม พัฒนาและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อตกลง (Commitment) องค์กรที่ใช้ TQM ต้องสร้างความรู้สึกรักภาคภูมิใจและโอกาสในการพัฒนาให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและลูกค้า ให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของเป้าหมายขององค์กร โดยทำให้ข้อตกลงต้องกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาในสถานศึกษา

3. การสื่อสาร (Communication) การสื่อสารภายในและระหว่างทีมงานต้องมีพลัง เรียบง่ายและมีประสิทธิภาพ โดยควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และความเข้าใจที่แท้จริง และเป็นการสื่อสารที่สามารถทำได้อย่างอิสระจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งหรือในระดับเดียวกัน ซึ่งทำให้ลักษณะการประทับใจ “ปกปิด” มีการใช้น้อยมากในองค์กร

ในส่วนปัจจัยที่เป็นสาเหตุนำไปสู่ความล้มเหลวในการนำ TQM ไปใช้ในสถานศึกษา เมอร์กาทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan, 1994, pp. 188-201) กล่าวว่า มาจากปัจจัยต่อไปนี้

1. การต่อต้านแนวคิดใหม่ ๆ บุคลากรมองว่าแนวคิดใหม่ ๆ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารมาใช้ในระยะหนึ่งและจะยกเลิกไป

2. การไม่เข้าใจหลักการสำคัญของ TQM การนำ TQM มาใช้ถูกมองว่าเป็นหนทางที่จะได้รับความมั่นคงด้านการเงินและการบริหาร โดยไม่ได้มองว่า TQM จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพระยะยาว บางแห่งมีการลดขนาดหรือปลดบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพซึ่งทำให้นักบุคลากรเกิดความรู้สึกต่อต้าน

3. บุคลากรขาดทักษะและแรงจูงใจในการพัฒนา TQM เน้นการพัฒนาทักษะและความสามารถอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการทำงานเป็นทีม ถ้าบุคลากรไม่สามารถจะพัฒนาได้ ก็จะไม่มีความมั่นคงในการทำงาน

สำหรับประเด็นที่เป็นปัญหาในการนำ TQM มาใช้ Murgatroyd and Morgan ได้กล่าวไว้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงของการเริ่มต้นการใช้ TQM และช่วงหลังจากการนำ TQM มาใช้

ระยะเริ่มต้นในการใช้การบริหารคุณภาพ TQM มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคดังนี้

1. การขาดข้อตกลงที่ชัดเจนและความมุ่งมั่นจากผู้บริหาร

2. การขาดการวางแผนที่จะนำ TQM ไปปฏิบัติ ควรมีทีมงานที่รับผิดชอบทำงานในลักษณะข้ามสายงานกันได้ และสามารถมองภาพรวมทั้งระบบ มิใช่การพิจารณาเพียงปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

3. การขาดข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการและการปรับปรุงคุณภาพ

4. การขาดทักษะที่เหมาะสม ผู้นำต้องมีทักษะในเรื่องการกำหนดกลยุทธ์ การตัดสินใจ ความสามารถในการจูงใจ และการสานประโยชน์ สำหรับผู้ปฏิบัติงานต้องมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการใช้ฐานข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งทักษะในการทำงานเป็นทีม

ระยะระหว่างการใช้การบริหารคุณภาพ TQM พบปัจจัยที่เป็นอุปสรรคดังนี้

1. มีการสร้างทีมกันมากมาย แต่ดำเนินงานได้ไม่จริงจัง

2. ดำเนินการวัดประเมินอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และขาดเป้าหมายที่ชัดเจน

3. การดำเนินการต้องใช้เวลาดังในด้านการเข้าใจปัญหา การเปรียบเทียบมาตรฐาน เพื่อการพัฒนาปรับปรุง ดังนั้นจึงไม่สามารถพัฒนาให้เห็นผลในเวลาอันสั้น

4. การแก้ไขปัญหา โดยไม่แก้ไขปัญหาสำคัญหรือปัญหาหลัก

เบลงค์สเตียน (Blankstein, 1996, p. 127) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่เป็นปัจจัยทำให้การบริหารคุณภาพ TQM ซึ่งนำมาใช้ในสถานศึกษาต้องพบกับอุปสรรคบางประการ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงและความลังเลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ
ครูไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือคิดวิธีการสอนใหม่ ๆ

2. ปัจจัยด้านตัวผู้นำ ผู้นำมักมองว่าตนเป็นผู้ควบคุม และกลัวการสูญเสียอำนาจการควบคุม ซึ่งโดยหลักการของ TQM เน้นในเรื่องของการร่วมมือมากกว่าการควบคุมสั่งการ

3. ปัจจัยด้านบุคลากร บุคลากรมักยึดถือปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาและทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ขาดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการพัฒนาและเรียนรู้

4. ปัจจัยด้านการวัดประเมินผล การกำหนดเป้าหมายในเชิงปริมาณ โดยการวัดความสำเร็จจากคะแนนทดสอบมาตรฐาน ซึ่งไม่ใช่ตัวสะท้อนคุณภาพที่แท้จริง

5. ปัจจัยด้านการขาดการเรียนรู้และการฝึกอบรม บุคลากรไม่เห็นคุณค่าในการเรียนรู้ ขาดการศึกษาจากประสบการณ์อย่างจริงจังทั้งจากประสบการณ์ส่วนตัวและจากผู้อื่น

6. ปัจจัยด้านการใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนา บุคลากรไม่นิยมใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ หรือการกำหนดเป้าหมายการดำเนินการ

7. ปัจจัยจากการขัดแย้งกับข้อบังคับหรือกฎหมายของรัฐ

สิ่งที่ Blankstein นำเสนอมีหลายประเด็นที่ตรงกับ เมอร์กาทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan, 1994, pp. 188-201) เสนอไว้ เช่น การต่อต้านแนวคิดใหม่ ๆ การขาดความเข้าใจ ทักษะและแรงจูงใจ รวมทั้งการใช้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนา แต่มีประเด็นที่เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และปัจจัยที่เป็นการขัดแย้งกับข้อบังคับหรือกฎหมายของรัฐ

เทลเลอร์ และฮิลล์ (Taylor & Hill, 1993, pp. 15-20) กล่าวถึงการนำ TQM มาใช้ในองค์การทางการศึกษาว่า สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญที่สนับสนุนการดำเนินงานคือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับองค์การ (Organizational Factors) ใน 2 ประเด็นหลัก คือ

1. ลักษณะองค์การ สถาบันจำเป็นต้องประเมินปัจจัยด้านลักษณะองค์การของตน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1.1 โครงสร้างขององค์การแบบ Organic จะเป็นโครงสร้างที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของ TQM เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ

1.2 วัฒนธรรมองค์การ เป็นลักษณะของหน่วยงานหรือบุคลิกภาพของบุคคลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาและค่านิยม ซึ่งจะสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิกในองค์การในเรื่องพันธกิจและสิ่งที่สมาชิกประพฤติปฏิบัติ ดังนั้นวัฒนธรรมจึงมีอำนาจสูงมาก ในการชี้นำพฤติกรรม

2. การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ TQM เป็นแนวทางการบริหารที่ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ

2.1 การยอมรับของผู้ปฏิบัติงาน เป็นการยอมรับของบุคคลที่จะดำเนินการตามค่านิยม และเป้าหมายขององค์การ

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานและการสื่อสาร เน้นที่การนำพลังของทุกคนมาใช้ประโยชน์ต่อองค์การในการแก้ปัญหา และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม การจัดทีมงานข้ามสายงาน

2.3 รูปแบบการบริหารจัดการและภาวะผู้นำ ในการที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารแบบเปิด จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ภายใต้การบริหารแบบชี้แนะหรือแบบอัตตาธิปไตย การบริหารตามสถานการณ์จึงเป็นรูปแบบที่อาจจะนำมาใช้มากที่สุด

2.4 การฝึกอบรม เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสร้างระบบการเรียนรู้ บุคลากรทุกคนจะต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่มีต่อการปฏิบัติงาน

โอซินี (Orsini, 2000, pp. 207-210) ศึกษาถึงความพยายามในการพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าในการพัฒนาคุณภาพโดยใช้หลักการการบริหารคุณภาพของหน่วยงาน มีจุดอ่อนที่เป็นปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยตรง ดังนี้

1. ความไม่สอดคล้องกันระหว่างวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และนโยบาย การกำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและเป็นการดำเนินการวันต่อวัน อาจทำให้เห็นโยบายนั้นไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ขององค์กร
 2. การใช้วิธีการทางสถิติที่ผิด นำไปสู่ข้อสรุปที่ผิดพลาด ซึ่งส่งผลให้การปรับปรุงกระบวนการและการตัดสินใจที่สำคัญ ๆ เกิดการผิดพลาด
 3. ความผิดพลาดในการสำรวจข้อมูลจากลูกค้าและผู้ปฏิบัติงาน วิธีการดำเนินการสำรวจมักมีข้อผิดพลาดตั้งแต่การใช้ข้อคำถามที่ไม่ตรงประเด็น การออกแบบสำรวจไม่เหมาะสมทั้งในด้านสถิติที่ใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คุณภาพของเครื่องมือ ตลอดจนความถูกต้องของการประมวลผล
 4. การปรับปรุงกระบวนการ กระบวนการต้องได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA ของ Deming และ Shewhart ในการดำเนินการขององค์กรต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่มักจะดำเนินการเพียงแค่การวางแผน (Plan) และการปฏิบัติ (Do) ละเลยที่จะดำเนินการในขั้นศึกษาประเมิน (Check) และปฏิบัติแก้ไข (Act)
 5. ความล้มเหลวของการดำเนินการในระบบ ผู้ปฏิบัติงานแม้ต้องปฏิบัติงานหนักก็ไม่สามารถทำงานได้สำเร็จ ถ้าอยู่ในระบบที่ออกแบบไว้ไม่เหมาะสม โครงสร้างขององค์กรที่ตายตัว มีการแบ่งส่วนงานเป็นแผนก เน้นการรายงานตามลำดับชั้น และมีโครงสร้างการสั่งการและควบคุมที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เป็นสัญญาณแห่งความล้มเหลวในการดำเนินการของระบบ
 6. ความไม่อดทนรอและเร่งรีบที่จะดำเนินการ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นผู้ปฏิบัติงานมักจะรีบดำเนินการแก้ไขโดยทันที ซึ่งวิธีการดังกล่าวอาจไม่ก่อให้เกิดผลดีที่สุด เพราะผู้ปฏิบัติงานจะไม่ใช้เวลาคิดเตรียมการ หาแนวทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งอาจจะยิ่งก่อให้เกิดปัญหามากขึ้น
- เท็ด (Ted, 1993, pp. 78-80) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านมนุษย์ในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเห็นว่า แม้การประกันคุณภาพ และ TQM จะให้ความสำคัญกับการจัดระบบองค์กรที่จะให้บรรลุความต้องการขององค์กร แต่การเน้นที่รูปแบบและวิธีการมากเกินไปจนไม่เห็นความสำคัญของผู้ปฏิบัติงาน ถือเป็นความล้มเหลวเพราะไม่สามารถสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้ Ted นำเสนอกฎพื้นฐาน 4 ประการที่ผู้บริหารควรใช้ในการนำโปรแกรมคุณภาพมาใช้ คือ

1. คนส่วนใหญ่จะไม่ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ได้รวดเร็วและจะต่อต้าน ถ้าแนวคิดเหล่านั้นถูกผลักดันเข้ามาอย่างมากแม้ว่าจะเห็นด้วยในหลักการ

2. คนจะทำงานอย่างดีเมื่อพวกเขามีความรู้สึกพอใจ

3. ภาระงานต้องเข้ากันได้กับบุคลิกภาพของบุคคลที่ได้รับเลือกให้ทำ

4. ความอัจฉริยะของการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้โดยผ่านการทำงาน

เป็นทีมเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็แนวทางหรือไม่เป็นทางการก็ตาม

ดังนั้นในการนำการประกันคุณภาพไปปฏิบัติ Ted กล่าวว่า มีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

1. วัฒนธรรมในการนำ TQM และการประกันคุณภาพมาใช้งานที่แท้จริง คือ การเข้าใจวัฒนธรรมขององค์กร นั่นคือต้องรู้ว่าวัฒนธรรมขององค์กรเน้นเรื่องอะไร การดำเนินการประกันคุณภาพจึงไม่ใช่การนำเสนอโปรแกรมที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรม แต่จะต้องปรับปรุงบนพื้นฐานวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้ว

2. กระบวนการ โดยทั่วไป โปรแกรมการประกันคุณภาพจะสับสนในเรื่องของการจัดทำเอกสารด้วยการเขียนและจบท้ายด้วยการทำคู่มือ ความจริงแล้วองค์กรควรเตรียมบุคลากรที่จะดำเนินตามแผนกลยุทธ์มากกว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนเอกสาร โดยจะต้องจัดทำแผนเพื่อให้เห็นว่า ภารกิจหลักขององค์กรเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพอย่างไร องค์กรหลายแห่งต้องเสียเงินเป็นจำนวนมากในการจัดทำเอกสารในการประกันคุณภาพ แต่ในที่สุดก็ต้องยกเลิก เพราะตระหนักรู้ว่าแท้จริงการเขียนเอกสาร ไม่ใช่การประกันคุณภาพ และไม่ได้ทำให้เกิดความแตกต่างด้านคุณภาพ

3. การวัด การวัดเป็นสิ่งสำคัญในการประกันคุณภาพ ถ้าบุคลากรไม่ชอบการถูกวัดประเมินในระดับบุคคล ก็จะเป็นการดีกว่าที่จะวัดเป็นกลุ่มหรือแผนก หรือวัดในระดับระบบใหญ่ขึ้นเพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพ นอกจากนั้นการวัดที่ไม่ประสบผลสำเร็จอาจเป็นเพราะ ผู้บริหารไม่เข้าใจถึงการต่อต้านที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ว่าคุณปฏิบัติงานกำลังถูกตัดสินโดยกระบวนการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม

4. ผู้นำการประกันคุณภาพ อาจใช้บุคคลที่เข้าใจงานในองค์กรเป็นอย่างดีและมีทักษะส่วนบุคคลสูง มีทักษะของผู้นำ รวมถึงความสามารถในการชักชวน ขยายความคิดได้แข็ง ปิดการสนทนาและดำเนินการต่าง ๆ ทักษะที่นอกเหนือจากนี้คือการฟังผู้อื่น

5. ทีมงาน หน่วยงานที่ทันสมัยจะมีกลไกการทำงานเป็นทีม และมีความสามารถที่จะรวมทีม การรวมทีมถือเป็นการรวมบุคลิกภาพแบบต่าง ๆ ที่มีความสร้างสรรค์ สำหรับองค์กร

ทั่วไปจะมีผู้ต่อต้าน การที่ผู้บริหารรู้วิธีดำเนินการอย่างชาญฉลาดโดยนำกลุ่มนี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร จะช่วยให้การดำเนินการประกันคุณภาพประสบความสำเร็จ

6. วิสัยทัศน์ การจูงใจและคุณธรรม ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ที่จะทำให้เกิดคุณธรรมและการจูงใจ การดำเนินการต้องมีความเชื่อถือในผู้ร่วมงานและผู้นำ

Ted สรุปรว่า การประกันคุณภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับบุคคลไม่ใช่เพียงแค่รูปแบบคอฟแมน และซาห์น (Kaufman & Zahn, 1993, p. 25) กล่าวถึงปัจจัยสำคัญในการนำการบริหารคุณภาพไปสู่ความสำเร็จ (CSFs) ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลเช่นกัน ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย

1. มีความต้องการเปลี่ยนแปลงจากสภาพสบาย ๆ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้แนวทางใหม่และกว้างขวางในด้านการคิด การวางแผน การปฏิบัติและการประเมิน
 2. ใช้และเชื่อมโยงผลลัพธ์ในทุกระดับ ในการกำหนดและการดำเนินการ ไปสู่คุณภาพ
 3. ทุกคนแสดงความต้องการคุณภาพ ทุกสิ่งปฏิบัติต้องทำอย่างสม่ำเสมอ และมีความสอดคล้อง โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพ
 4. บุคลากรทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ต้องปฏิบัติงานในทีมเดียวกัน มีความเป็นหนึ่งเดียวโดยมีคุณภาพเป็นเป้าหมายของความสำเร็จ
 5. การตัดสินใจต้องทำด้วยความหนักแน่นและมีความเป็นภาวะวิสัย โดยใช้ข้อมูลการปฏิบัติงานต่าง ๆ
 6. การสร้างทีมงาน สมาชิกจะเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารคุณภาพ รวมทั้งต้องมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- นอกจากนั้น คอฟแมน และซาห์น (Kaufman & Zahn, 1993, pp. 90-91) ยังกล่าวถึงสาเหตุของความล้มเหลวในการบริหารคุณภาพ ว่าอาจสืบเนื่องจาก
1. ความพยายามที่จะได้รับรางวัล แทนที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อให้คุณค่าแก่ผู้รับบริการ แต่พยายามที่จะแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรได้รับรางวัล โดยดำเนินการในลักษณะที่ทำทุกอย่างตามเกณฑ์ของการรับรอง และไม่เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
 2. การใช้เวลาที่จะรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติงาน แต่ไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ขาดฐานข้อมูลในการตัดสินใจ เพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
 3. ความเข้าใจที่ว่าการบริหารคุณภาพเป็นโปรแกรมที่ต้องนำมาใช้มากกว่าเป็นการปรับเปลี่ยนปรัชญาองค์กร

อย่างไรก็ตาม คอฟแมน และซาคัน (Kaufman & Zahn, 1993, p. 160) ได้นำเสนอว่า ปัญหาหนักที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลตั้งแต่ระดับผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องภายนอก ได้แก่ ทีมปรับปรุงคุณภาพไม่ได้รับการยอมรับจากบุคลากร เพราะคิดว่าการปรับปรุงคุณภาพจะเอาเวลาที่ี่มีค่าของพวกเขาไปจากการทำงานประจำที่ทำอยู่ ส่วนผู้นำพบว่า การไม่เข้ามาดำเนินการอย่างแท้จริงปล่อยให้ทีมงานปรับปรุงคุณภาพดำเนินการตั้งแต่เริ่มแรกทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการ เช่นเดียวกับการที่คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้เข้าร่วมดำเนินการอย่างจริงจัง

พิก และบาร์นส์ (Pike & Barnes, 1996, p. 32; cited in Deming, 1986, unpagged) กล่าวถึงจุดอ่อนที่สำคัญของการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

1. เป้าหมายขาดความชัดเจน ความสับสนจะเกิดขึ้นในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงทิศทางอยู่ตลอดเวลา หรือเป้าหมายขาดความแน่นอน
2. การเน้นเป้าหมายในระยะสั้น การเน้นเป้าหมายในระยะสั้นเกินไปจะไม่สามารถสนองความต้องการของลูกค้า ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ขายและสาธารณชนได้
3. การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินด้วยคะแนนตามระบบคุณธรรมในแต่ละปี เป็นการดำเนินการที่ไม่สนใจว่าแท้จริงแล้วผู้ปฏิบัติงานทำงานในระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นอกจากนั้นผู้ปฏิบัติงานยังทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นการประเมินโดยระบบคุณธรรมเป็นรายปีจึงไม่สอดคล้องและส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีม
4. ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมาของการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการบริหารที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมออาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติงานและอาจทำให้เกิดการกำหนดเป้าหมายในระยะสั้น ๆ มากกว่าจะมองภาพในอนาคต
5. การบริหารจัดการโดยยึดตัวเลขเป็นสำคัญ โดยไม่พิจารณาให้ความสำคัญกับข้อมูลหรือสิ่งที่ไม่สามารถประมาณค่าเป็นตัวเลขได้

โกทซ์ และเดวิส (Goetsch & Davis, 1994, pp. 29-30) ระบุถึงความผิดพลาด ที่มักจะเกิดขึ้นในการบริหารคุณภาพ ดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงมอบอำนาจการบริหารจัดการให้กับผู้อื่นมากกว่าการใช้ภาวะผู้นำที่จะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วม
2. การคลังไคล้การทำงานเป็นทีม การสร้างทีมและการให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่ดี แต่การทำงานเป็นทีมนั้นทุกคนต้องเรียนรู้ว่าวิธีการทำงานร่วมกัน องค์การจะต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานจึงจะทำให้การทำงานเป็นทีมสำเร็จ การเร่งรีบที่จะให้ทุกคนเข้าไปอยู่ในทีมก่อนที่จะให้เกิดการเรียนรู้ และก่อนวัฒนธรรมองค์การจะเปลี่ยนแปลง อาจสร้างปัญหามากกว่าการแก้ปัญหา

3. กระบวนการแปรไปสู่การปฏิบัติ องค์กรบางแห่งเริ่มปรับปรุงคุณภาพโดยไม่มีแผนการพัฒนา ความจริงแล้วองค์กรต้องใช้เวลามากขึ้นในการเตรียมแผน และทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ ๆ เข้ามาร่วมกัน นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงในประเด็นเกี่ยวกับ โครงสร้างการให้ความสำคัญกับบุคลากร การพัฒนาทักษะ การให้การศึกษาและการตระหนักรู้

4. การยึดถือวิธีการหรือแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง องค์กรบางแห่งตัดสินใจเลือกใช้แนวคิดหรือวิธีการของ Deming, Juran หรือ Crosby โดยเลือกแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งซึ่งในความเป็นจริงไม่มีแนวคิดหรือวิธีการใดที่เหมาะสมกับองค์กรทุกแห่ง

โกทซ์ และเดวิส (Goetsch & Davis, 1995, pp. 179-781) กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการนำการควบคุมคุณภาพโดยรวม ไปใช้ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การขาดภาวะผู้นำและการขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารสูงสุด โดยเฉพาะเมื่อไม่เห็นผลงานก็จะเกิดความสงสัย และอาจล้มเลิกการดำเนินการ

2. การขาดการมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับกลางเป็นสมาชิกของทีมงานซึ่งจะรู้สึกว่ามีความไม่มั่นคง ดังนั้นจึงต้องสร้างให้พวกเขามีความสำคัญและเป็นที่ต้องการ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานในคณะกรรมการอำนวยการ

3. ความไม่คงที่ของการดำเนินการ ทำให้ผลที่เกิดขึ้นไม่แน่นอน สิ่งเหล่านี้จึงเกี่ยวข้องกับการวางแผนและภาวะผู้นำขององค์กร อย่างไรก็ตามเมื่อแผนที่วางไว้ไม่สามารถปฏิบัติได้ ต้องศึกษาหาสาเหตุโดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดแผนใหม่ให้สามารถปฏิบัติได้

4. ความคิดเห็นที่ไม่ลงรอยกันในหมู่ผู้บริหาร เป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการ ผู้บริหารระดับสูงจึงต้องแสดงบทบาทในการประสานความคิดของแต่ละบุคคล

5. ความล้มเหลวในการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและการจัดการจุดอ่อนขององค์กรอย่างเหมาะสม

6. การไม่ให้เวลาที่เพียงพอในการพัฒนา องค์กรมักจะไม่อดทนรอและมักนำแผนระยะสั้นมาใช้ และขาดความสนใจที่จะพัฒนาแผนระยะยาว

7. วัฒนธรรมองค์กรซึ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลง อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรสร้างขึ้นมามีต้องใช้เวลายาวนานจากอิทธิพลของผู้นำ คุณลักษณะ วัตถุประสงค์ และสภาพแวดล้อมขององค์กร ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาที่จะเปลี่ยนแปลง บุคลากรในองค์กร มักจะมีความคาดหวังต่อการเปลี่ยนแปลง และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในองค์กรก็จะมีกลุ่มที่เสียผลประโยชน์และกลุ่มที่ได้ผลประโยชน์

นักการศึกษาของไทยได้นำเสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพ ในสถานศึกษาแตกต่างกันไป โดยอุทุมพร จามรมาน (อุทุมพร, 2544; อ้างถึงในสุพัตรา ทรัพย์เสถียร, 2546, หน้า 44) กล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละแห่ง สำเร็จได้ คือ 1) การทำภาระงานของแต่ละงานให้ชัดเจน 2) การเก็บข้อมูล และทำระบบสารสนเทศ ตามงานที่ทำ โดยเก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ ตามวงจรการทำงาน 3) การประเมินตนเอง และแก้ไข ปรับปรุงวิธีการทำงาน 4) ความจริงใจของผู้บริหาร/หัวหน้า และ 5) ความพร้อมใจกันทำให้งาน มีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545; อ้างถึงในสุพัตรา ทรัพย์เสถียร, 2546, หน้า 44) ได้สรุปเงื่อนไขที่จะนำไปสู่ความสำเร็จใน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า แม้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่อยู่ใน กระบวนการบริหาร และกระบวนการทำงานตามปกติ แต่ในสภาพปัจจุบันยังมีสถานศึกษาอีก เป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้ทำ จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบดังกล่าวให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา โดยต้องมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าว ได้แก่ เงื่อนไขที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประมวลได้ ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีม 3) ยุทธศาสตร์การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ 4) ยุทธศาสตร์การกำหนดผู้รับผิดชอบ 5) ยุทธศาสตร์การวางแผนและการกำกับดูแล 6) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง ส่วนเก็งกนก เอื้อวงศ์ (2546, หน้า 343-350) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัย ที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2) ปัจจัยด้าน วัฒนธรรมองค์กร 3) ปัจจัยด้านบุคลากร 4) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร 5) ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ 6) ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพ 7) ปัจจัยด้านสังคม และ 8) ปัจจัยด้านการเมือง ส่วนปัจจัย ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร 2) ปัจจัยด้านบุคลากร 3) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 4) ปัจจัยด้านโครงสร้าง 5) ปัจจัยด้านงบประมาณ 6) ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพ 7) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ 8) ปัจจัยด้านสังคม และ 9) ปัจจัยด้าน การเมือง ซึ่งสุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546, หน้า 47) ได้นำเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านลักษณะของโรงเรียน ประกอบด้วย โครงสร้างโรงเรียน และเทคโนโลยีภายในโรงเรียน 2) ปัจจัยด้านลักษณะของ สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 3) ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร ประกอบด้วย การเรียนรู้และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 4) ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การใช้กลยุทธ์ การติดต่อสื่อสาร การนิเทศติดตาม การทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และระบบสารสนเทศ และอคูล์ สุทธิรัมย์ (2555, หน้า 75-78) กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีอยู่ 5 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก 2) ปัจจัยการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา 3) ปัจจัยด้านบุคลากรในองค์กร ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ การสร้างขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจในการทำงาน และภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากร การมีแบบแผนทำงานเป็นทีม และการยอมรับการเปลี่ยนแปลง

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและน่าจะส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาและการบริหารคุณภาพ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอไว้ มีปัจจัยที่มีความคล้ายคลึงกันอยู่มาก อาจจัดแบ่งกลุ่มปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ 1) กลุ่มปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และนโยบายขององค์กร โครงสร้างและการออกแบบขององค์กร วัฒนธรรมองค์กรและการสื่อสารภายในองค์กร 2) กลุ่มปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากร ซึ่งกล่าวรวมถึงตั้งแต่ ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ 3) กลุ่มปัจจัยด้านกระบวนการจัดการ ได้แก่ ระบบและกระบวนการบริหารจัดการ ในองค์กร ทั้งในเรื่องการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศ การพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากร การกำกับติดตามและการวัดประเมินผล 4) กลุ่มปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ทั้งในด้านบทบาท และรูปแบบภาวะผู้นำ ตลอดจนข้อตกลงในการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งบทบาทของผู้บริหารระดับกลาง 5) กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวกับอิทธิพลภายนอก ซึ่งจะเข้ามามีส่วนสนับสนุนในการปฏิบัติงานหรือเป็นแรงกดดันที่มาจากนโยบายของหน่วยเหนือ หรือหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ

2.3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงองค์กร โดยส่วนใหญ่ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาและความสำเร็จขององค์กรทั้งสิ้น สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นนวัตกรรมที่นำเข้ามาในสถานศึกษา ดังนั้นองค์กรจึงต้องปรับตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะนำระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษาเข้ามาใช้ในองค์กร ซึ่งอาจมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กร ในที่นี้จะขอ
นำเสนอแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวถึงปัจจัยซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

มัวร์เฮด และกริฟฟิน (Moorhead & Griffin, 1998, pp. 558-560) ระบุถึงปัจจัยในการ
ดำเนินการเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์กรประสบความสำเร็จว่า ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่

1. การดำเนินการให้เป็นภาพรวม ผู้บริหารต้องพิจารณาในภาพรวมขององค์กร
เพราะระบบย่อยขององค์กรนั้นต่างมีความสัมพันธ์กัน การมองภาพรวมจะทำให้เข้าใจวัฒนธรรม
ทั้งระบบ เห็นการประสานร่วมมือระหว่างบุคคล งาน โครงสร้าง และระบบสารสนเทศ

2. ความมั่นใจในการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การสนับสนุนของผู้บริหาร
ระดับสูงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะความร่วมมือ ในองค์กร
ที่มีพลังต้องอาศัยกลไกการควบคุมและกลไกการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูง

3. การสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการควบคุม
และการใช้อำนาจ สามารถแก้ไขได้ด้วยการขยายความร่วมมือในการวางแผนการเปลี่ยนแปลง
โดยให้อิทธิพลแก่บุคลากรให้มีสิทธิ์มีเสียงในการเปลี่ยนแปลง

4. ส่งเสริมการสื่อสารในระบบเปิด การสื่อสารอย่างเปิดเผยเป็นปัจจัยสำคัญ
ในการลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ซึ่งโดยทั่วไปในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ผู้ปฏิบัติงาน
จะเกิดความไม่มั่นใจ มีความคลุมเครือ และพยายามแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและ
หากขาด ข้อมูลอาจทำให้เกิดช่องว่างและอาจเกิดข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อ
กระบวนการเปลี่ยนแปลง

5. การให้รางวัลแก่ผู้ที่สนับสนุน การให้รางวัลแก่ผู้ที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง
ซึ่งอาจเป็นการยกย่อง ชมเชย หรือการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม จะเป็นพลังผลักดัน
ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และดำรงอยู่ตลอดไป

ฮีลีย์ (Healy, 1994, pp. 60-61) เสนอว่าการบริหารจัดการและการสนับสนุน
การเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัย 6 ประการ คือ

1. การสร้างวิสัยทัศน์ เป็นสิ่งสำคัญที่บุคลากรจะร่วมรับรู้และตกลงเกี่ยวกับวิสัยทัศน์
และวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งจะมีส่วนสนับสนุนการวางแผน

2. การวางแผนการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต้องสามารถตอบสนอง
ความต้องการเปลี่ยนแปลงตามแรงกดดันของสถานศึกษา

3. การเริ่มดำเนินการและการเสริมพลังใจ การเปลี่ยนแปลงในระยะแรก ๆ
เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ไม่แน่นอนและความกังวลใจ แต่การดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ
ในระยะต่อมาจะเพิ่มกำลังใจในการทำงาน

4. การพัฒนาบุคลากรและการสนับสนุนด้านทรัพยากร เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องไปได้

5. การกำกับติดตามและการจัดการกับปัญหา จะมีส่วนผลักดันและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จเป็นที่ยอมรับได้

6. การปรับโครงสร้าง/การจัดองค์การใหม่ ในการเปลี่ยนแปลงอาจจำเป็นที่บุคคลแต่ละคนจะต้องเปลี่ยนแปลงวิธีคิดและการปฏิบัติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลตามมา คือ การปรับโครงสร้างหรือการจัดองค์การใหม่

เฮิร์ตลิง (Hertling, 2000, p. 26) ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปสถานศึกษาและปัจจัยที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงนำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลวในการดำเนินการ พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญ ได้แก่

1. การเลือกรูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินการปฏิรูป ดังนั้นทีมงานที่จะออกแบบการดำเนินการจึงมีส่วนสำคัญมาก เพราะต้องออกแบบอย่างระมัดระวัง บนพื้นฐานของความเป็นจริง และจุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา

2. การได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก โดยเฉพาะจากหน่วยงานที่ไม่มีผลประโยชน์ใด ๆ มีส่วนช่วยในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมาก

3. งบประมาณ อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนด การขาดงบประมาณหรือการไม่ได้งบประมาณสนับสนุนจากรัฐที่เพียงพอ สามารถนำไปสู่การสูญเสียบุคลากร ขาดการสนับสนุนการปฏิรูปและในที่สุดก็อาจทำให้การปฏิรูปล้มเหลว

4. ภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง สถานศึกษาหลายแห่งที่ล้มเหลว เนื่องจากผู้บริหารไม่ได้สนับสนุนผู้ปฏิบัติงานให้ดำเนินงานสอดคล้องกับเป้าหมายและรูปแบบการปฏิรูป และยังขาดภาวะผู้นำที่ดี

5. การยอมรับของครูในการปฏิรูป ครูอาจรู้สึกว่าคุณบังคับให้เปลี่ยนแปลงหรือยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ครูมองว่าการปฏิรูปเป็นสิ่งที่ผู้คนมักคลั่งไคล้แต่ไม่มีผลอะไรยั่งยืน ครูจึงไม่ทุ่มเทในการดำเนินการ

6. การต่อต้านจากนักเรียน การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างรวดเร็ว ผู้นำจะได้รับการสนับสนุนหากมีการสื่อสารอย่างชัดเจนกับนักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกของชุมชน

7. การดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดจากภายนอก ทำให้ผู้บริหารและครูไม่ได้รู้สึกว่าพวกเขามีอำนาจที่จะจัดสรรทรัพยากร หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการดำเนินการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

จากแนวคิดที่นำเสนอข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กร นั้น ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคลากร ตั้งแต่ครู นักเรียน ที่จะต้องมีทัศนคติและการยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง มีความคาดหวังต่อความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีความรู้ ทักษะ และได้รับแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลง 2) ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายต่อการเปลี่ยนแปลง การบริหารจัดการภายในองค์กร โครงสร้างและการจัดองค์การใหม่ การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากร รวมทั้งระบบการสื่อสาร การให้รางวัล วัฒนธรรม และบรรยากาศขององค์กร 3) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง และ 4) ปัจจัยภายนอกที่จะมีส่วนในการกำหนดรูปแบบและช่วยเหลือสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพศึกษา โดยพิจารณาจากปัจจัยที่นักวิชาการ นักการศึกษา และนักวิจัย ที่มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ดังตาราง 2.1

ตาราง 2.1

ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	Steers (1977)	Hertling (2000)	อุทุมพร (2544)	สกลศ. (2545)	เก็จกนก (2546)	สุพัตรา (2546)	อดุลย์ (2555)	ความถี่
ลักษณะขององค์การ								
โครงสร้างองค์การ	✓				✓	✓		3
เทคโนโลยี	✓					✓		2
ลักษณะของสภาพแวดล้อม								
สภาพแวดล้อมภายนอก	✓					✓	✓	3
สภาพแวดล้อมภายใน	✓					✓	✓	3
ลักษณะของบุคคลในองค์การ								
ความผูกพัน	✓						✓	2
ทัศนคติ	✓	✓		✓		✓	✓	5
แรงจูงใจ	✓	✓		✓		✓	✓	5
การเรียนรู้และความรู้ความเข้าใจ				✓		✓	✓	3
การตั้งใจจริงของครู		✓					✓	2
นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ								
การกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์	✓		✓	✓				3
งบประมาณ	✓	✓			✓	✓		4
กระบวนการติดต่อสื่อสาร	✓							1
ภาวะผู้นำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
การตัดสินใจ	✓			✓				2
การปรับตัวขององค์การ	✓							1
ระบบสารสนเทศ			✓			✓	✓	3
การนิเทศติดตาม			✓	✓		✓		3
การทำงานเป็นทีม		✓	✓	✓		✓	✓	5

ตาราง 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	Steers (1977)	Hertling (2000)	อุทุมพร (2544)	สกลศ. (2545)	เก็จกนก (2546)	ตุ้พตรา (2546)	อดุด้ (2555)	ความดี
นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ (ต่อ)								
การบริหารงานบุคคล	✓			✓	✓	✓		4
สภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน	✓							1

จากตาราง 2.1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม 3) ปัจจัยด้านทัศนคติ 4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ 5) ปัจจัยด้านงบประมาณ และ 6) ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ หมายถึง ภาวะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถทำการโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนคล้อยตามได้ ซึ่งเป็นวิถีทางการบริหารและสั่งการแก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยมีการพิจารณาเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคลากรและวิธีการโน้มน้าวบุคลากร เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดประสิทธิผล

2. ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม หมายถึง สภาพที่บุคลากรในโรงเรียนมีการรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมร่วมกันและก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างกัน เพื่อต้องการทำงานให้บรรลุประสิทธิผลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่โรงเรียนมุ่งหวัง

3. ปัจจัยด้านทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

4. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ การปฏิบัติงานที่ตรงความสามารถ การมีส่วนร่วมในความสำเร็จของโรงเรียน และด้านจิตใจ ได้แก่ การได้รับผลตอบแทน การพัฒนาตนเอง และการพัฒนานักเรียน

5. ปัจจัยด้านงบประมาณ หมายถึง การใช้งบประมาณด้านการเงินและพัสดุเป็นไปตามเป้าหมายอย่างประหยัดและคุ้มค่า

6. ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล หมายถึง สภาพการณ์ของโรงเรียนที่มีการบริหารงานบุคคลโดยยึดระบบคุณธรรมในทุกขั้นตอน มีการคัดเลือกบุคคลโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ การพัฒนาบุคลากร

การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการให้ผลตอบแทนการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม

2.4 การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis)

การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant analysis) คำว่า Analysis หมายถึง การวิเคราะห์ และคำว่า Discriminant หมายถึง ตัวจำแนกหรือตัวแบ่งหน่วยวิเคราะห์ (ออกเป็นกลุ่มเป็นประเภท) Discriminant analysis มีชื่อเรียกภาษาไทยที่แตกต่างกันออกไป เช่น การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 33, บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 27) การวิเคราะห์จำแนกประเภท (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552, หน้า 149, ศิริชัย กาญจนวาที, 2548, หน้า 47, สำราญ มิแจ่ม, 2543, หน้า 159, ประศาสตร์ บุญสนอง, 2543, หน้า 1) ซึ่งโดยสรุปแล้ว การวิเคราะห์จำแนกประเภท หมายถึง เทคนิคทางสถิติที่ใช้จำแนกกลุ่มบุคคล หรือหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ว่า กลุ่มที่แบ่งนั้นแตกต่างกันที่ตัวแปรใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะสามารถจำแนกกลุ่มได้แล้ว ยังสามารถบอกธรรมชาติบางอย่างของการจำแนกนั้นได้ด้วย เช่น ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์นั้นตัวแปรใดจำแนกได้หรือไม่ได้ และถ้าจำแนกได้ ตัวแปรใดที่จำแนกได้ดีมากน้อยกว่ากัน นั่นคือการบอกถึงประสิทธิภาพหรือน้ำหนักในการจำแนกของตัวแปรเหล่านั้น เช่น ต้องการจำแนกประเภทประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 (A1) และ กลุ่ม 2 (A2) โดยศึกษาตัวแปรที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับการแบ่งกลุ่มดังกล่าว เช่น ศึกษาจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 15 ตัว (X1-X15) ในการวิเคราะห์จำแนกประเภทก็สามารถบอกได้ว่าตัวแปรทั้ง 15 ตัวนั้น ตัวแปรใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่ม หรือสามารถแยกประชากรเป็น A1 กับ A2 ได้ และตัวแปรใดแยกกลุ่มได้ดีมากน้อยกว่ากัน คือ “ระบุความเป็นสมาชิกของแต่ละกลุ่มได้ถูกต้องสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ สมการจำแนก (Discriminant function) ที่สามารถแบ่งบุคคล หรือหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มได้อย่างดีที่สุด คือมีความผิดพลาดน้อยมาก

2.4.1 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์จำแนกประเภท

การวิเคราะห์จำแนกประเภทมีวัตถุประสงค์ที่จะคัดเลือกตัวแปรกลุ่มหนึ่งหรือตัวแปรชุดหนึ่ง ที่นักวิจัยคิดว่าตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยจะชี้ให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรใดบ้าง (ตัวแปรอิสระ) (สำราญ มิแจ่ม, 2543, หน้า 160-161) นอกจากนี้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภท มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การทดสอบว่าตัวแปรที่ได้เก็บรวบรวมมา สามารถที่จะจำแนกหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือไม่ โดยทั่วไปตัวแปรเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยคิดว่ามีอิทธิพลต่อ

การเป็นสมาชิกของกลุ่มของหน่วยวิเคราะห์ จนถึงขั้นที่สามารถจะใช้ประโยชน์ในการจำแนกได้อย่างถูกต้องว่าหน่วยวิเคราะห์ใดจะตกอยู่ในกลุ่มใด ส่วนวัตถุประสงค์ในเชิงปฏิบัติหรือการใช้ประโยชน์ของเทคนิคดังกล่าว จะเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ความเป็นสมาชิกของกลุ่มของหน่วยวิเคราะห์ขึ้นอยู่กับตัวแปรใด และตัวแปรเหล่านี้สามารถจำแนกหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นประเภทหรือกลุ่มได้ดีมากน้อยเพียงใด หากจำแนกได้ดีมาก ผู้วิจัยสามารถนำเอาความรู้นั้นไปจำแนกหน่วยวิเคราะห์ใหม่ออกเป็นประเภทหรือกลุ่ม ได้ว่าหน่วยวิเคราะห์นั้นควรตกในกลุ่มใดอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่าการจำแนกโดยที่ไม่มีความรู้ หรือข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกประเภท (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540, หน้า 261-262)

ในการวิเคราะห์จำแนกประเภท จะได้สมการที่ให้น้ำหนักของตัวแปรที่ใช้ในการเป็นสมาชิกของกลุ่ม สมการนี้เรียกว่า สมการจำแนกประเภท (Discriminant function) ซึ่งจำนวนสมการที่ได้จะน้อยกว่าจำนวนกลุ่มของประชากรที่ต้องการจำแนก 1 กลุ่มเสมอ หรือถ้ามีจำนวนกลุ่มมากกว่าตัวแปร จำนวนสมการจะเท่ากับจำนวนตัวแปรที่จะใช้จำแนกประเภท (Discriminant variable) สมการแต่ละสมการที่ได้จะพยายามแบ่งกลุ่มต่าง ๆ ที่ต่างกันให้มากที่สุด (สำราญ มีแจ้ง, 2543, หน้า 160-161)

2.4.2 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์จำแนกประเภท

ข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญของการวิเคราะห์จำแนกประเภท มีดังนี้
(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548, หน้า 49-50)

2.4.2.1 ตัวแปรต้นมีการแจกแจงปกติพหุตัวแปร (Multivariate Normality) ตัวแปรต้นหรือตัวแปรจำแนก ที่คัดเลือกมาจะต้องแจกแจงปกติพหุตัวแปร การฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นข้อนี้จะมีผลกระทบต่อความถูกต้องในการประมาณค่าฟังก์ชันการจำแนกที่ได้ ถ้าข้อมูลไม่มีการแจกแจงปกติพหุตัวแปร นักวิเคราะห์ควรหาเทคนิคการวิเคราะห์อื่นที่เหมาะสมกว่า เช่น การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติก (Logistic regression) เป็นต้น

2.4.2.2 กลุ่มย่อยในตัวแปรตามมีเมตริกซ์ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมเท่ากัน (Equal variance – covariance matrices) การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม นิยมใช้ Box's M test ถ้าเมตริกซ์ดังกล่าวของแต่ละกลุ่มย่อยในตัวแปรตามไม่เท่ากันจะมีผลต่อความผิดพลาดในการจำแนกกลุ่ม

นอกจากนี้พึงระวังปัญหา Multicollinearity อันเกิดจากตัวแปรต้น 2 ตัวขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันสูง รวมทั้งปัญหาค่าสุดขั้วหรือค่าที่กระจายออกจากกลุ่มอย่างผิดปกติ (Outliers) ซึ่งต่างก็ส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของการจำแนกกลุ่มทั้งสิ้น

2.4.3 ลักษณะของข้อมูลในการวิเคราะห์จำแนกประเภท

การวิเคราะห์จำแนกประเภทมีความต้องการทางด้านข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552, หน้า 153)

2.4.3.1 ตัวแปรตาม (ตัวแปรที่ถูกจำแนกหรือถูกทำนาย) เป็นตัวแปรที่แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป หรือหากไม่ใช่ตัวแปรกลุ่มจะต้องนำมาแปลงให้เป็นตัวแปรกลุ่มก่อน เช่น ระดับความมั่นใจในตนเอง วัดออกมาเป็นคะแนน แต่นำมาแบ่งกลุ่มเป็นนักเรียนกลุ่มที่มีความมั่นใจในตนเองสูงกับต่ำ

2.4.3.2 ตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรที่ใช้ในการจำแนก หรือตัวแปรที่ใช้ในการทำนาย ควรเป็นตัวแปรเชิงปริมาณที่มีระดับการวัดอยู่ในมาตราอันตรภาคชั้น (Interval scale) หรือมาตราอัตราส่วน (Ratio scale) ส่วนตัวแปรเชิงกลุ่มหรือตัวแปรเชิงคุณภาพ ถ้านำมาใช้ในการจำแนก ต้องแปลงค่าให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) เสียก่อน เช่น บุคลิกภาพแบบปิด (1) และ บุคลิกภาพแบบเปิด (0)

2.4.4 วิธีการสร้างสมการจำแนกประเภท

การสร้างสมการจำแนกประเภทมี 2 วิธี คือ วิธีตรง (Direct Method) และวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method) (สำราญ มีแจ้ง, 2546, หน้า 164)

2.4.4.1 วิธีตรง (Direct method) เป็นวิธีที่ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ตัวแปรทุกตัวที่ตนระบุด้วยเหตุผลทางทฤษฎีว่าจะแบ่งแยกได้ก็สมการ โดยไม่ต้องคูณผลแต่ละขั้นตอน

2.4.4.2 วิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method) เป็นวิธีที่เลือกตัวแปรทีละตัวมาเข้าสมการ โดยหาตัวแปรที่ดีที่สุดในการจำแนกมาเข้าสมการเป็นตัวแรก จากนั้นก็จะหาตัวแปรที่ดีที่สุดตัวที่สองเข้าสมการเพื่อปรับปรุงแก้ไขทำให้สมการจำแนกประเภทดีขึ้น และในขั้นตอนต่อ ๆ ไปก็จะเป็นการนำตัวแปรที่ดีที่สุดแต่ละตัวที่เหลือมาเข้าสมการ ในแต่ละขั้นตอนตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกก่อนอาจจะถูกตัดทิ้งออกไป หากพบว่าเมื่อนำมารวมกับตัวแปรอื่น ๆ แล้วไม่ช่วยให้สมการจำแนกประเภทดีขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การคัดเลือกตัวแปรทีละตอนมีความคล้ายคลึงกับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

2.4.5 ประโยชน์ของสมการจำแนกประเภท

สมการจำแนกประเภทมีประโยชน์ ดังนี้ (สำราญ มีแจ้ง, 2543, หน้า 163-164)

2.4.5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (การเป็นสมาชิกของกลุ่ม) กับตัวแปรอิสระ ซึ่งในด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะมีสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวแปรแต่ละตัวในสมการที่ใช้ในการทดสอบความสำคัญของตัวแปร ซึ่งช่วยในการตีความหมายของข้อมูล

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้ในสมการ บ่งชี้ถึงน้ำหนักหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรนั้น ในสมการนั้นต่อการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของ สมการถดถอยพหุคูณหรือการวิเคราะห์ตัวประกอบ

2.4.5.2 จำแนกประเภทโดยใช้สมการที่ได้มาแบ่งจำแนกกลุ่ม เมื่อได้สมการมาแล้ว ก็สามารถที่จะระบุว่ากรณีใดจะเป็นสมาชิกของกลุ่มใด โดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร ที่ปรากฏอยู่ในสมการจำแนกคูณกับค่าของตัวแปรแต่ละตัว จะได้ค่าของตัวแปรตรงกับค่าหรือรหัส ที่แบ่งจำแนกกลุ่ม ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนก (Discriminant variable) แต่ละตัวแสดงให้เห็น ว่าตัวแปรใดมีน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มได้มากกว่าตัวแปรใดในทิศทางใด ซึ่งแสดงโดย เครื่องหมายบวกหรือลบ การใช้ค่าสถิติดังกล่าวนี้ต้องควบคู่ไปกับค่าสถิติทดสอบ F ของตัวแปร แต่ละตัว

อัตราส่วนการจำแนกประเภทได้ถูกต้อง เป็นสถิติที่แสดงความสามารถของสมการ ในการจำแนกว่าจำแนกได้ดีมากน้อยเพียงใด ซึ่งสมการที่ดีควรจำแนกได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 90 การที่จะจำแนกได้ถูกต้องจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับข้อมูลหรือตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ และผู้วิจัย ได้คัดเลือกมาถูกต้องดีพอหรือไม่ ถ้าดีพอตัวแปรนั้น ๆ ก็น่าจะช่วยในการจำแนกประเภทได้ถูกต้อง

2.4.6 สถิติที่สำคัญในการวิเคราะห์สมการจำแนกประเภท

ในการนำเทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภทมาใช้ มีสถิติที่สำคัญ ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2552, หน้า 153-154)

2.4.6.1 ค่าไอเกน (Eigen value) เป็นค่าที่แสดงอัตราส่วนการผันแปรระหว่างกลุ่ม ต่อการแปรผันภายในกลุ่ม ทั้งนี้เพราะค่าสัมประสิทธิ์ของสมการได้มาจากการพยายามให้อัตราส่วน กำลังสองระหว่างกลุ่มต่อภายในกลุ่มมีค่ามากที่สุด ถ้าค่าไอเกนสูง ก็แสดงว่าสมการดี หรือมีค่า จำแนกสูง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า Eigen value ก็คือ Variance ของคะแนนแปลงรูป Y ที่แปลง มาจาก X_1, X_2, X_p นั่นเอง

2.4.6.2 ค่าความสัมพันธ์คาโนนิคัล (Canonical correlation) เป็นสถิติซึ่งสามารถใช้ ในการตัดสินความสำคัญของสมการ เป็นมาตรวัดความสัมพันธ์ของสมการกับกลุ่มของตัวแปร ซึ่งระบุการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น ๆ ของตัวแปรตาม ที่ชี้ให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับสมการที่หามาได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้นถ้าค่าความสัมพันธ์คาโนนิคัลมีค่าสูง แสดงว่า การเป็นสมาชิกของกลุ่มสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรกับสมการจำแนกได้มาก ในกรณีที่มี 2 กลุ่ม ค่าความสัมพันธ์คาโนนิคัลก็คือค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ระหว่างคะแนนจำแนกกับตัวแปรกลุ่ม (ซึ่งมีค่าเป็น 0 และ 1)

2.4.6.3 ค่าวิลค์แลมบ์ดา (Wilks' lambda) เป็นดัชนีวัดอำนาจจำแนกของสมการ กล่าวคือ ถ้าค่าของแลมบ์ดามากเท่าใด ตัวแปรที่เหลือจะอธิบายการเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยสมการใหม่จะน้อยลงเท่านั้น สามารถแปลงค่าวิลค์แลมบ์ดาเป็นค่าไค-สแควร์ได้ เมื่อมีการแปลงค่า การแจกแจงข้อมูลจะมีการกระจายใกล้เคียงกับไค-สแควร์ ดังนั้นในการทดสอบความสำคัญทางสถิติ ถ้าค่าของไค-สแควร์ต่ำ แสดงว่า ค่าวิลค์แลมบ์ดาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วย

2.4.7 วิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท

ในการวิเคราะห์จำแนกประเภท ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 30-31)

2.4.7.1 คำนวณหาค่าไอเกน จากสมการ

$$|W^{-1}B - \lambda I| = 0$$

เมื่อ W^{-1} แทน อินเวอร์สเมตริกซ์ของผลรวมกำลังสองของผลคูณ (SSCP) ภายในกลุ่ม (Within Group)

B แทน เมตริกซ์ของผลรวมของกำลังสองของผลคูณ (SSCP) ระหว่างกลุ่ม (Between Group)

λ แทน ค่าไอเกน

I แทน ไอเดนติทีเมตริกซ์ (Identity Matrix)

ค่า λ อาจมีได้หลายค่า จำนวนของค่า λ เท่ากับจำนวนกลุ่มลบด้วย 1 หรือ เท่ากับ จำนวนตัวแปร (P) แล้วแต่ว่าจำนวนใดจะน้อยกว่ากัน เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$r = \min(K - 1, P)$$

เมื่อ r แทน จำนวน λ

K แทน จำนวนกลุ่ม

P แทน จำนวนตัวแปร

min แทน ค่าต่ำสุด

2.4.7.2 คำนวณหาค่า V

หลังจากที่คำนวณหาค่า λ แล้วนำ λ ที่ได้ไปคำนวณค่า V จากสูตร

$$(W^{-1}B - \lambda I)V = 0$$

โดย ขั้นที่ 1 นำเอา λ , ไปแทนค่าใน $(W^{-1}B - \lambda I)$ และคำนวณออกมา

ขั้นที่ 2 คำนวณ $adj(W^{-1}B - \lambda I)$

ขั้นที่ 3 นำเอาค่าในคอลัมน์ใดคอลัมน์หนึ่งของ $adj(W^{-1}B - \lambda I)$ มายก

กำลังสองรวมกันแล้วถอดรากที่สอง นำไปหารค่าเดิมแต่ละค่าผลที่ได้จะเป็น V ที่สอดคล้อง λ นั้น

2.4.7.3 เขียนสมการจำแนกประเภท โดยนำเอาค่า V ที่คำนวณได้มาเขียน

เป็นสมการ

$$Y = V_{11}X_1 + V_{12}X_2 + \dots + V_{1p}X_p$$

ในแต่ละสมการค่า V แต่ละค่าจะชี้ถึงประสิทธิภาพในการจำแนก ดังนั้นถ้า V มีค่ามาก แสดงว่าตัวแปรนั้นมีประสิทธิภาพในการจำแนกสูง เพราะตัวแปรดังกล่าวส่งผลต่อสมการจำแนกกลุ่มนั้นมาก การที่ทราบว่าตัวแปรแต่ละตัวส่งผลต่อสมการได้มากน้อยเพียงใด อาจพิจารณาจากค่า V แต่ละค่าในสมการนั้น แต่ค่า V เป็นน้ำหนักที่ใช้กับตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากหน่วยวัดที่ใช้ในตัวแปรนั้น ๆ การเปรียบเทียบในลักษณะดังกล่าวจะให้ภาพที่ไม่ชัดเจน จึงควรเปรียบเทียบจากน้ำหนักที่ใช้ในรูปของคะแนนมาตรฐานของแต่ละตัวแปร โดยแปลง V_i แต่ละตัวในเมตริกซ์ V ให้เป็นรูปมาตรฐาน คือ V_{mi}^* โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 29-30)

$$V_{mi}^* = \sqrt{W_{ii}} V_{mi}$$

$$i = 1, 2, \dots, P$$

เมื่อ V_{mi}^* แทน น้ำหนักของการจำแนกที่เป็นมาตรฐานของสมการจำแนกประเภท

W_{ii} แทน สมาชิกในแนวทแยงของเมตริกซ์ W

V_m แทน น้ำหนักของการจำแนกในรูปคะแนนดิบของสมการ
จำแนกประเภท

2.4.7.4 ทดสอบนัยสำคัญของสมการจำแนกประเภท โดยใช้วิธีของ บาร์ทเลตต์
(Bartlett's V) ซึ่งมีการแจกแจงแบบ χ^2 (Chi-Square) ที่ $df = p+K-2m$

$$V_m = \left[N - 1 - \left(\frac{P + K}{2} \right) \right] \ln(1 + \lambda_m)$$

เมื่อ V_m แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
ของสมการที่ m

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

P แทน จำนวนตัวแปร

K แทน จำนวนกลุ่ม

λ_m แทน ค่าไอเกนของสมการที่จะทดสอบ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัย
ในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

อดุลย์ สุชีรัมย์ (2555, หน้า 132-137) ได้พัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) โมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กร และสภาพแวดล้อม ตัวแปรผล ได้แก่ คุณภาพ
ด้านผู้เรียน คุณภาพด้านครู และความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีที่แสดงความสอดคล้องกลมกลืน
กับข้อมูลหลังการปรับ โมเดลผ่านตามเกณฑ์การพิจารณาทุกค่า ดังนี้ $\chi^2 = 79.243$
($p\text{value} = .845$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนี χ^2 / df เท่ากับ .853 RMSEA
เท่ากับ .000 SRMR เท่ากับ .0197 ค่า GFI เท่ากับ .962 และ ค่า AGFI เท่ากับ .938 2) ตัวแปรที่มี
อิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน คือ ด้านบุคลากรในองค์กร

และการจัดระบบประกันคุณภาพภายในขอสถานศึกษา สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม ต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสูงที่สุด คือ สภาพแวดล้อม ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมจากมากไปหาน้อย คือ สภาพแวดล้อม บุคลากรในโรงเรียน การจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์การ

ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2553, หน้า 132-136) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพ สรุปได้ดังนี้ ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลมากที่สุด โดยมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพด้วยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.52 ตัวแปรการทำงานเป็นทีมมีอิทธิพลมากรองลงมา เท่ากับ 0.44 ตัวแปรวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงานมีอิทธิพลน้อยที่สุด เท่ากับ 0.20 ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารมีแนวทางการส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมี 4 นโยบาย คือ 1) นโยบายปรับปรุงการสร้างประสิทธิภาพการทำงานเป็นรายปีหรือวาระแห่งปี 2) นโยบายจัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะ 3) นโยบายกำหนดการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ถือเป็นภาระงานและแต่งตั้งตำแหน่งรับผิดชอบงานโดยตรง และ 4) นโยบายส่งเสริมการปฏิบัติตามกระบวนการทำงานประกันคุณภาพอย่างเคร่งครัด ส่วนแนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการที่สนับสนุน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำแบ่งเป็น 7 ด้าน คือ 1) ความแน่นหนักในการปฏิบัติงาน 2) การมุ่งความสัมพันธ์ 3) การเป็นแรงบันดาลใจ 4) การชื่นชมและยกย่อง 5) การให้รางวัลตอบแทน 6) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 7) การมอบหมายหน้าที่ให้ดำเนินการอย่างมีอิสระตัวแปรการทำงานเป็นทีมแนวทางการส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยการทำงานเป็นทีมมี 6 นโยบาย คือ 1) นโยบายการทำงานแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา 2) นโยบายกำหนดให้ทุกคนมีสิทธิในการเรียนรู้ในเรื่องการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีปิดกั้น 3) นโยบายการศึกษาดูงานประกันคุณภาพภายในประเทศหรือต่างประเทศจากคณะวิชาที่ประสบความสำเร็จและจัดอบรมนอกสถานที่ เพื่อการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) นโยบายการสร้างแรงจูงใจในการทำให้อาจารย์และบุคลากรรักองค์กร 5) นโยบายการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร และ 6) นโยบายการสร้างบุคลากรรุ่นใหม่เพื่อการทำงานเป็นทีม ส่วนแนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการที่สนับสนุนปัจจัยการทำงานเป็นทีมในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) มีอุดมการณ์ที่แน่นอน 2) ถือหลักความถูกต้อง 3) ทุกคนมีความสำคัญ 4) เคารพในสิทธิ์และเสรีภาพ 5) มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนและแบ่งงานกันทำ ตัวแปรวัฒนธรรมและบรรยากาศในการ

ทำงานแนวทางส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงานมี 4 นโยบาย คือ 1) นโยบายอบรมเชิงปฏิบัติการประจำปีเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) นโยบายการสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารระดับคณะวิชาในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 3) นโยบายส่งเสริมการทำงานเชิงรุกของแต่ละคณะวิชา 4) นโยบายการส่งเสริมบุคลากรเรื่องระเบียบวินัยในการทำงานร่วมกัน ในคณะวิชา ส่วนแนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการที่สนับสนุนปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงานแบ่งออกเป็น 5 ด้าน 1) วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) วัฒนธรรมองค์กรอัจฉริยะ 3) วัฒนธรรมสร้างสรรค์ 4) วัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง และ 5) วัฒนธรรมแห่งการตื่นรู้ภาควิชา นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

จอมพล แก้วขวัญ (2547, หน้า 115-116) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ โดยศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบ และปรับปรุง โรงเรียน ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีความเห็นแตกต่างไปจากข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

สุกิจ กลางสุข (2547, หน้า 157-161) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านหนองเป็ด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขาดเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนและขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมพัฒนาเนื่องจากโรงเรียนมีงบประมาณน้อย ขนาดการระดมทรัพยากรจากภาคเอกชน และท้องถิ่น โรงเรียนดำเนินการแก้ไขโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานให้แก่บุคลากรมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน รวมทั้งการขอรับบริจาคจากชุมชน 2) โรงเรียนได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การจัดประชุมปฏิบัติการ โดยใช้รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆเป็นอย่างดี และการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาในแต่ละมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยได้ผลเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนให้ความสนใจในการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม มีบรรยากาศ

ในการดำเนินงานที่ดี ไม่แสดงออกถึงความเบื่อหน่าย และครูสามารถนำผลการแก้ไขปรับปรุงไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่อไปได้

เก็จนก เอื้อวงศ์ (2546, หน้า 343-350) ได้ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการที่ใช้ประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงปริมาณศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในกลุ่มคุณภาพที่ 1-2 และกลุ่มคุณภาพที่ 5 2) การวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจากกรณีศึกษา 2 โรงเรียน และนำผลการวิจัยทั้ง 2 ส่วนมาสังเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อค้นพบเชิงปริมาณ พบว่า สถานศึกษาทั้ง 2 กลุ่มคุณภาพส่วนใหญ่ดำเนินการครบกระบวนการ คือ มีการวางแผน การดำเนินการ และการตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงคุณภาพ ข้อค้นพบเชิงคุณภาพ พบว่า การดำเนินการแต่ละด้านยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ โรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาในกลุ่มคุณภาพที่ 1 ดำเนินการครบถ้วนกว่าโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาในกลุ่มคุณภาพที่ 5 2) ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ทุ่มเท สนใจใฝ่เรียนรู้ ใช้ทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารแบบเข้มงวด การมีวัฒนธรรมองค์การที่ดี คือมีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบแผนการทำงานเป็นทีม มีตัวแบบการเป็นครูที่ดี ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และเห็นคุณค่าของการประเมิน รวมทั้งการที่ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน สนใจใฝ่เรียนรู้ และเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนั้น โครงสร้างการประสานงานที่คล่องตัว และมีบุคลากรหรือคณะทำงานรับผิดชอบงานประกันคุณภาพก็เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมเช่นกัน สำหรับกลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาและสนับสนุนช่วยเหลือ และการที่กฎหมาย/นโยบายต้นสังกัดผลักดันให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพ รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนจริงจัง 3) ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่วัฒนธรรมองค์การมีลักษณะแตกแยก แข่งขัน ไม่ให้เกียรติ และไม่ไว้วางใจกัน ขาดการยอมรับความสามารถของเพื่อนครู ครูไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และครูไม่เพียงพอ ขาดความรับผิดชอบและสนใจใฝ่เรียนรู้ มีทัศนคติไม่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับโรงเรียนเต็มที่ ใจดีเกินไป ขาดความเด็ดขาด นำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาเร็วจนครูรับไม่ทัน ใช้รูปแบบการบริหารแบบชี้นำมากกว่าการมีส่วนร่วม และผู้ช่วยผู้บริหารขาดความสามารถในการบริหาร และมีงานธุรการมาก นอกจากนั้นการที่โครงสร้างการบริหารขาดการประสานงานที่ดี ขาดระบบการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ขาดการกำหนดบทบาทหน้าที่บุคลากร และมอบหมายความรับผิดชอบไม่ชัดเจน

ก็เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเช่นกัน สำหรับกลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และนโยบายปรับลดอัตราค่าจ้างรวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดขาดการนิเทศช่วยเหลือ

สังคม โคตรสีเขียว (2546, หน้า 109-111) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ข้าราชการครูโดยภาพรวมและรายด้านในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความเห็นว่าคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ครู-อาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีความเห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง รายข้อที่มีการดำเนินการสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ โรงเรียนสร้างความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ครู-อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายวิชา/ชั้นเรียน/หมวดวิชา สร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ทุกฝ่าย ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและการกีฬา พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยแก่นักเรียน ทำการประเมินตนเองและรายงานผลการประเมินต่อหน่วยงานต้นสังกัด 2) ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีการดำเนินการประกันคุณภาพมากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

สุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546, หน้า 132-134) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาเชิงสาเหตุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 150 โรงเรียนที่ได้รับรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก ในรอบแรกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารครู-อาจารย์ นักเรียนและผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยเป็นดังนี้

- 1) โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม ประกอบด้วย ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร และ

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของโรงเรียน ปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ โดยตัวแปรรวมที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ 2) โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยให้ค่า ไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 69.755 ; $p=$.924 ท้องศาอิสระเท่ากับ 88 ค่า GFI เท่ากับ .904 และ ค่า RMR เท่ากับ .006 ตัวแปรใน โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 98.3) โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลระหว่างกลุ่มโรงเรียนต่างขนาด โดยให้ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 2.357, $df = 6$, $p = .884$, $GFI = .994$, $NFI = .996$, $RFI = .978$ และ $RMR = .003$ แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์ อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรภายในแฝงและค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรภายนอกแฝงไปยังตัวแปรภายในแฝง

แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์ (2544, หน้า 155-158) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่ามีการดำเนินงานมากกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดกลางและใน โรงเรียนขนาดเล็ก

ชาติชาย กิ่งมิ่งแสง (2543, หน้า 97-98) ได้ทำการศึกษาแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยใช้แบบสอบถามแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านนำเสนอผลงานสารสนเทศ ด้านการพัฒนาสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารจัดการและการวางแผน และด้านเนื้อหาและคุณภาพ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1) ความเห็น โดยรวมของข้าราชการครู เห็นว่า แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมต้องปรับปรุงเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดระบบสารสนเทศด้านการนำไปใช้ในการบริหารจัดการและ

การวางแผนด้านการพัฒนางานสารสนเทศ ด้านเนื้อหาและคุณภาพ และด้านการนำเสนอผลงานสารสนเทศ โดยมีแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานสารสนเทศในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ควรจัดทำแผนปฏิบัติการสารสนเทศของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ควรมีการจัดห้องสารสนเทศ/มุมสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมเป็นสัดส่วนและสะดวกต่อการใช้ ควรมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นสารสนเทศ ที่พร้อมจะใช้ประโยชน์ได้ ควรมีระบบการจัดเก็บ สำรวรรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ได้ข้อมูลที่ต้องการ เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบัน จัดเก็บไม่ซ้ำซ้อนกันระหว่างฝ่ายงาน/หมวดต่าง ๆ จะต้องมีโสตทัศนวัสดุที่บันทึกข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและสื่อความในรูปภาพ แผนที่ ภาพนิ่ง วิดีโอ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องแปล เครื่องคอมพิวเตอร์ ควรมีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลายด้วยวิธีการที่น่าสนใจ เช่น ป้ายนิเทศ แผ่นพับ เอกสาร วีดิทัศน์ ฯลฯ

2) เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่า แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน สารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมต้องปรับปรุงเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารจัดการ และการวางแผนด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านเนื้อหาและคุณภาพ และด้านการนำเสนอผลงาน สารสนเทศโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมต้องปรับปรุงเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารจัดการและการวางแผน ด้านการพัฒนางาน สารสนเทศ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านเนื้อหาและคุณภาพ และด้านการนำเสนอผลงาน สารสนเทศ และโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมต้องปรับปรุงเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนางานสารสนเทศ ด้านเนื้อหาและคุณภาพ ด้านการนำเสนอ ผลงานสารสนเทศ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ และด้านการนำไปใช้ในการบริหารจัดการและการวางแผน

วิวัฒน์ กล้าวิจารณ์ (2543, หน้า 75-76) ได้วิจัยการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศตามเกณฑ์มาตรฐานกรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศตามเกณฑ์มาตรฐานกรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ใน 2 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานระบบสารสนเทศ และการพัฒนาระบบงานสารสนเทศ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1) การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานกรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกขนาด สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและเป็นรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2) บุคลากรในโรงเรียนขนาดต่างกันเห็นว่า โรงเรียนขนาด

ต่างกัน มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานกรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกขนาด
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานกรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ทุกขนาด สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปได้ดังนี้ ด้านการดำเนินงานสารสนเทศ
ควรกระตุ้นบุคลากรให้มีการจัดระบบสารสนเทศอย่างจริงจัง และเป็นข้อมูลที่เป็นจริง ควรมีห้อง
ปฏิบัติงานระบบสารสนเทศ และควรมีการติดตามการดำเนินงานสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ
ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ หน่วยงานควรมีการกระตุ้นและจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการ
ปฏิบัติให้มีการนำระบบสารสนเทศไปใช้ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอและ
กระตุ้นให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

จุฑารัตน์ วิทยาขาว (2541, หน้า 212-215) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
ในระดับอุดมศึกษา : ศึกษากรณีการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและปัญหา/อุปสรรคของการนำเอานโยบาย
การประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ตลอดจน
การเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยแบบสำรวจ
(Exploratory Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี คือ การศึกษาจากเอกสาร
การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกต ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดปัจจัยที่มีผล
ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของนโยบาย
2) ภาวะผู้นำ 3) ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ 4) การสื่อสารภายในองค์กร 5) ทรัพยากร 6) ลักษณะ
ของหน่วยงาน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการดำเนินการ และการดำเนินการ
จะมีผลกระทบโดยตรงต่อบุคลากรของสถาบัน ดังนั้นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะนี้จึงเกิดจาก
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ การสื่อสารภายในองค์กร การขาดแคลนทรัพยากร
และลักษณะความแตกต่างของแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ อีก คือสถาบัน
ยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ จึงมีปัญหาในเรื่อง
การประสานงาน การติดตามผล ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีลักษณะ
ความเป็นธรรมชาติของการเป็นองค์กรแบบมหาวิทยาลัยที่มีความอิสระในการทำงานมาก และ
ไม่มีสายการบังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารต้องปรับบทบาทโดยการเข้ามามีส่วนร่วมและให้เวลา
ในการดำเนินการมากขึ้น ควรให้มีการคัดเลือกผู้นำด้านการประกันคุณภาพเป็นการเฉพาะ เร่งรัด
ให้มีการจัดหน่วยงานกลางของสถาบันเพื่อทำหน้าที่ในการประสานงาน ติดตามผล ตลอดจน
ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลให้ทั่วถึง จัดให้มีกลุ่มคนทำงานหรือผู้รับผิดชอบรองรับอยู่ทุกระดับ

เพื่อให้การประสานงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้รับผิดชอบควรได้รับการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ ตลอดจนควรจัดเตรียมงบประมาณเพื่อรองรับการขยายผลการดำเนินงานในอนาคต นอกจากนี้สถาบันควรมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อทราบความก้าวหน้าในการดำเนินการของแต่ละคณะ อันจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จในภาพรวมได้เร็วขึ้น

สยาม สุ่มงาม (2541, หน้า 208-214) ได้ศึกษากระบวนการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา โดยศึกษากรณีโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาการดำเนินงานของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี และการดำเนินงานของโรงเรียนนาร่อง พบว่าการดำเนินงานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาดำเนินตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียนและการประเมินคุณภาพโรงเรียนเพื่อการรับรองมาตรฐาน สำหรับการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในขั้นตอนของการควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี จัดให้มีการอบรมบุคลากรซึ่งเป็นผู้บริหารและศึกษานิเทศก์จำนวน 50 คน เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพและขยายผลต่อ แต่การดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการอบรมจัดขึ้นผนวกกับงานปกติไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างแท้จริง การนิเทศ กำกับติดตาม ยังไม่เป็นระบบ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการทำงาน ขาดการมีส่วนร่วม และไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐ ทางจังหวัดได้จัดทำแนวทางแก้ปัญหาแต่ยังไม่ปรากฏผลชัดเจน ในด้านโรงเรียนอยู่ในขั้นการควบคุมคุณภาพ มีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แต่เป็นการจัดทำโดยขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดการมีส่วนร่วม

เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (2540, หน้า 175-182) ได้ศึกษาวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 16 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสอบถามผู้ปกครอง และแบบสอบถามนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ระบบที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใช้อยู่ในปัจจุบัน เน้นการควบคุมการปฏิบัติงานตามสายบังคับบัญชา และใช้ปฏิทินการศึกษาเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงานมีการวางแผนปฏิบัติงานระยะ 1 ปีมากที่สุด การทบทวนและการปรับปรุงการปฏิบัติงานยังไม่พบแบบแผนที่ชัดเจน นอกจากนี้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนยังขาดปัจจัยสำคัญตามแนวทางของทฤษฎี กล่าวคือ 1) ระบบการวางแผน บุคลากรมีส่วนร่วมและไม่มีเป้าหมาย มาตรฐาน และเกณฑ์การวัดที่ชัดเจน 2) ระบบการควบคุมคุณภาพ

ขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก 3) ระบบการทบทวนและการปรับปรุงการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตในส่วนของประสิทธิผลของระบบไม่พบว่ามีโรงเรียนแห่งใดมีประสิทธิผลครบทั้ง 3 ด้าน คือ คุณภาพด้านกระบวนการบริหาร คุณภาพของนักเรียน และคุณภาพของการบริการ

บั๊ก (Bugg, 2001, p. 4330-A) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษา และการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนและคณะกรรมการการศึกษาแห่งรัฐอิลลินอยส์ อันเป็นตัวช่วยในการพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระบบในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ ในการศึกษาได้หาทางกำหนดขอบเขตที่โรงเรียนจำนวน 2 โรงเรียนได้ใช้โปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการที่ได้ทราบกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในการศึกษาคำเนิการ 3 ระยะ แต่ละระยะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต่างกัน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ 1) ก่อนนำโปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนเข้ามา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 2 โรงเรียนนั้นไม่เคยมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นอย่างเป็นทางการเพื่อการปรับปรุงโรงเรียนมาก่อนเลย 2) ในขณะที่โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นตัวช่วยในการพัฒนาโครงสร้างการปรับปรุงโรงเรียนที่สร้างขึ้นมาอย่างเป็นทางการได้แล้วนั้น โรงเรียนในเมืองยังไม่สามารถนำวิธีการดำเนินงานดังกล่าวมาใช้ให้ประสบความสำเร็จได้ 3) โปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลทางบวกต่อกลยุทธ์การสอนที่ใช้ในโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน 4) ถึงแม้โปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษา จะปรากฏว่าประสบความสำเร็จในการช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการบอกลักษณะของประเด็นปัญหาการปรับปรุงแต่อาจจะถูกโต้แย้งได้ว่าในสภาพแวดล้อมบางประการ อาจจะไม่มีกรจัดโครงสร้างให้โรงเรียนแก้ปัญหาดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จได้ 5) กรอบงานการประกันคุณภาพศึกษามีศักยภาพมากพอที่จะช่วยเหลือโรงเรียน พัฒนาวัฒนธรรมการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่องได้ อย่างไรก็ตามผลการศึกษายังพบด้วยว่ามีตัวแปรต่าง ๆ เช่น ภาวะผู้นำ และทรัพยากรด้านการเงิน กระบวนการนี้จะยังไม่มากพอที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้

บาสเดน (Basden, 2000, p. 1684-A) ได้ทำการศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนหนึ่งซึ่งเมื่อทีมบุคคลภายนอกออกจากโรงเรียนแล้วกลับมาทำงานปกติของตน ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจจำนวน 72 ฉบับ นำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ ระหว่างการตรวจเยี่ยมจากภายนอกกับเจตคติต่อความถี่ และระดับของการเข้าเกี่ยวข้องของครูในกิจกรรมที่หลากหลาย โปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผลลัพท์กันอยู่ ถึงแม้จะมีตัวแปรที่มีค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติน้อยตัวมาก แต่มีตัวแปรบางตัวที่พบที่มีความแตกต่างระหว่าง

กลุ่มที่ได้รับการตรวจเยี่ยม ตัวแปรที่มีนัยสำคัญส่วนมาก เกี่ยวกับบุคคลที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมที่หลากหลายเหล่านั้น

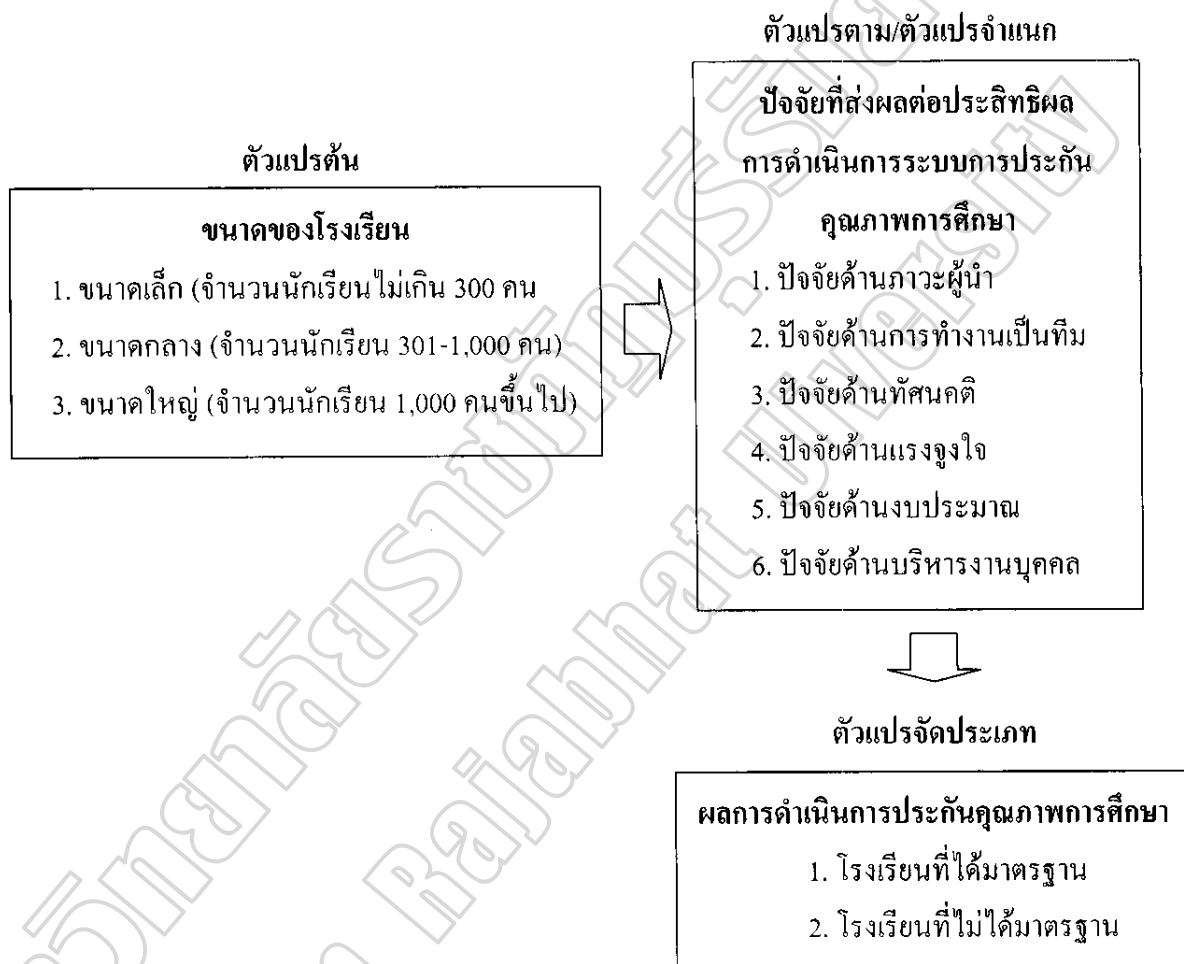
คาห์ล (Kahl, 1998, p. 4142-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้บริหารจำนวน 10 คน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ประจำท้องถิ่นทางตอนใต้ของรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้สร้างขึ้นเพื่อประเมินการสอนของครูการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือมาตรฐานของสภาวิชาชีพการสอนระดับเด็กรุ่นแห่งรัฐและเกณฑ์อื่น ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการสอนของครูคล้าย ๆ กันแต่มีรายละเอียดบางอย่างแตกต่างกันไปตามภูมิภาคและการเตรียมผู้บริหาร นอกจากนี้ยังพบว่าเกณฑ์ในการประเมินผลดังกล่าวสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน 6 ใน 11 ด้าน

นิวบี (Newby, 1998, p. 88-A) ได้ทำการวิจัยการบริหารงานคุณภาพทั่วทั้งองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษาโดยเปรียบเทียบระหว่าง 4 โรงเรียนที่ใช้หลัก TQM และอีก 4 โรงเรียนที่ไม่ใช้หลัก TQM ในการบริหารงาน ผู้วิจัยใช้ทั้งข้อมูลด้านคุณภาพและด้านปริมาณปรากฏว่าด้านปริมาณทำให้ทราบถึงความแตกต่างกัน 3 แห่ง แห่งแรกแตกต่างกันในเรื่องการฝึกการตอบสนองแห่งที่ 2 แตกต่างกันในเรื่องความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนและสิ่งที่เขาพอใจกลายเป็นมาตรการการวัดคุณภาพ แห่งที่ 3 แตกต่างกันในเรื่องคุณภาพ ส่วนอีกแห่งที่ไม่แตกต่างกันพบว่า 29% ของโรงเรียนที่ใช้ TQM และ 31% ที่ไม่ใช้ TQM กำลังประสบความสำเร็จด้านข้อมูลเชิงคุณภาพ สะท้อนให้เห็นว่าผู้ถูกวิจัยมีความพึงพอใจกับงานที่ทำอยู่ในระดับต่ำทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการที่จะเป็นอยู่มาก และข้อมูลเชิงคุณภาพยังสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียน โรงเรียนที่ใช้หลัก TQM ในการบริหารงานจะให้ความสนใจกับความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียน แต่กลับสนใจในเรื่องการสอบ ระเบียบวินัย และหลักการสอนเบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติพื้นฐาน

เชียนาน (Sheahan, 1998, p. 4208-A) ได้ศึกษากระบวนการรองรับวิทยฐานะและคำนิยามของคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันนักกฎหมาย นักการศึกษาและประชาชนทั่วไปให้ความสนใจเกี่ยวกับการตรวจคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามากขึ้น การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับความคิดเห็นและเจตคติของชั้นนำในสถาบันรับรองวิทยฐานะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 20 คน โดยได้กำหนดประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของสถาบัน และกระบวนการรับรองวิทยฐานะสำหรับชั้นนำแสดงความคิดเห็นดังนี้ 1) ผู้บริหารชั้นนำในสถาบันอุดมศึกษามีกระบวนการในการกำหนดคำนิยาม

คุณภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันอย่างไร 2) องค์ประกอบของคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถาบันมีอะไรบ้าง และกระบวนการรับรองวิทยฐานะระดับสถาบันมีบทบาทต่อการสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร และ 3) คำนิยามคุณภาพการจัดการศึกษาของแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เมื่อพิจารณาตามหน่วยงานระดับเขตองค์กรรับรองวิทยฐานะ ผลการศึกษาได้สรุปเป็นประเด็นเพื่อนำไปสู่การอภิปราย 5 ประเด็น คือ 1) บทบาทของสาธารณชนในการกำหนดวินิจฉัยและตรวจสอบกระบวนการรับรองวิทยฐานะคุณภาพการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2) การรับรองวิทยฐานะเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการประกันคุณภาพการศึกษาในอเมริกา เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ดำเนินงานโดยกลุ่มสถาบันด้วยกันและทำให้เกิดการผลักดันในสถาบันต่าง ๆ ที่ดำเนินการประกันคุณภาพได้ด้วยความสมัครใจ 3) การประกันคุณภาพการศึกษาต้องกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ครุชนีมากกว่าเกณฑ์อื่น ๆ 4) ประชาคมอุดมศึกษาต้องให้รัฐบาลกลางและรัฐบาลแห่งรัฐเข้ามามีบทบาทในการกำหนดคำนิยามคุณภาพการจัดการศึกษามากขึ้น และ 5) คุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นแนวคิดที่ละเอียดอ่อนและเข้าใจยาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2559 จาก 66 โรงเรียน จำนวน 3,088 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2559 จาก 20 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำนวน 433 คน มีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวนนักเรียน 301-1,000 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป

ขั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ทำการสุ่มโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน มาร้อยละ 30 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง แต่ละขนาด ปรากฏดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	
	ประชากร (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)
ขนาดใหญ่	19	6
ขนาดกลาง	34	10
ขนาดเล็ก	13	4
รวม	66	20

ขั้นที่ 3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จากโรงเรียน 20 โรงเรียน เป็นผู้บริหารและครู จำนวน 865 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) มาร้อยละ 50 ได้จำนวน 433 คน มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. จำแนกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูในโรงเรียนจำนวน 433 คน ตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
2. แบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูในแต่ละขนาดของโรงเรียน ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.1 ครูในโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน จำนวน 260 คน
 - 2.2 ครูในโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน จำนวน 173 คน ปรากฏดังตาราง 3.2

ตาราง 3.2

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
จำแนกตามขนาดโรงเรียน และผลการประเมินของ สมศ.

ขนาดของโรงเรียน	ผลการประเมินของ สมศ.	
	ได้มาตรฐาน	ไม่ได้มาตรฐาน
	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	16	18
ขนาดกลาง	80	57
ขนาดใหญ่	164	98
รวม	260	173

กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่ได้มาตรฐานจำนวน 260 คน
และไม่ได้มาตรฐาน จำนวน 173 คน รวมทั้งหมด 433 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 6 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ
2. ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม
3. ปัจจัยด้านทัศนคติ
4. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ
5. ปัจจัยด้านงบประมาณ
6. ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำผลที่ได้มาใช้สังเคราะห์ กำหนดกรอบแนวคิดของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดสร้างแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ ให้ได้ข้อคำถามครอบคลุมปัจจัย 6 ด้าน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ของปัจจัยที่ศึกษา ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ดังนี้

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด วุฒิศึกษา กศ.ด. สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.2 รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ ห้ายเรือคำ วุฒิศึกษา กศ.ด. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์ วุฒิศึกษา ปร.ด. สาขาภาษาอังกฤษศึกษา ตำแหน่ง รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

4.4 ดร. รัตติมา พานิชอนุรักษ์ วุฒิศึกษา ศษ.ด. สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

4.5 ดร. อุดลย์ สุชีรัมย์ วุฒิศึกษา ปร.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

5. พิจารณาค่าเฉลี่ยของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ถ้าได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50-1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเข้าเกณฑ์จะนำไปใช้ได้ (สมนึก กัททิษณี, 2546, หน้า 220) ซึ่งผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แบบสอบถามเข้าเกณฑ์ จำนวน 36 ข้อ โดยมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนางรอง โรงเรียนพนมรุ้ง และโรงเรียนเหลืงพนาลัยวิทยาลัย จำนวน 60 คน

7. หาคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อ จากค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.32-0.79 ได้ข้อที่มีอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ จำนวน 36 ข้อ

8. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 และค่าความเชื่อมั่นรายด้านตั้งแต่ 0.81-0.95 โดยมีค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 เท่ากับ 0.95 ด้านที่ 2 เท่ากับ 0.91 ด้านที่ 3 เท่ากับ 0.93 ด้านที่ 4 เท่ากับ 0.91 ด้านที่ 5 เท่ากับ 0.81 และด้านที่ 6 เท่ากับ 0.87

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ส่งคืนแบบสอบถามมายังกลุ่มงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยัง โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 20 โรงเรียน จำนวน 433 ชุด เก็บรวบรวมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองได้ทั้งหมด 20 โรงเรียน จำนวน 433 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามครบตามจำนวนแล้ว นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาความถี่ และร้อยละ ของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2544, หน้า 163)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายความว่า	น้อยที่สุด

3. หาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

4. นำข้อมูลไปวิเคราะห์เปรียบเทียบ และจำแนกประเภท ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (One-way MANOVA) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แลมด้า (A) ของ Wilks' Lambda เพื่อคำนวณหา F-test ตามวิธีของ Rulon และ Brooks

4.2 วิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise method) โดยวิธีวิลค์ แลมบ์ดา (Wilks' Lambda)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยการหาค่าเฉลี่ยของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 63-66)

1.2 อำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อกับคะแนนรวม โดยใช้ Item-total correlation (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2546, หน้า 92)

- 1.3 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบราด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 174)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 110)
4. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (One-way MANOVA) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แลมด้า (Λ) ของ Wilks' Lambda เพื่อคำนวณหา F-test ตามวิธีของ Rulon และ Brooks (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, หน้า 19)
5. วิเคราะห์จำแนกกลุ่ม
 - 5.1 คำนวณหาค่า Eigenvalue
 - 5.2 คำนวณหาค่า V
 - 5.3 เขียนสมการจำแนกประเภท
 - 5.4 ทดสอบนัยสำคัญของสมการจำแนกประเภท โดยใช้วิธีของ บาร์ทเลต (Bartlett's V) ซึ่งมีการแจกแจงแบบ χ^2 (Chi-Square) ที่ $df = p+K-2m$ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 30-31)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิจัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการสื่อความหมายเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับของความเป็นอิสระ
Y	แทน	ค่าของฟังก์ชันของตัวแปรในสมการจำแนกกลุ่ม
λ	แทน	ค่าไอเกน (Eigenvalue)
Λ	แทน	ค่า Wilks' Lambda
R_c	แทน	ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation)
χ^2	แทน	สถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square)
X_1	แทน	ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ
X_2	แทน	ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม
X_3	แทน	ปัจจัยด้านทัศนคติ
X_4	แทน	ปัจจัยด้านแรงจูงใจ
X_5	แทน	ปัจจัยด้านงบประมาณ
X_6	แทน	ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 4.2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดของ โรงเรียน และผลการประเมินรอบสามของ สมศ. โดยใช้ร้อยละ
- 4.2.1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ศึกษา
- 4.2.1.3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
- 4.2.1.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 6 ปัจจัยที่ศึกษา
- 4.2.1.5 ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา

4.3 ผลการวิจัย

- 4.2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดของ โรงเรียน และผลการประเมินรอบสามของ สมศ. โดยใช้ร้อยละ ปรากฏดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1

จำนวนและร้อยละของครู และผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และผลการประเมินรอบสามของ สมศ.

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน) (n = 433)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	151	34.87
หญิง	282	65.13
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	276	63.74
ปริญญาโท	156	36.03
ปริญญาเอก	1	0.23
ตำแหน่ง		
ครูผู้สอน	417	96.31
รองผู้อำนวยการ	12	2.77
ผู้อำนวยการ	4	0.92
ขนาดของโรงเรียน		
เล็ก	34	7.85
กลาง	137	31.64
ใหญ่	262	60.51
ผลการประเมินรอบสามของ สมศ.		
ได้มาตรฐาน	260	60.05
ไม่ได้มาตรฐาน	173	39.95

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.13 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.74 ดำรงตำแหน่งครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 96.31 สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 60.51 และมีผลการประเมินรอบสามของ สมศ. ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 60.05

4.2.2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ศึกษา

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และผลการประเมินรอบสามของ สมศ. ปรากฏดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการศึกษา จำนวนตามขนาดของโรงเรียน และผลการประเมินรอบสามของ สบศ.

ปัจจัย	โรงเรียนขนาดเล็ก			โรงเรียนขนาดกลาง			โรงเรียนขนาดใหญ่			โดยรวม				
	ไม่ได้มาตรฐาน		ไม่ได้มาตรฐาน	ไม่ได้มาตรฐาน		ไม่ได้มาตรฐาน	ไม่ได้มาตรฐาน		ไม่ได้มาตรฐาน					
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
1. ด้านภาวะผู้นำ	3.66	0.44	3.70	0.48	4.12	0.56	3.92	0.63	4.28	0.49	4.13	0.52	3.97	0.55
2. ด้านการทำงานเป็นทีม	3.41	0.43	3.78	0.37	4.11	0.56	3.98	0.58	4.08	0.59	4.09	0.58	3.91	0.58
3. ด้านทัศนคติ	3.73	0.24	3.91	0.34	4.18	0.46	3.91	0.51	4.11	0.53	4.07	0.56	3.99	0.51
4. ด้านแรงจูงใจ	3.50	0.55	4.17	0.59	4.20	0.53	3.96	0.54	4.03	0.55	4.10	0.60	3.99	0.57
5. ด้านงบประมาณ	3.60	0.42	3.69	0.42	3.91	0.64	3.68	0.56	3.89	0.65	4.10	0.57	3.81	0.62
6. ด้านบริหารงานบุคคล	3.84	0.29	4.06	0.51	4.28	0.51	4.02	0.58	4.24	0.44	4.18	0.56	4.10	0.51
รวม	3.62	0.29	3.89	0.34	4.13	0.44	3.91	0.45	4.11	0.43	4.11	0.47	3.96	0.45

จากตาราง 4.2 พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน ส่วนครูในโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน

ครูในโรงเรียนขนาดกลางที่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ส่วนครูในโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน

ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ส่วนครูในโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน

ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.10$) ปัจจัยด้านทัศนคติ ($\bar{X} = 3.99$) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ($\bar{X} = 3.99$) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 3.97$) ปัจจัยด้านการดำเนินงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.91$) และปัจจัยด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.81$)

4.2.2.3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One-way MANOVA) ปรากฏดังตาราง 4.3

ตาราง 4.3

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นรายด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

Effect	Value	F	Hypothesis df	Error df	p
Pillai's Trace	.131	4.959	12	852	.000**
Wilks' Lambda	.872	5.004	12	850	.000**
Hotelling's Trace	.143	5.050	12	848	.000**
Roy's Largest Root	.113	8.030	6	426	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.3 พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัจจัยรายด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2.2.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 6 ปัจจัยที่ศึกษา ปราบกฏดังตาราง 4.4

ตาราง 4.4

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษา

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
X ₁	1.00					
X ₂	.621**	1.00				
X ₃	.532**	.611**	1.00			
X ₄	.544**	.638**	.682**	1.00		
X ₅	.509**	.534**	.623**	.605**	1.00	
X ₆	.448**	.528**	.603**	.670**	0.601**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.4 พบว่า ปัจจัยทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละด้านตั้งแต่ .448 ถึง .682

4.2.2.5 ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการศึกษาประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise method) โดยวิธีวิลค์ แลมบ์ดา (Wilks' Lambda)

จากตัวแปรที่นำมาศึกษา จำนวน 6 ตัว ผลการวิเคราะห์แบบเลือกตัวแปรเข้ามาวิเคราะห์ตามลำดับความสำคัญด้วยวิธีวิลค์ แลมบ์ดา พบว่า มีตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวแปร ที่มีความสามารถในการจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน ในการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏดังตาราง 4.5

ตาราง 4.5

ตัวแปรที่จำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวิธีแบบขั้นตอน

ขั้นที่	ตัวแปร	ค่า Wilks' Lambda
1	ด้านทัศนคติ (X_3)	0.990*
2	ด้านบริหารงานบุคคล (X_6)	0.987*
3	ด้านภาวะผู้นำ (X_1)	0.974*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.5 พบว่ามีตัวแปรทั้งหมด 3 ตัว ที่ร่วมกันจำแนกโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยตัวแปรด้านทัศนคติ (X_3) ได้รับคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์ในขั้นที่ 1 ตัวแปรด้านบริหารงานบุคคล (X_6) ได้รับคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์ในขั้นที่ 2 และตัวแปรด้านภาวะผู้นำ (X_1) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์เป็นตัวสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรทั้ง 3 ตัว ที่ร่วมกันจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน สามารถนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนก เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญของแต่ละตัวแปรตามน้ำหนักในการจำแนกกลุ่ม ปรากฏดังตาราง 4.6

ตาราง 4.6

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนกประเภทของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การจำแนกกลุ่ม	
	คะแนนดิบ	คะแนนมาตรฐาน
ด้านภาวะผู้นำ (X_1)	1.658	.904
ด้านบริหารงานบุคคล (X_6)	1.556	.786
ด้านทัศนคติ (X_3)	1.184	.607
ค่าคงที่ (Constant)	-5.200	

ค่าเฉลี่ยของสมการจำแนกกลุ่ม (Group centroids) ของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา เท่ากับ .262 และของโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา เท่ากับ -.394

จากตาราง 4.6 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน มีจำนวน 3 ตัวแปร เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตัวแปรด้านภาวะผู้นำ (X_1) ซึ่งมีน้ำหนักในการจำแนกเป็น .904 ตัวแปรด้านบริหารงานบุคคล (X_6) มีน้ำหนักในการจำแนกเป็น .786 และตัวแปรด้านทัศนคติ (X_3) มีน้ำหนักในการจำแนกเป็น .607 ซึ่งสามารถแสดงสมการในการจำแนกประเภท ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -5.200 + 1.658x_1 + 1.556x_6 + 1.184x_3$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{Y'} = .904Z_{x_1} + .786Z_{x_6} + .607Z_{x_3}$$

สมการจำแนกประเภท สามารถนำไปทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ และนำไปคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่มได้ ปรากฏดังตาราง 4.7 และ 4.8

ตาราง 4.7

ค่าสถิติในการทดสอบนัยสำคัญของการจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน
ในการประกันคุณภาพการศึกษา

Function	λ	R_c	Λ	χ^2	df	p
1	.104	.307	.906	42.255	6	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.7 พบว่า ฟังก์ชัน 1 มีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล เท่ากับ 0.307
และค่าวิคัล แลมบ์ดา เท่ากับ 0.906 นั่นคือ สมการมีอำนาจในการจำแนกกลุ่มได้ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.8

ผลการจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	กลุ่มที่คาดคะเน	
		ได้มาตรฐาน	ไม่ได้มาตรฐาน
ได้มาตรฐาน	260	168 (64.60%)	92 (35.40%)
ไม่ได้มาตรฐาน	173	70 (40.50%)	103 (59.50%)

ร้อยละของความถูกต้องของการจำแนกกลุ่ม เท่ากับ 62.60

จากตาราง 4.8 พบว่า สมการจำแนกกลุ่มสามารถนำมาคาดคะเนการเป็นสมาชิกของกลุ่ม
โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน ได้ถูกต้องร้อยละ 64.60 และกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน ได้ถูกต้องร้อยละ
59.50 และสามารถจำแนกทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 62.60

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน ส่วนครูในโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน

ครูในโรงเรียนขนาดกลางที่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ส่วนครูในโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน

ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ส่วนครูในโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน

ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีปัจจัยรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยด้านงบประมาณ

5.1.2 โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.3 ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่ม โรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล และปัจจัยด้านทัศนคติ

5.1.4 สมการในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = -5.200 + 1.658x_1 + 1.556x_6 + 1.184x_3$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z_y = .904Z_{x_1} + .786Z_{x_6} + .607Z_{x_3}$$

สมการจำแนกกลุ่มที่ได้ สามารถนำมาคาดคะเนการเป็นสมาชิกกลุ่ม โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน ได้ถูกต้องร้อยละ 64.60 และกลุ่ม โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน ได้ถูกต้องร้อยละ 59.50 ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า สมการจำแนกกลุ่มสามารถคาดคะเนการเป็นสมาชิกของทั้งสองกลุ่ม ได้ถูกต้องร้อยละ 62.60

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยด้านงบประมาณ ข้อค้นพบที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

5.2.1.1 ด้านบริหารงานบุคคล บุคลากรในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน ไม่แบ่งแยกเป็นกลุ่มพวก และมีแบบแผนการทำงานเป็นทีม ที่มีลักษณะร่วมแรงร่วมใจและแบ่งปันช่วยเหลือกัน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนที่สำคัญ สอดคล้องกับข้อเสนอของ เท็ด (Ted, 1993, pp. 78-80) ที่ได้ศึกษาและสรุปว่า ปัจจัยด้านมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเน้นว่าแม้การประกันคุณภาพจะให้ความสำคัญกับการจัดระบบขององค์กร เพื่อให้บรรลุความต้องการขององค์กร แต่การที่เน้นรูปแบบและวิธีการมากเกินไป จนไม่เห็นความสำคัญของมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานถือว่าเป็นความล้มเหลว

5.2.1.2 ด้านทัศนคติ บุคลากรที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ย่อมส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้มากที่สุด สอดคล้องกับข้อค้นพบของ เมอร์กัทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan, 1994,

pp. 63-65) ได้วิเคราะห์องค์การที่นำ TQM ไปปฏิบัติงานได้ดีและประสบความสำเร็จ ต้องมีการดำเนินงานตามแนวทางเดียวกันขององค์การ ทุกคนมุ่งสู่จุดหมายด้วยกลยุทธ์เดียวกัน และยอมรับในวิสัยทัศน์ขององค์การ

5.2.1.3 ด้านแรงจูงใจ ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จะต้องมีการเตรียมการที่เหมาะสม ควรมีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ สร้างความตระหนักให้เห็นความจำเป็นต่อการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ เท็ด (Ted, 1993, pp. 78-80) ได้นำเสนอกฎพื้นฐาน 4 ประการ ที่ผู้บริหารควรนำมาใช้ คือ 1) คนส่วนใหญ่จะไม่ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ได้รวดเร็ว และจะต่อต้านถ้าแนวคิดเหล่านั้นถูกผลักดันเข้ามาอย่างมากมายแม้ว่าจะเห็นด้วยในหลักการ 2) คนจะทำงานอย่างดีเมื่อพวกเขามีความรู้สึกพอใจ 3) ภาระงานต้องเข้ากันได้กับบุคลิกภาพของบุคคลที่ได้รับเลือกให้ทำ และ 4) ความอัจฉริยะของการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้โดยผ่านการทำงานเป็นทีมเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม

5.2.1.4 ด้านภาวะผู้นำ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สามารถประสานงานสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุน และเอื้ออำนวยให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ มีการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล มุ่งมั่นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา กระตุ้น จูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ รู้จักและมีทักษะในการวางแผน กำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้รูปแบบในการบริหารให้บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงมา ที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ มูเฮด และกริฟฟิน (Moorhead & Griffin, 1998, pp. 558-560) และ โกสท์ และเดวิส (Goetsch & Davis, 1995, pp. 179-781) ที่ระบุว่า การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ เพราะความร่วมมือในองค์กรที่มีพลังต้องอาศัยกลไกการควบคุม และกลไกการแก้ปัญหาของผู้บริหาร

5.2.1.5 ด้านการทำงานเป็นทีม โดยโรงเรียนที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรไว้ชัดเจน ทำให้โครงสร้างของการบริหารมีความคล่องตัว เอื้ออำนวยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดีระหว่างบุคลากร สนับสนุนการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคลากรอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Taylor & Hill (1993, pp. 15-20) ที่กล่าวถึงการนำ TQM มาใช้ในองค์กรทางการศึกษา สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญที่สนับสนุน

การดำเนินงานคือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับองค์การ (Organizational factors) ใน 2 ประเด็นหลักคือ ลักษณะองค์การ (Organic) ประกอบด้วย โครงสร้างขององค์การ และวัฒนธรรมองค์การ และการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ TQM เป็นแนวทางการบริหารที่ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

5.2.1.6 ด้านงบประมาณ โรงเรียนที่มีความพร้อมด้านงบประมาณสนับสนุน จะสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้มีประสิทธิภาพกว่าโรงเรียนที่ขาดแคลนงบประมาณ ดังนั้นรัฐควรจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนเพิ่มขึ้น และต้องมีการกำกับติดตามการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับแนวคิดของ แฮริส และ โจน (Harris & Jon, 2000, pp. 37-39) ได้สรุปองค์ประกอบในการปรับปรุงคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จว่า ต้องได้รับการสนับสนุนของหน่วยงานภายในและภายนอก หน่วยงานภายใน ได้แก่ ครูและบุคลากรที่พร้อมจะทำงานร่วมกัน และสำหรับหน่วยงานภายนอกจะเข้ามามีบทบาทในการเจรจาต่อรองกับบุคลากร ให้การสนับสนุนทรัพยากรและเงินทุน ให้ความช่วยเหลือและกระตุณการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2546, หน้า 315-316) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยภายในที่ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก มี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านบุคลากร ส่วนปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านการเมือง สำหรับปัจจัยด้านอื่น คือ ปัจจัยด้านโครงสร้าง ด้านสภาพทางกายภาพ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของสังคม โคตรสีเขียว (2546, หน้า 111) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกัน โดยข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าข้าราชการครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจอมพล แก้วขวัญ (2547, หน้า 116) ที่ได้ศึกษา การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ โดยศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นการยืนยันว่าปัจจัยทั้งหมดที่นำมาศึกษาในครั้งนี้มีความสำคัญ และส่งผล ต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจริง

5.2.3 การวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพ การศึกษา พบว่า มีปัจจัย 3 ด้าน ที่สามารถจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน ในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านทัศนคติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา อย่างน้อย 1 ปัจจัยสามารถจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน ในการประกัน คุณภาพการศึกษาได้ และอธิบายได้ดังนี้

5.2.3.1 ด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักสูงสุดในสมการจำแนกประเภท ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุด ในการจำแนกกลุ่มโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐานในการ ประกันคุณภาพการศึกษา ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ แสดงว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มุ่งมั่น ทুম่เท และจริงจังในการทำงาน บริหารแบบให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วม ย่อมส่งผลต่อการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ แฮริสและ โจน (Harris & Jon, 2000, pp. 37-39) ได้สรุปองค์ประกอบในการปรับปรุงคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จว่า ผู้นำต้องแสดงความ รับผิดชอบ และมีบทบาทต่อการปรับปรุงสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของครู ในทุกระดับ ผู้นำจะผลักดันให้ครูรับผิดชอบต่อการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เก็ทกนก เอื้อวงศ์ (2546, หน้า 25-26) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัย สำคัญที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่ผู้บริหาร มีความมุ่งมั่น ทুম่เท สนใจใฝ่เรียนรู้ การมีวัฒนธรรมองค์การที่ดี คือ มีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบ แผนการทำงานเป็นทีม ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และเห็นคุณค่าของการประเมิน มีความรับผิดชอบ

เอาใจใส่ต่อการสอน สนใจใฝ่เรียนรู้และเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ โครงสร้างการประสานงานที่คล่องตัว และมีบุคลากรหรือคณะกรรมการทำงานรับผิดชอบงานประกันคุณภาพก็เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมเช่นกัน สำหรับกลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาและสนับสนุนช่วยเหลือ และการที่กฎหมายหรือนโยบายต้นสังกัดผลักดันให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพรวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนจริงจัง

5.2.3.2 ด้านบริหารงานบุคคล เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่มีความสำคัญรองลงมา ข้อค้นพบนี้ แสดงว่า ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในหลายประเด็น เช่น บุคลากรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน มีแบบแผนการทำงานที่เป็นทีม ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีการสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้ทุกคนเข้าใจตรงกัน และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ยอมรับและเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนางาน มีความไว้วางใจ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำให้บรรยากาศในโรงเรียนเอื้อต่อการพัฒนาและเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับข้อเสนอของ คัทแทนซ์ (Cuttance, 1994, pp. 56-57) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยนำเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมและบรรยากาศของสถานศึกษาไว้ว่า วัฒนธรรมและบรรยากาศของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาจะมีสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เป็นระเบียบเอื้อต่อการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานที่มีการยอมรับของผู้ปฏิบัติงานที่จะร่วมดำเนินการตามพันธกิจที่เน้นผลสำเร็จ การมุ่งเน้นการแก้ปัญหา และมีความสมานสามัคคี ความร่วมมือ การเห็นพ้อง การสื่อสารของบุคลากรที่ถูกต้อง คล่องตัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของอคุลย์ อูชิรัมย์ (2555, หน้า 132-137) ได้พัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) โมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์การ และสภาพแวดล้อม ตัวแปรผล ได้แก่ คุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านครู และความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีที่แสดงความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลหลังการปรับ โมเดลผ่านตามเกณฑ์การพิจารณาทุกค่า ดังนี้ $\chi^2 = 79.243$ ($p\text{ value} = .845$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนี χ^2 / df เท่ากับ .853 RMSEA เท่ากับ .000 SRMR เท่ากับ .0197 ค่า GFI เท่ากับ .962 และ ค่า AGFI เท่ากับ .938 2) ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน คือ ด้านบุคลากรในองค์การ และการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสูงที่สุด คือ สภาพแวดล้อม

จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เก็จนก เอื้อวงศ์ (2546, หน้า 25-26) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัย สำคัญที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่ผู้บริหาร มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท สนใจใฝ่เรียนรู้ การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี คือ มีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบ แผนการทำงานเป็นทีม ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และเห็นคุณค่าของการประเมิน มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อการสอน สนใจใฝ่เรียนรู้และเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนา คุณภาพการศึกษา นอกจากนั้น โครงสร้างการประสานงานที่คล่องตัว และมีบุคลากรหรือคณะกรรมการ ทำงานรับผิดชอบงานประกันคุณภาพก็เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมเช่นกัน สำหรับกลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาและสนับสนุนช่วยเหลือ และการ ที่กฎหมายหรือนโยบายต้นสังกัดผลักดันให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพ รวมทั้งหน่วยงาน ต้นสังกัดนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนจริงจัง

5.2.3.3 ด้านทัศนคติ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 ข้อค้นพบนี้ แสดงว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ ซึ่งได้แก่ ความพร้อมของบุคลากร ความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพ การศึกษา นั่นคือ ทัศนคติที่ดีของบุคลากรในโรงเรียน จะเอื้ออำนวยและส่งผลต่อการประกัน คุณภาพการศึกษา ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ สอดคล้องกับแนวคิดของสุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546, หน้า 36-40) ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กร ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ ลักษณะขององค์กร ลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคคลในองค์กร และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546, หน้า 132-133) ได้ศึกษาการ พัฒนา โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้โมเดลสมการ โครงสร้างกลุ่มพหุ พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของ ประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม ประกอบด้วย ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะบุคลากร และตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของ โรงเรียน ปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านลักษณะของนโยบายการบริหารและ การปฏิบัติ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบายการบริหารและ การปฏิบัติ

จากผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปรเพียง 3 ตัว ที่ร่วมกันจำแนกโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและไม่ได้มาตรฐาน ในการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวแปรอีก 3 ตัว ที่นำมาศึกษามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใกล้เคียงกัน จนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และลักษณะตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง มีลักษณะส่วนร่วมคล้ายกัน เมื่อแยกเป็นหลายปัจจัยจึงทำให้มีอำนาจในการจำแนกกลุ่มได้ต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้และการนำเอาผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมากทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านทัศนคติ ด้านแรงจูงใจ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านงบประมาณ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรนำปัจจัยที่ค้นพบดังกล่าว ไปใช้ในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์และเป็นรูปธรรม

1.2 จากการศึกษาวิเคราะห์จำแนกประเภท พบว่าสมการสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องเพียงร้อยละ 62.60 ในขณะที่ฟังก์ชันจำแนกที่นิยมนำไปจำแนกกลุ่ม จะต้องสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 90 ขึ้นไป ดังนั้นสมการที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกในการวิจัยครั้งนี้จึงไม่เหมาะที่จะนำไปใช้จำแนกกลุ่ม แต่จะมีประโยชน์ในการศึกษาว่าตัวแปรใดที่สามารถจำแนกระหว่างโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน และโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 ภาวะผู้นำ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงาน คัดสรรใจโดยใช้ข้อมูล ใช้การบริหารแบบให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน

1.4 การบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรเสริมสร้างให้บุคลากรในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีวัฒนธรรมขององค์กรที่มุ่งสู่คุณภาพ ออกแบบการบริหารให้บุคลากร มีการทำงานเป็นทีม มีโอกาสได้ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และปรับปรุงพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

1.5 ทัศนคติของบุคลากร โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีและตระหนักในความสำคัญ รวมทั้งให้ความร่วมมือในการดำเนินการระบบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุน สร้างกลไกให้โรงเรียนนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่องตลอดจนให้มีการรายงานผลการประเมินและการพัฒนาต่อสาธารณชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจำแนกตามบริบทของชุมชนที่แตกต่างกัน เช่น ชุมชนชนบท ชุมชนเมือง ชุมชนอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด และให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดอื่น เช่น กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น เป็นต้น

2.4 ควรจะมีการศึกษาในลักษณะนี้อีก โดยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม แล้วค้นหา ทำการคัดเลือกเฉพาะตัวแปรบางคุณลักษณะ ที่ผู้วิจัยค้นพบว่ามีส่วนจำแนกความแตกต่างได้สูง แล้วเพิ่มตัวแปรอื่นที่คาดว่าน่าจะมีส่วนในการจำแนกความแตกต่างของกลุ่มเพื่อให้อำนาจการจำแนกกลุ่มสูงมากขึ้น

2.5 ควรนำผลการวิจัยมาปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อหาแนวทาง และวิธีการที่เหมาะสมกับสถานศึกษามากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: ศูนย์กลางคพรั้ว.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2546). ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศ.ค. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์. (2544). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจียมทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศ.ค. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จอมพล แก้วขวัญ. (2547). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ. (2556). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ค. (การวิจัยและประเมินทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑารัตน์ วิทยาขาว. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา : ศึกษากรณีการนำนโยบาย ไปปฏิบัติในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ ศ.ค. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชาติชาย กิ่งมิ่งเฮ. (2543). *แนวทางปรับปรุงการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทวินทร์ ศิริโชคชัยกุล. (2549). ผู้บริหารที่ระบบบริหารคุณภาพ. *วารสาร Engineering Today*, 4(43), หน้า 77-79.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากุล. (2543). *การพัฒนาดัชนีรวมของคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต*. วิทยานิพนธ์ ค.ค. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2541). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2544). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประศาสตร์ บุญสนอง. (2543). *การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัย*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประเสริฐ สุทธิประสิทธิ์. (2544). *การพัฒนาการจัดทำและการเข้าสู่ ISO 9000: 2000*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- พ่องศรี แก้วชูแสน. (2555). *การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยานิพนธ์ ปร.ค. (ศึกษาศาสตร์)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มยุรี แพ้วหลาย. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ ปร.ค. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา: ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ละมุล รอดขวัญ. (2555). *การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษภาคใต้ตอนบน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ค. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2541). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- วิทยาการ เชียงกุล. (2542). รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2541 วิกฤตและโอกาสในการปฏิรูป การศึกษาและสังคมไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- วินัย ป้อมดำ. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต ภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ค. (ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิวัฒน์ กล้าวิจารณ์. (2543). การดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศตามเกณฑ์มาตรฐานกรมสามัญ ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). การวิเคราะห์หุระดับ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมขัย และสุพักตร์ พิบูลย์. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมนึก ภัทธิษธานี. (2546). การวัดผลการศึกษา. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2546). การวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2552). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2539). การนำเสนอรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพ ทั้งองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ค. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการ, 1(5), หน้า 5-21.
- สยาม สุ่มงาม. (2541). กระบวนการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการประกันคุณภาพ การศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนนำร่องสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังคม โกลตรสีเขียว. (2546). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2558). ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: วิ ทิ ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- _____. (2544). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). *คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2558). *สมศ. เปิดรายชื่อ 10 จังหวัดคุณภาพ*. *อุตสาหกรรม* 15(3), หน้า 5.
- ตำราญี มีแจ้ง. (2543). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- _____. (2546). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกิจ กลางสุข. (2547). *การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านหนองเบ็ด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. (2546). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุระดับ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดุลย์ สุชีรัมย์. (2555). *การพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อำรุง จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2542). *การศึกษา: แนวทางการพัฒนาคุณภาพวารสารวิชาการ*, 3(4), หน้า 2-12.
- อุทุมพร จามรมาน. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฟีนีฟับลิชซิ่ง.
- อุไรวรรณ เจนวนิชยานนท์. (2544). *แนวคิดในการประกันคุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. *วิชาการ*, 3(6), หน้า 3-10.

- Basden, L. L. (2000). Illinois Quality Assurance and Improvement Planning Process: Examining the Relationship between External Review Visit and Internal Review and Planning Process. *Dissertation Abstracts International*, 61(5), p. 1684A.
- Blankstein, A. M. (1996, September). Why TQM Can't Work and a School Where It Did. *Educational Digest*, 62(01) p. 127.
- Bugg, K. A. (2001). Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois High Schools. *Dissertation Abstracts International*, 61(11), p. 4330A.
- Burridge, E. & Ribbins, P. (1995). Promoting Improvement in Schools: Aspects of Quality in Birmingham. in *Improving Education: Promoting Quality in Schools*, pp. 191-217. London: Cassell.
- Burrill, C. W. & Ledolter, J. (1999). *Achieving Quality through Continual Improvement*. New York: John Wiley and Sons.
- Cheng, Y. C. (1996). *School Effectiveness and School-based Management: A Mechanic for Development*. London: Palmer Press.
- Crosby, P. B. (1979). *Quality is Free*. New York : McGraw-Hill.
- Cuttance, P. (1994). *Consumer Evaluation of Quality Management and Quality Assurance Systems for Schools*. Sydney: NSW Department of School Education.
- Dale, E. & Michelon, L. C. (1994). *Managing Quality* (2 nd ed.). New York: Prentice-Hall.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the Crisis*. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.
- Doherty, G. D. (1994). *Developing Quality Systems in Education*. London: Routledge.
- Ellis, R. (1993). Quality Assurance for University Teaching: Issues and Approaches. in *Quality Assurance for University Teaching*. pp. 3-15. Great Britain: Open University Press.
- Frazier, A. (1997). *A Roadmap for Quality Transformation in Education*. Boca Raton: St. Lucie Press.
- Goetsch, D. L. & Davis, S. (1994). *Introduction to Total Quality: Quality Productivity Competitiveness*. New York: Mcmillan.
- _____. (1995). *Implement Total Quality*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Green, D. (1993, April). Quality Assurance in Western Europe: Trends, Practices and Issues. *Quality Assurance in Education*. 3(1), pp. 4-14.

- Harman, G. (1996). *Quality Assurance for Higher Education: Development and Managing Quality Assurance for Higher Education Systems and Institutions in Asia and the Pacific*. Bangkok, UNESCO.
- Harrington, H. J. & Mathers, D. D. (1997). *ISO 9000 and Beyond: From Compliance to Conformance Improvement*. New York: McGraw-Hill.
- Harris, A. & Jon, Y. (2000, March). Comparing School Improvement Programmers in England and Canada. *Journal of School Leadership and Management*, 10(7), pp. 37-39.
- Healy, M. (1994). *BS 5750 and Beyond in a Secondary School: A Change for the Best*. London: David Fulton.
- Hertling, E. (2000, February). Implementing Whole-school Reform. *Journal of Learning Librarian*, 15(03), pp. 37-40.
- Hill, R. (1998, October). Quality Assurance Quality Improvement and Health Care. *Quality Assurance*, 1(3), pp. 12-15.
- Ishikawa, K. (1985). *What is Total Quality Control?*. Translated by D.J.Lu. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Juran, J. M. & Gryna, F. M. (1993). *Quality Planning and Analysis* (3rd ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Kahl, K. A. (1998). Principals' Criteria for Quality Middle School Instruction. *Dissertation Abstracts International*, 58(11), p. 4142A.
- Kaufman, R. & Zahn, D. (1993). *Quality Management Plus: The Continuous Improvement of Education*. Newbury Park: Corwin Press.
- Lessinger, L. M. (1971). *Accountability in Education*. Worthington: Charles A. Publishing.
- Milliken, W. C. (1972). *Making the School System Accountable*. Worthington: Charles A. Publishing.
- Moorhead, G. & Griffin, R. W. (1998). *Organizational Behavior: Managing People and Organizational* (5th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Murgatroyd, S. & Morgan, C. (1994). *Total Quality Management and the School*. Buckingham: The Open University Press.

- National Institute of Standards and Technology. (1996). *The Malcolm Baldrige National Quality Award: Education Pilot Criteria*. Milwaukee: American Society for Quality Control.
- Newby, E. F. (1998, July). Total Quality Management and The Elementary School. *Dissertation Abstracts International*, 59(01), p. 88A.
- Nightingale, P. & O'Neil, M. (1994). *Achieving Quality Learning in Higher Education*. London: Kogan.
- Orsini, J. N. (2000, March). Troubleshooting your Activities for Excellence. *Journal of Total Quality Management*, 14(2), pp. 25-27.
- Parsons, C. (1994). *The Politics and Practice of Quality*. London: David Fulton.
- Pike, J. & Barnes, R. (1996). *TQM in Action* (2nd ed.). London: Chapman and Hall.
- Porter, J. W. (1971). *Accountability in Education*. Worthington: Charles A. Publishing.
- Reynolds, D. (1995). *School Effectiveness and Quality in Education*. London: Cassell.
- Sallis, E. (1993). *Total Quality Management in Education*. London: Kogan Page.
- Sheahan, P. M. (1998). The Accreditation Process and Definition of Quality. *Dissertation Abstracts International*, 58(11), p. 4208A.
- Steers, R. M. (1977). *Organizational Effectiveness: A Behavioral View*. Monica: Goodyear.
- Taylor, A. & Hill, F. (1993, September). Issues for Implementing TQM in Further and Higher Education: The Moderating Influence of Contextual Variables. *Quality Assurance in Education*, 15(2), pp. 12-21.
- Ted, P. E. (1993, Summer). Human Factors in Quality Assurance. *Journal of Information Systems Management*, 10(3), pp. 17-24.
- Tenner, A. R. & Detoro, I. J. (1992). *Total Quality Management*. New York: Addison-Wesley Publishing.
- Vroman, H. W. & Luchsinger, V. P. (1994). *Managing Organization Quality*. New York: IRWIN.
- Whatmough, R. (1994). *The Listening School: Sixth Formers and Staff as Customers of Each Other*. London: David Fulton.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด วุฒិการศึกษ กศ.ด. สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ ท้ายเรือคำ วุฒิการศึกษ กศ.ด. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชนันท์ วุฒิการศึกษ ปร.ด. สาขาภาษาอังกฤษศึกษา ตำแหน่ง รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
4. ดร. รัตติมา พานิชอนุรักษ์ วุฒิการศึกษ ศษ.ด. สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
5. ดร. อุดลย์ สุชีรัมย์ วุฒิการศึกษ ปร.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม



ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๘๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วิชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมุดนา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ตั๋ว ๗๔๐๑ - ๒
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

ณ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมคума)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๘๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรภักดิ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๑ - ๒
โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ.๐๕๕๕.๑๑/ว๑๒๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.รัตติมา พานิชอนุรักษ์

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๑

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อดุลย์ สุทธิรัมย์

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒
โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/๑๓๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางรอง

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายสมพูด เกตขจร ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒
โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ.๐๕๕๕.๑๑/๑๓๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพนมรุ้ง

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายสมพูด เกตขจร ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒
โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/๑๓๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเลื่องพนาวินาศ

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายสมพูด เกตขจร ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๕๐๑-๒
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ.๐๕๕๕.๑๑/๑๕๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วย นายสมพูด เกตขจร นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยมี อาจารย์ ดร.โกวิท วิชรินทรางกูร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒
โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘
มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน 8 หน้า
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
3. ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน กรุณาตอบข้อคำถามให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะมีค่าอย่างยิ่งสำหรับงานวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และไม่มีผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามและโรงเรียนท่านได้รับความเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลในภาพรวมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายสมพุด เกตขจร

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย
 หญิง

2. วุฒิกการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

3. ปัจจุบันปฏิบัติงานในตำแหน่ง
 ครูผู้สอน
 รองผู้อำนวยการโรงเรียน
 ผู้อำนวยการโรงเรียน

4. ขนาดของโรงเรียน
 ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 300 คน)
 ขนาดกลาง (นักเรียน 301-1,000 คน)
 ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป)

5. ผลการประเมินของ สมศ.
 ได้มาตรฐาน
 ไม่ได้มาตรฐาน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาปัจจัยต่อไปนี้ว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนของท่านเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของท่านตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ					
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้.....
2. ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน.....
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้บุคลากรปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ.....
4. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.....
5. ผู้บริหารตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล.....
6. ผู้บริหารมีความสามารถในการกระตุ้นจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ.....
7. ผู้บริหารมีทักษะในการวางแผน กำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....
8. ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารที่ให้บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน.....
ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม					
9. การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม.....
10. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น.....
11. มีการสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกันและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ.....
12. บุคลากรยอมรับและเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนางาน.....
13. บุคลากรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน.....
14. บรรยากาศในโรงเรียนมีความไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน.....
15. บรรยากาศในโรงเรียนเอื้อต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ร่วมกัน.....

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านทัศนคติ					
16. โรงเรียนมีแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์.....
17. โรงเรียนนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนา/ปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม.....
18. บุคลากรยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.....
19. บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานแบบมีส่วนร่วมร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา.....
20. บุคลากรมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนพร้อมปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา.....
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ					
21. โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน.....
22. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา.....
23. บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามความรู้ความสามารถ.....
24. มีการประกาศยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่บุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....
25. โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรม.....

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านงบประมาณ					
26. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....
27. งบประมาณที่ได้รับเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ.....
28. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา.....
29. การใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนด.....
30. การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น.....
ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล					
31. ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง.....
32. ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่.....
33. ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน.....
34. โรงเรียนมีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน.....
35. ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....
36. ครูเชื่อว่าการประกันคุณภาพเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้.....

ขอความกรุณาตรวจสอบว่าท่านทำครบทุกข้อหรือไม่ และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
แสดงความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 1

การปรับปรุงข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
1	ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมีแนวคิดในการพัฒนา	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้
5	ผู้บริหารเป็นผู้ที่ตัดสินใจได้รวดเร็วแม่นยำและถูกต้อง	ผู้บริหารตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล
	ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม	
9	ลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม	การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม
10	วัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	การยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
	ปัจจัยด้านงบประมาณ	
9	มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างเพียงพอ	การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ การประกันคุณภาพการศึกษา
11	โรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น	การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น
	ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล	
31	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
32	ครูมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 2

ค่าความสอดคล้อง (IC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ของปัจจัยที่ศึกษา

ข้อคำถาม	ผลพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IC
	1	2	3	4	5	
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ						
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้	1	1	1	1	1	1.0
2. ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	1	1	1	1	1	1.0
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้บุคลากรปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ	1	1	1	1	1	1.0
4. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.0
5. ผู้บริหารตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล	1	1	1	1	1	1.0
6. ผู้บริหารมีความสามารถในการกระตุ้นจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ	1	1	1	1	1	1.0
7. ผู้บริหารมีทักษะในการวางแผน กำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	1.0
8. ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารที่ให้บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1.0
ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม						
9. การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม	1	1	1	1	1	1.0
10. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	1	1	1	1	1	1.0
11. มีการสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกันและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ	1	1	1	1	1	1.0
12. บุคลากรยอมรับและเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนางาน	1	1	1	1	1	1.0
13. บุคลากรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	1	1	1	1	1	1.0
14. บรรยากาศในโรงเรียนมีความไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน	1	1	1	1	1	1.0
15. บรรยากาศในโรงเรียนเอื้อต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ร่วมกัน	1	1	1	1	1	1.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผลพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IC
	1	2	3	4	5	
ปัจจัยด้านทัศนคติ						
16. โรงเรียนมีแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์	1	1	1	1	1	1.0
17. โรงเรียนนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการ วางแผนพัฒนา/ปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการและการ เปลี่ยนแปลงของสังคม	1	1	1	1	1	1.0
18. บุคลากรยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ในการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา	1	1	1	1	1	1.0
19. บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานแบบมี ส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษา	1	1	1	1	1	1.0
20. บุคลากรมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนพร้อมปรับเปลี่ยน วิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.0
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ						
21. โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	1	1	1	1	1	1.0
22. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติ ที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.0
23. บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาตามความรู้ความสามารถ	1	1	1	1	1	1.0
24. มีการประกาศยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่บุคลากรที่ประสบ ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.0
25. โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานในการพิจารณาเลื่อน ขั้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรม						

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผลพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IC
	1	2	3	4	5	
ปัจจัยด้านงบประมาณ						
26. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.0
27. งบประมาณที่ได้รับเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	0	1	1	1	0.8
28. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.0
29. การใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนด	0	1	0	1	1	0.6
30. การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น	1	1	1	1	1	1.0
ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล						
31. ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1.0
32. ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่	1	1	1	1	1	1.0
33. ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	1	1	1	1	1	1.0
34. โรงเรียนมีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1.0
35. ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	1	1	1.0
36. ครูเชื่อว่าการประกันคุณภาพเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้	1	1	1	1	1	1.0

ตาราง 3

ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกข้อที่ 1	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกข้อที่ 2	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกข้อที่ 3	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกข้อที่ 4	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกข้อที่ 5	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกข้อที่ 6
1	0.57	9	0.68	16	0.32	21	0.46	26	0.49	31	.51
2	0.74	10	0.40	17	0.49	22	0.39	27	0.68	32	0.62
3	0.74	11	0.69	18	0.36	23	0.44	28	0.61	33	0.53
4	0.68	12	0.65	19	0.47	24	0.42	29	0.62	34	0.55
5	0.69	13	0.75	20	0.34	25	0.43	30	0.40	35	0.49
6	0.71	14	0.76							36	0.70
7	0.66	15	0.79								
8	0.67										
ค่าความเชื่อมั่น	0.95	ค่าความเชื่อมั่น	0.91	ค่าความเชื่อมั่น	0.93	ค่าความเชื่อมั่น	0.91	ค่าความเชื่อมั่น	0.81	ค่าความเชื่อมั่น	0.87

ค่าความเชื่อมั่น (r_{xy}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ตาราง 4

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด

ปัจจัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านภาวะผู้นำ	3.97	0.55	มาก
2. ด้านการทำงานเป็นทีม	3.91	0.58	มาก
3. ด้านทัศนคติ	3.99	0.51	มาก
4. ด้านแรงจูงใจ	3.99	0.57	มาก
5. ด้านงบประมาณ	3.81	0.62	มาก
6. ด้านบริหารงานบุคคล	4.10	0.51	มาก
รวม	3.96	0.45	มาก

ตาราง 5

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
จำแนกตามผลการประเมินของ สมศ.

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ						
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมี ความเป็นไปได้	3.94	0.57	มาก	3.72	0.67	มาก
2. ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานสร้าง ความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน	3.81	0.83	มาก	3.94	0.42	มาก
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนและ เอื้ออำนวยให้บุคลากรปฏิบัติงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเต็ม ศักยภาพ	3.81	0.66	มาก	3.61	0.61	มาก
4. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	3.56	0.73	มาก	3.94	0.73	มาก
5. ผู้บริหารตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล	3.50	0.52	ปานกลาง	3.33	0.84	ปานกลาง
6. ผู้บริหารมีความสามารถในการกระตุ้น จูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงาน เต็มตามศักยภาพ	3.44	0.73	ปานกลาง	3.67	0.91	มาก
7. ผู้บริหารมีทักษะในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.38	0.62	ปานกลาง	3.67	0.49	มาก
8. ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารที่ให้ บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.81	0.66	มาก	3.72	0.83	มาก
รวม	3.66	0.44	มาก	3.70	0.48	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม						
9. การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม	3.50	0.82	ปานกลาง	3.67	0.59	มาก
10. การยอมรับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น	3.44	0.63	ปานกลาง	3.50	0.62	ปานกลาง
11. มีการสร้างมาตรฐานในการ ปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ	3.56	0.51	มาก	3.67	0.84	มาก
12. บุคลากรยอมรับและเห็นคุณค่า ของการประเมินเพื่อพัฒนางาน	3.62	0.62	มาก	4.06	0.54	มาก
13. บุคลากรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน	3.06	0.68	ปานกลาง	3.78	0.65	มาก
14. บรรยากาศในโรงเรียนมีความ ไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน	3.31	0.70	ปานกลาง	3.89	0.58	มาก
15. บรรยากาศในโรงเรียนเอื้อต่อการ พัฒนาและการเรียนรู้ร่วมกัน	3.38	0.62	ปานกลาง	3.89	0.47	มาก
รวม	3.41	0.43	ปานกลาง	3.78	0.37	มาก
ปัจจัยด้านทัศนคติ						
16. โรงเรียนมีแผนพัฒนาระบบประกัน คุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์	3.88	0.34	มาก	3.89	0.32	มาก
17. โรงเรียนนำผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนา/ ปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม	3.81	0.54	มาก	3.94	0.54	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
18. บุคลากรยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	3.62	0.50	มาก	4.06	0.42	มาก
19. บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา	3.69	0.48	มาก	3.78	0.43	มาก
20. บุคลากรมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนพร้อมปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	3.62	0.50	มาก	3.89	0.47	มาก
รวม	3.73	0.24	มาก	3.91	0.34	มาก
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ						
21. โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	3.31	0.70	ปานกลาง	4.44	0.62	มาก
22. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	3.62	0.62	มาก	4.06	0.94	มาก
23. บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามความรู้ความสามารถ	3.56	0.51	มาก	4.17	0.86	มาก
24. มีการประกาศยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่บุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.75	0.58	มาก	4.06	0.87	มาก
25. โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรม	3.25	1.00	ปานกลาง	4.11	0.68	มาก
รวม	3.50	0.55	ปานกลาง	4.17	0.59	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านงบประมาณ						
26. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณ อย่างเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	3.69	0.48	มาก	3.39	0.85	ปานกลาง
27. งบประมาณที่ได้รับเน้นการพัฒนา ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.69	0.70	มาก	3.89	0.58	มาก
28. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้อง กับหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพ การศึกษา	3.56	0.51	มาก	3.83	0.51	มาก
29. การใช้งบประมาณเป็นไปตาม แผนปฏิบัติงานที่กำหนด	3.81	0.40	มาก	4.00	0.00	มาก
30. การได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก ชุมชนหรือหน่วยงานอื่น	3.25	0.93	ปานกลาง	3.33	0.77	ปานกลาง
รวม	3.60	0.42	มาก	3.69	0.42	มาก
ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล						
31. ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.87	0.34	มาก	4.39	0.50	มาก
32. ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติ หน้าที่	4.19	0.66	มาก	4.39	0.61	มาก
33. ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	3.81	0.54	มาก	3.72	0.75	มาก
34. โรงเรียนมีครูเพียงพอต่อการจัดการ เรียนการสอน	3.50	0.63	ปานกลาง	4.00	0.91	มาก
35. ครูมีความรู้ความสามารถในการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	3.94	0.25	มาก	3.83	0.92	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
36. ครูเชื่อว่าการประกันคุณภาพเป็น แนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้	3.75	0.45	มาก	4.06	0.64	มาก
รวม	3.84	0.29	มาก	4.06	0.51	มาก
รวมทั้งหมด	3.62	0.29	มาก	3.89	0.34	มาก

ตาราง 6

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลาง
จำแนกตามผลการประเมินของ สมศ.

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ						
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้	4.07	0.65	มาก	3.89	0.75	มาก
2. ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.03	0.80	มาก	3.79	0.84	มาก
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้บุคลากรปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ	4.25	0.63	มาก	4.02	0.74	มาก
4. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.26	0.67	มาก	4.05	0.64	มาก
5. ผู้บริหารตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล	3.96	0.80	มาก	3.93	0.75	มาก
6. ผู้บริหารมีความสามารถในการกระตุ้นจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ	4.10	0.76	มาก	3.82	0.83	มาก
7. ผู้บริหารมีทักษะในการวางแผน กำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.70	มาก	3.84	0.73	มาก
8. ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารที่ให้บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.16	0.65	มาก	3.98	0.81	มาก
รวม	4.12	0.56	มาก	3.92	0.63	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม						
9. การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม	4.10	0.65	มาก	4.14	0.74	มาก
10. การยอมรับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น	4.10	0.76	มาก	3.95	0.81	มาก
11. มีการสร้างมาตรฐานในการ ปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ	4.04	0.75	มาก	4.00	0.73	มาก
12. บุคลากรยอมรับและเห็นคุณค่า ของการประเมินเพื่อพัฒนางาน	4.15	0.60	มาก	3.98	0.67	มาก
13. บุคลากรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน	4.14	0.69	มาก	3.91	0.76	มาก
14. บรรยากาศในโรงเรียนมีความ ไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน	4.02	0.73	มาก	3.95	0.79	มาก
15. บรรยากาศในโรงเรียนเอื้อต่อการ พัฒนาและการเรียนรู้ร่วมกัน	4.19	0.64	มาก	3.93	0.75	มาก
รวม	4.11	0.56	มาก	3.98	0.58	มาก
ปัจจัยด้านทัศนคติ						
16. โรงเรียนมีแผนพัฒนาระบบประกัน คุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์	4.31	0.57	มาก	4.04	0.63	มาก
17. โรงเรียนนำผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนา/ ปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.21	0.63	มาก	3.86	0.67	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
18. บุคลากรยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.11	0.55	มาก	3.93	0.65	มาก
19. บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา	4.06	0.60	มาก	3.81	0.69	มาก
20. บุคลากรมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนพร้อมปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.17	0.67	มาก	3.93	0.62	มาก
รวม	4.18	0.46	มาก	3.91	0.51	มาก
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ						
21. โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	4.30	0.64	มาก	3.93	0.73	มาก
22. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	4.21	0.67	มาก	4.14	0.64	มาก
23. บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามความรู้ความสามารถ	4.27	0.60	มาก	4.14	0.67	มาก
24. มีการประกาศยกย่องชมเชยให้ รางวัลแก่บุคลากรที่ประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.20	0.64	มาก	3.89	0.75	มาก
25. โรงเรียนใช้ผลประเมินการ ปฏิบัติงานในการพิจารณาเลื่อน ขึ้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรม	4.01	0.74	มาก	3.70	0.80	มาก
รวม	4.20	0.52	มาก	3.96	0.54	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านงบประมาณ						
26. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.85	0.83	มาก	3.47	0.73	ปานกลาง
27. งบประมาณที่ได้รับเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	0.71	มาก	3.95	0.72	มาก
28. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา	3.98	0.71	มาก	3.82	0.66	มาก
29. การใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนด	3.98	0.78	มาก	3.86	0.77	มาก
30. การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น	3.74	0.88	มาก	3.30	1.00	ปานกลาง
รวม	3.91	0.64	มาก	3.68	0.56	มาก
ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล						
31. ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.52	0.57	มากที่สุด	4.23	0.68	มาก
32. ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่	4.46	0.57	มาก	4.09	0.69	มาก
33. ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	4.09	0.72	มาก	3.68	0.83	มาก
34. โรงเรียนมีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	4.15	0.84	มาก	4.00	0.87	มาก
35. ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.29	0.58	มาก	4.11	0.70	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
36. ครูเชื่อว่าการประกันคุณภาพเป็น แนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้	4.19	0.71	มาก	4.00	0.82	มาก
รวม	4.28	0.51	มาก	4.02	0.58	มาก
รวมทั้งหมด	4.13	0.44	มาก	3.91	0.45	มาก

ตาราง 7

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่
จำแนกตามผลการประเมินของ สมศ.

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ						
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้อ	4.27	0.58	มาก	4.13	0.64	มาก
2. ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.33	0.61	มาก	4.18	0.68	มาก
3. ผู้บริหารให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้บุคลากรปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ	4.32	0.65	มาก	4.09	0.73	มาก
4. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.44	0.61	มาก	4.15	0.66	มาก
5. ผู้บริหารตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล	4.27	0.62	มาก	4.09	0.71	มาก
6. ผู้บริหารมีความสามารถในการกระตุ้นจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ	4.21	0.77	มาก	4.10	0.70	มาก
7. ผู้บริหารมีทักษะในการวางแผน กำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.19	0.65	มาก	4.11	0.72	มาก
8. ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารที่ให้บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.21	0.66	มาก	4.14	0.72	มาก
รวม	4.28	0.49	มาก	4.13	0.52	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม						
9. การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม	4.13	0.69	มาก	4.11	0.66	มาก
10. การยอมรับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น	4.05	0.72	มาก	3.96	0.80	มาก
11. มีการสร้างมาตรฐานในการ ปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ	4.09	0.76	มาก	4.09	0.75	มาก
12. บุคลากรยอมรับและเห็นคุณค่า ของการประเมินเพื่อพัฒนางาน	4.13	0.70	มาก	4.12	0.75	มาก
13. บุคลากรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน	4.07	0.80	มาก	4.12	0.69	มาก
14. บรรยากาศในโรงเรียนมีความ ไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน	4.01	0.81	มาก	4.11	0.72	มาก
15. บรรยากาศในโรงเรียนเอื้อต่อการ พัฒนาและการเรียนรู้ร่วมกัน	4.05	0.75	มาก	4.09	0.72	มาก
รวม	4.08	0.59	มาก	4.09	0.58	มาก
ปัจจัยด้านทัศนคติ						
16. โรงเรียนมีแผนพัฒนาระบบประกัน คุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์	4.20	0.64	มาก	4.07	0.69	มาก
17. โรงเรียนนำผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนา/ ปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.13	0.60	มาก	4.05	0.71	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
18. บุคลากรยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.05	0.68	มาก	4.06	0.77	มาก
19. บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา	4.12	0.65	มาก	4.10	0.70	มาก
20. บุคลากรมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนพร้อมปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.03	0.67	มาก	4.06	0.72	มาก
รวม	4.11	0.53	มาก	4.07	0.56	มาก
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ						
21. โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	3.99	0.68	มาก	4.08	0.71	มาก
22. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	4.10	0.64	มาก	4.17	0.79	มาก
23. บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามความรู้ความสามารถ	4.13	0.64	มาก	4.06	0.70	มาก
24. มีการประกาศยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่บุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.15	0.73	มาก	4.10	0.70	มาก
25. โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรม	3.80	0.83	มาก	4.09	0.72	มาก
รวม	4.03	0.55	มาก	4.10	0.60	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัจจัยด้านงบประมาณ						
26. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณ อย่างเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	3.79	0.76	มาก	4.15	0.65	มาก
27. งบประมาณที่ได้รับเน้นการพัฒนา ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.99	0.78	มาก	4.01	0.81	มาก
28. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้อง กับหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพ การศึกษา	3.98	0.70	มาก	4.13	0.67	มาก
29. การใช้งบประมาณเป็นไปตาม แผนปฏิบัติงานที่กำหนด	4.10	0.68	มาก	4.12	0.69	มาก
30. การได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก ชุมชนหรือหน่วยงานอื่น	3.57	0.99	มาก	4.08	0.70	มาก
รวม	3.89	0.65	มาก	4.10	0.57	มาก
ปัจจัยด้านบริหารงานบุคคล						
31. ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.36	0.56	มาก	4.20	0.72	มาก
32. ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติ หน้าที่	4.35	0.57	มาก	4.18	0.75	มาก
33. ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	4.05	0.71	มาก	4.16	0.70	มาก
34. โรงเรียนมีครูเพียงพอต่อการจัดการ เรียนการสอน	4.17	0.67	มาก	4.17	0.70	มาก
35. ครูมีความรู้ความสามารถในการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	4.35	0.53	มาก	4.17	0.67	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	โรงเรียนที่ได้มาตรฐาน			โรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
36. ครูเชื่อว่าการประกันคุณภาพเป็น แนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้	4.18	0.66	มาก	4.17	0.70	มาก
รวม	4.24	0.44	มาก	4.18	0.56	มาก
รวมทั้งหมด	4.11	0.43	มาก	4.11	0.47	มาก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายสมพุด เกตขจร
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512
สถานที่เกิด	บ้านหลักชัย หมู่ที่ 14 ตำบลสะแกกราด อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 35 หมู่ที่ 6 บ้านโคกยาง ตำบลอิสานเขต อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ 31110
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ (สาขาวิชาคณิตศาสตร์) โรงเรียนนางรองพิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 31110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2531	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2535	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการวัดผลการศึกษา วิทยาลัยครูสุรินทร์
พ.ศ. 2552	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2561	ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์